

Turun yliopisto
University of Turku

“VAASALAISENA KOEN SEN VELVOLLISUUDEKSENI OSALLISTUA”

Tulkintoja Vaasan Taiteiden yöstä osana paikallisidentiteettiä

Meri-Tuuli Suorsa
Pro gradu -tutkielma
Turun yliopisto
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma
Kulttuuriperinnön tutkimus
Helmikuu 2019

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos/

Humanistinen tiedekunta

SUORSA, MERI-TUULI: ”Vaasalaisena koen sen velvollisuudekseni osallistua” Tulkin-
toja Vaasan Taiteiden yöstä osana paikallisidentiteettiä.

Pro gradu -tutkielma, s. 104, 7 liites.

Kulttuuriperinnön tutkimus

Helmikuu 2019

Kulttuuritapahtuma on keino ylläpitää paikallisen yhteisön perinteitä ja muistia. Siinä, missä se turvaa yhteisön historiaa ja tulevaisuutta, on se myös osa niitä. Tässä tutkielmassa tarkastellaan nykyajan kulttuuritapahtumaa osana paikallisuutta ja paikallisena kulttuuriperintönä. Tutkimuskohteina ovat Vaasan Taiteiden yö ja sen osallistujat, sekä niiden välinen symbioosi. Tutkimuksen lähtökohtana on asettaa Taiteiden yön osaksi paikallisten tekemää identiteettityötä. Tutkimuksen pääkysymyksenä on: millä tavoin Vaasan Taiteiden yö vaikuttaa paikallisidentiteettiin? Lisäksi pohditaan, mikä on tapahtuman rooli osana paikallisuutta ja minkälaisia merkityksiä paikalliset antavat tapahtumalle.

Tutkielman aihetta lähestytään pääosin laadullisin menetelmin. Aineisto painottuu kyselyyn, joka pidettiin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneille tapahtumapäivänä ja sen jälkeisinä viikkoina elokuussa 2018. Kysely koostui kahdestakymmenestä kohdasta. Se oli jaoteltu kolmen teemaan soveltaen kulttuuriperintöprosessin identiteettityömallia: osallistuminen, paikallisuus ja jatkuvuus. Kysely järjestettiin kolmella kielellä, jotta se huomioisi Vaasan monikielisen väestön. Primaariaineiston tukena käytetään tapahtumassa tehtyä havainnointia, muuta Taiteiden yöstä julkaistua materiaalia, kulttuuriperintöprosessia tutkivaa aineistoa sekä vertailevasti aikaisempia tapahtumatutkimuksia.

Tutkimuksen keskeisimmät tulokset osoittavat, että Vaasan Taiteiden yö vahvistaa, muokkaa, tuottaa, sekä osittain hajottaa paikallisidentiteettiä ja paikallisuuden käsitystä. Tapahtuma luo arjesta poikkeavan hetken, jossa paikallisuus ja paikallinen yhteisö saavat ideaalit olosuhteet vahvistuakseen. Tapahtuma herättää toisenlaista vaasalaisuutta, jossa sen ominaispiirteet ovat uudelleen määriteltä. Tutkimuksessa paikallisuus -käsite muuttuu koko maakunnan laajuiseksi.

Vaasan Taiteiden yöllä on potentiaalia luoda paikallisuudelle kokonaisperäinen sopusointu. Siksi tapahtuman vaikutukset eivät saisi olla hetkellisiä, vaan jatkuvia. Tapahtuman olisi yhteisen hyvän nimissä löydettävä keinoja, joilla ei ajauduttaisi paikallisidentiteetin hajottamiseen, vaan laajempaan osallistavuuteen. Vaasan Taiteiden yön kohdalla monikulttuurisen väestön ja osallistumattomien kuunteleminen toisivat kehitysideoita, jotka varmistaisivat tapahtuman roolin Pohjanmaan yhteisenä juhlanäytelmänä nyt ja tulevaisuudessa.

Asiasanat: identiteetti, kulttuuritapahtumat, osallisuus, osallistaminen, paikallisuus, yhteisöt, identiteettityö, kulttuuriperintöprosessi

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat	1
1.2	Tutkimusaineisto ja -metodi	5
1.2.1	Aineiston sisältö ja sen muodostuminen	6
1.2.2	Aineiston käsittely	9
1.2.3	Aineiston tuottamiseen liittyvät haasteet	11
1.3	Aikaisempi tutkimus ja tutkimuskirjallisuus	14
2	IDENTITEETTEJÄ MUODOSTAMASSA	18
2.1	Identiteettityö	20
3	OSALLISTUMISESTA OSALLISUUTEEN	27
3.1	Tapahtumaan osallistumisen motiivit	31
4	PERINTEITÄ JA JATKUVUUTTA	46
4.1	Tapahtumissa elävät riitit ja perinteet	46
4.2	Tulevaisuus on osallistujien käsissä	54
5	PIENEN KAUPUNGIN KULTTUURITAPAHTUMA JA PAIKALLISUUDEN KOKEMISTA	70
5.1	Mikä on Vaasa ja mitä on vaasalaisuus? – Taiteiden yöhön osallistuneiden näkökulmia paikallisuudesta	73
5.2	Paikallisuuden rooli ja läsnäolo Taiteiden yössä	80
5.3	Haasteita ja törmäyskursseja	86
6	LOPPUTULEMA	94
	LÄHDELUETTELO	99

LIITTEET

Liite 1. Ilmoittautumislomake Vaasan Taiteiden yöhön vuonna 2018.

Liite 2. Kyselylomake.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.	8
Kuvio 2. Kulttuurin osallistamisen tasot. Virolainen (2015).	29
Kuvio 3. Kuinka monta kertaa osallistunut Taiteiden yöhön.	32
Kuvio 4. Kenen kanssa Taiteiden yöhön osallistutaan.	41
Kuvio 5. Väite: <i>Haluan, että tapahtuma järjestetään jatkossakin.</i>	56
Kuvio 6. Väite: <i>Haluaisin vaikuttaa Taiteiden yöhön ja sen ohjelmaan enemmän. .</i>	58
Kuvio 7. Helsingin Taiteiden yön yleisön kiinnostus tapahtuman eri piirteitä kohtaan. Cantell (1992).	65
Kuvio 8. Väite: <i>Vaasan kaksikielisyys ja monikulttuurisuus tulisi näkyä enemmän Taiteiden yössä.</i>	79
Kuvio 9. Väite: <i>Paikallisuutta tulisi tuoda tapahtumassa enemmän esille.</i>	83
Kuvio 10. Väite: <i>Taiteiden yöllä on tärkeä merkitys Vaasalle ja vaasalaisille.</i>	84
Kuvio 11. Festivaaliaktiiviteettien vaikutus identiteettiin. De Bres & Davis (2001).	85
Kuvio 12. Väite: <i>Taiteiden yössä eri kieli- ja kulttuuriryhmät ovat jakautuneet omiin ryhmiinsä.</i>	89

*Yössä on taidetta.
Liput liehuvat
vesitornissa ja Vapaudenpatsaalla.
Kansa vaeltaa taidehalliin
kuin mekkaan.
Kaikki kastaneet kärkensä
samaan kermanekkaan
ja kaikki ovat aivan
hilpeenä.
Joku lyyhistyä hurmoksessa museon lattialle;
nyt ei olla kipeenä.
Kuunsirppi on repinyt auki
salatun puutarhan
pimennysverhot
ja ihmisillä on hyvä tahto;
mielihyvän valtakunta
Vaasan yössä.*

(Risto Jalonen 2001, *Vaasan Taiteiden yö 10v.*)

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Taas on se aika vuodesta. Ilmassa on pientä jännitystä ja odotusta koko viikon, niin itsensä likoon panijoilla kuin sitä seuraamaan tulevilla. Suosiiko sää, meenekö kaikki, kuten on harjoiteltu, kuka tulee katsomaan, näkyykö paljon tuttuja, ehdinkö joka paikkaan...¹

Tunnelma Vaasan Taiteiden yötä edeltävinä päivinä on käsinkosketeltavissa. Kyseisellä elokuisella viikolla Vaasan keskustassa leijaillee hiljainen tieto. Ehkä valmistelut ovat jo nähtävissä, ehkä odotus on jo havaittavissa. Sillä tuona elokuisena torstaina Vaasan kaupunki muuttuu uudelleenlaiseksi, mutta samalla jo hyvin tutuksi areenaksi. Areenaksi, joka on täynnä kulttuurista, taidetta ja ennen kaikkea ihmisten keskinäistä viihtyvyyttä. Vaikka Pohjanmaa on Teoston elävän musiikin tapahtumatilastoissa vasta seitsemästoista verrattessa esimerkiksi sijalta seitsemän löytyvään Satakuntaan², Vaasan Taiteiden yönä ei näy merkkiäkään laimeahkosta tapahtumamenestyksestä. Taiteiden yönä Vaasan vehreissä ja urbaanisissa maisemissa kuljeskellessa voinee todeta: tapahtuma on saanut lyömättömän sijan pohjalaisten sydämissä. Paikallislehden Vaasan Ikkunan otsikossa lukee elokuussa 2017: *Taiteiden yön suosio on vankkumaton.*³

Taiteiden yön järjestää Vaasan kaupungin kulttuuripalvelut nollatuloisin tavoittein. Tapahtumalla tuodaan viihtyvyyttä kaupunkiin, mutta siitä on myös muodostunut jotakin suurempaa. Se on paikallisten vuotuinen kohtaamispaikka, eräänlainen kyläjuhla, joka, Pohjalaisen pääkirjoitusta (10.8.2017) lainaten, tuo konseptillaan ”karnevaalien rönsyvän ilon turhan vakavaan arkeen”.⁴ Kaupunkisosiologi Pasi Mäenpää (2005) on kuvaillut Taiteiden yössä olevan kyse illasta, *jolloin kaupungille kuuluu mennä palloilemaan puhtaasta palloilemisen ilosta*. Tärkeimpiä kohdattavia ovat tuolloin taideteokset, -esitykset

---

¹ Koivumäki 9.8.2017, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

² Teoston keikkatilastot 2017.

³ Vaasan Ikkuna 16.8.2017.

⁴ Viljanmaa 10.08.2017, Pohjalainen pääkirjoitus.

ja speaktaakkelit, joihin suhtaudutaan kunnioittavasti.⁵ Taiteiden yö on paikallisten taidonnäytteiden ja mahdollisuuksien näyttämö, jossa luovuus on valloillaan.

Mervi Luonila kirjoittaa taidehallinnon väitöskirjassaan (2016), että tapahtumien elämyksellisyyden rinnalle on noussut niiden yhteisöllisyys.⁶ Tapahtumat ovatkin yhteisönsä juhlia. Ne ovat luotu tuomaan ihmisiä yhteen, kannattamaan sosiaalista sitoutumista ja lisäämään osallisuuden kokemusta.⁷ Yhteisöllisyyden ja yhteisöidentiteetin takana on osallistavuus. Osallistavuus on nouseva trendi kaupunkien hyvinvoinnin kehittämisessä ja sitä hyödynnetään Vaasan Taiteiden yön kaltaisissa tapahtumissa.⁸ Taiteiden yö ei synny muutaman tuottajan yksityisenä työnnäytteenä, vaan ohjelman koostavat paikalliset itse. Tuottaja Leena Nyqvist onkin nimennyt Vaasan Taiteiden yön jokavuotiseksi teemaksi *yhdessä* olemisen ja tekemisen, *tillsammans*.⁹ Myös Pohjalaisen pääkirjoituksessa kuvaillaan, että Vaasan Taiteiden yönä valta-asetat kääntyvät joltain osin nurin: nyt ovat äänessä myös kansalaiset.¹⁰

Vuoden alussa kaupungin kulttuuripalvelut avaavat Taiteiden yöhön ilmoittautumisen tapahtuman internetsivuille.¹¹ Sitä kautta niin vanhat kuin uudet kasvot voivat vapaaehtoisesti ilmoittaa oman ohjelmansa mukaan tapahtumaan. Ohjelmanumero voi olla mitä vain, kunhan se soveltuu osaksi kulttuurin ja taiteiden juhlintaa. Muun muassa käsityökojut, taideateljeiden avoimet ovet, musiikki- ja tanssiesitykset ovat muutamia yleisimpiä esimerkkejä Taiteiden yön ohjelmasta. Myös monet viralliset tahot osallistuvat tapahtumaan omilla ohjelmillaan, sillä tapahtuma takaa vuoden parhaimmat kävijätilastot.¹² Vaasan kulttuuripalvelut aikatauluttavat ja järjestävät ohjelmanumerot kaupungin keskustan alueella oleville esiintymispaikoille. Kaikki ilmoittautuneet ja heidän ohjelmansa kootaan

---

⁵ Mäenpää 2005, 155-156 & 162.

⁶ Luonila 2016, 22.

⁷ Gabbert 2011, 28.

⁸ Perusteet luvussa 3.

⁹ Leiwo 11.8.2017. Yle Pohjanmaan ja Yle Österbottenin videotaltiointi vuoden 2017 Vaasan Taiteiden yöstä, Leena Nyqvistin haastattelu.

¹⁰ Viljanmaa 10.08.2017, Pohjalainen pääkirjoitus.

¹¹ Katso Liite 1.

¹² Mm. Vaasan kaupungin museoilla on oma Taiteiden yön tuottajansa, joka tekee museoille illan ohjelmat.

yhdeksi Taiteiden yön ohjelmaksi. Ohjelma kokonaisuudessaan julkaistaan muun muassa tapahtuman sivuilla sekä osittain tai kauttaaltaan paikallisissa lehdissä. Ja joka vuosi kaupungin keskusta täyttyy tuhansista heistä.

Kulttuuritapahtumiin on liitetty monitulkintaisia merkityksiä. Aluetieteilijän ja kulttuuri-tapahtumatutkijan Kimmo Kainulaisen (2005) sanoin *tapahtumia voidaan [-] luonnehtia paikkaan sidotuiksi, kulttuurisesti määritellyiksi ja sosiaalisesti konstruoiduiksi yleisötilaisuuksiksi, joilla on samanaikaisesti yhteys taiteen tuottamiseen, talouteen, politiikkaan, symbolimaailmaan, imagoon, esteettisyyteen ja alueiden identiteetin rakentamiseen*.¹³ Määritelmien mukaan kulttuuritapahtumat ovat arvostusten ja traditioiden juhlintaa, keinoja kertoa omaa tarinaa, sekä jakaa, luoda ja uudelleen herättää yhteistä historiaa. Ne ovat myös symbolinen hyväksyntä yhteisöstä kuulumiselle ja identiteetille.¹⁴ Ne ovat paikallisuuden aines, yhteisön elävöittäjä ja yhteisöidentiteetin paikantaja.¹⁵

Kulttuuritapahtumien määritteissä kulkevat mukana identiteetti, yhteisöllisyys ja paikka. Ne ovat myös läsnä Vaasan Taiteiden yönä, joka on päätynyt tämän tutkimuksen kohteeksi. Tutkimuksessa nämä käsitteet luovat kokonaisuuden, joka puntaroi Vaasan Taiteiden yön asemaa ja roolia paikallisessa yhteisössä ja osana paikallisidentiteettiä. Tutkimuksen yhtenä lähtökohtana on filosofian tohtorin Udo Merkelin (2015) asettama käsitys, jonka mukaan kulttuuritapahtumat ovat merkittäviä tekijöitä identiteetin muodostumisessa niiden juhliessa identiteetin perusolemusta ja merkityksessä identiteetistä toiseen siirtymistä.¹⁶ Tutkimuksen pääkysymyksenä pohdin, *miten Vaasan Taiteiden yö vaikuttaa paikallisidentiteettiin?* Samalla käsittelen merkityksiä, joita tapahtuman osallistuneet ovat antaneet tapahtumalle yleisesti ja osana paikallisuutta. Lisäksi koska yhteisöllisyys on erottamaton tekijä identiteettien ja tapahtumien maailmassa, nousee sen läsnäolo Taiteiden yönä tärkeäksi tutkimuskohteeksi.

---

¹³ Kainulainen 2005, 64.

¹⁴ Chappel & Loades 2006, 191 & Misetic & Sabotic 2006, 129.

¹⁵ McCabe 2006, 102–103.

¹⁶ Merkel 2015, 3.

Tutkimusaiheen takana on omaan vaasalaisuuteni ja suhteeni Vaasan Taiteiden yöhön. Yhdistän Taiteiden yön osaksi vaasalaisuutta ja vaasalaista kulttuurielämää. Vaasan Taiteiden yötä on juhlittu jo 27 kertaa.¹⁷ Tapahtuma ei ole konseptiltaan originaali vaasalainen, mutta paikalliset ovat tehneet siitä omanlaisensa. Nämä viestivät siitä, että Taiteiden yössä on kyse jostain kestävästä, jostain joka on ja pysyy, jota ei noin vain unohdeta. Ne vihjailevat tapahtuman merkityksestä ja kulttuuriperinnöllisestä luonteesta. Tutkimuksessa asetakin Taiteiden yön kulttuuriperintökohteen rooliin. Louisa Devismesin (2014) mukaan tapahtuma on *areena, jossa paikallinen historia, kulttuurinen perinnöllisyys ja sosiaaliset rakenteet ovat uusittu, hylätty ja uudelleen luotu*.¹⁸ Devismesin sanat osoittavat, että kulttuuritapahtuman asetelmat mukailevat vahvasti kulttuuriperintöprosessia ja siinä tapahtuvaa identiteettityötä. Tarkastelen Taiteiden yötä tämän prosessin kautta, jossa myös paikallisidentiteettiin vaikutetaan. Tutkielman teemat ovat syntyneet filosofian tohtorin Anna Sivulan identiteettityömallista, johon palaan tarkemmin luvussa kaksi.

Tutkielmani tavoitteina on tuoda ilmi tapahtumien roolia osana yhteiskuntaa; minkälaisia vaikutuksia niillä voi todella olla osana paikallisuutta ja paikallista hyvinvointia. Samalla haluan yhdistää tapahtumatutkimuksen ja kulttuuriperinnön tutkimuksen tarkastelemalla kulttuuritapahtumaa paikallisena kulttuuriperintönä. Tapahtumaturismia tutkineet Margaret Deery ja Leo Jago (2010) kirjoittivat artikkelissaan, että tapahtumatutkimukset auttavat tapahtuman järjestäjiä ja päätöstentekijöitä ymmärtämään yhteisöjä ja täten räätälöimään yhteisölle ja sen tarpeille sopiva kokonaisuus.¹⁹ Toivon tutkimukseni herättävän ajatuksia, uusia ymmärryksiä ja parhaimmassa tapauksessa uusia ideoita. Näiden tavoitteiden lisäksi haluan tutkimuksellani esittää yhden tavan nähdä minulle kaksi tärkeää asiaa yhdessä – Taiteiden yön ja vaasalaisuuden.

Vaasan Taiteiden yö on ollut mukana elämässäni niin kauan kuin muistan. Olen päässyt kokemaan sen niin kävijän kuin tekijän roolissa. Kesätyöni Vaasan kulttuurikeskuksessa (nyk. kulttuuripalvelut) antoi minulle mahdollisuuden tutustua Vaasan Taiteiden yöhön sisältä käsin. Tuona kesänä tuntui, että opin ymmärtämään Taiteiden yön merkitystä yhä

---

¹⁷ Vuoteen 2018 mennessä.

¹⁸ Devismes 2014, 42.

¹⁹ Deery & Jago 2010, 15.

syvemmin. Kyseinen kesätyöhistoria antoi minulle myös tietynlaista valmiutta tämän tutkimuksen tekoon, enkä toisenlaista tutkimusta olisikaan voinut tehdä opintojeni päätteeksi. Tämä tutkielma on syntynyt paikallisylpeydellä ja -rakkaudella ja toivottavasti se näkyy myös lopputuloksessa.

Vaasan Taiteiden yötä vietettiin aurinkoisissa merkeissä 9.8.2018. Kuva: Meri-Tuuli Suorsa.

1.2 Tutkimusaineisto ja -metodi

Tutkimus tulee rakentua aineistosta, jolla on mahdollista saavuttaa tutkimukselliset tavoitteensa. Lähestyessäni identiteettiä ja tietyn asian vaikutusta siihen oli minulle ilmi-selvää, että näkemyksiä olisi kysyttävä heiltä, joita tutkimus koskee. Jokaisella on omat käsitykset itseystään, identiteetistään tai ylipäätään paikallisuudesta. Lisäksi koska tutkin identiteettiä kulttuuritapahtuman kuluttamisen kautta, olennaisinta oli lähestyä osallistujia heidän kokemuksista ja mielipiteistä kartoittavin keinoin. Identiteettien ja kulttuuritapahtumien tutkiminen ei onnistu vain sivusta tarkkailemalla, vaan asiaan syventyminen tapahtuu ihmisiä kuuntelemalla.

Tutkimusaineistoni koostuu kyselystä, jonka laadin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneille. En rajannut vastaajajoukkoa asuinpaikkakuntansa perusteella tutkimuksen luonteesta huolimatta. Oletuksenani oli, että enemmistö vastaajista olisi Vaasasta, sillä Taiteiden yö on konseptiltaan hyvin paikallinen. Tämä päätös antoi myös mahdollisuuden pohdita, mitä paikallisuuteen sisältyy. Koska Taiteiden yöhön on vuosien varrella osallistunut monet kymmenet tuhannet ihmiset²⁰, näin kyselyn parhaaksi menetelmäksi kartuttaa monipuolinen tutkimusaineisto. Kyselyllä pystyisin saavuttamaan monia tapahtumaan osallistuneita. Samalla se soisi heille vapaan ajan ja paikan kyselyn vastaamiseen. Kyselyn levittäminen ja potentiaalisten vastaajien tavoittaminen ei ole helppoa, mutta olin valmis tekemään töitä näiden eteen.

1.2.1 Aineiston sisältö ja sen muodostuminen

Toteutin kyselyn verkossa ja fyysisenä paperiversiona. Tein kyselyn suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, jotta voisin tarkastella paikallisuutta mahdollisimman tasapuolisesti jokaisen kieli- ja kulttuuriryhmän näkökantilta.

Kyselyn luomisen alkuvaiheilla pohdin, miten identiteettiä tulisi lähestyä, mitä kaikkea termiin sisältyy ja miten sitä voi kiertää? Kysymysten kehittäminen yllättikin haastavuudellaan. Liikkeelle oli lähdettävä siitä, mitä haluan tietää ja mitä toivon kyselyllä saavuttavani. Tutkimuskirjallisuutta ja -artikkeleita tutkimalla sekä kulttuuriperintöprosesseihin erikoistuneen Anna Sivulan identiteettityömallia²¹ soveltamalla jaoin kyselyn kolmeen teemaan. Näiden teemojen alle syntyi kysymykset aihepiiriin soveltuen. Kyselyn teemat ovat osallistuminen, paikallisuus ja jatkuvuus. Niiden mukaan teemoitin myös tämän tutkielman luvut.

Lopulta kysely koostui kahdestakymmenestä kohdasta. Niihin kuului taustatietoja, yksittäisiä valintakysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä, asteikkoa yhdestä viiteen ja avoimia kysymyksiä. Avoimia kysymyksiä vähensin runsaasti kyselyn valmisteluvaiheessa,

---

²⁰ Vaasan Ikkunan pääkirjoituksessa vuonna 2016 mainittiin 30 000 osallistujaa. Levijoki 10.8.2016, Vaasan Ikkuna.

²¹ Lisää luvussa 2.

mutta näin jälkeen päin niitä olisi voinut olla vieläkin vähemmän. Kysely kesti kokonaisuudessaan arvion mukaan 10 minuuttia. Merkitsin *-merkillä pakollisiksi kysymykset, joihin erityisesti toivoin vastauksia. Tämä oli siltä varalta, jos kyselyn tekijä ei ehtinyt tai jaksanut vastata kaikkiin kysymyksiin. Näin jälkeinpäin pohdin, olisivatko nämä pakolliset kysymykset riittäneet tarvittavan informaation kartuttamiseen.

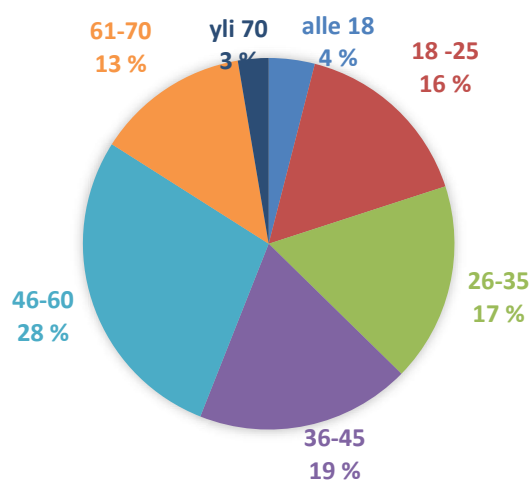
Viime hetkellä ennen kesän 2018 Taiteiden yötä päätin tehdä kyselyn myös paperisena versiona itse tapahtumaan. Uskoin tällä laajentavani vastaajakuntaa. Paperinen kysely oli samanlainen kuin internetiin päätyvä, sillä se helpotti ja nopeutti työskentelyäni. Paperisen kyselylomakkeeseen pystyi vastaamaan torilla teltassa, jossa teemana oli Vaasan kulttuuri- ja liikuntatoiminnan kehittäminen. Lisäksi vein kyselyn kaupunginkirjastolle, jossa se oli Vaasan Taiteiden yön torstaista seuraavan viikon tiistaihin (eli aikavälillä 9.8.–14.8.2018). Kirjasto tarjosi kyselyn vastaamiselle rauhalliset puitteet. Lisäksi siellä usein vierailaan vähemmän kiireellisissä merkeissä. Kaupunginkirjasto ja Vaasan kulttuuripalvelut myös mainostivat kyselyä Facebook-sivuillaan.

Verkkokysely oli auki Taiteiden yön jälkeisestä perjantaista kaksi viikkoa eteenpäin (aikavälillä 10.8.–24.8.2018). Tämä salli minulle aikaa tiedottaa kyselystä mahdollisimman laajasti. Kyselyyn tuli eniten vastauksia ensimmäisellä viikolla, jolloin toinen viikko jäi potentiaalisten vastaajien tavoittelemiselle. Kaiken kaikkiaan kyselyn aikataulu osui oikeaan. Tapahtuma oli tuolloin osallistujien tuoreessa muistissa ja siihen oli saatettu osallistua ensimmäistä kertaa. Monesti elämyksellisten tapahtumien jälkeen halutaan purkaa tuntemuksiaan ja ajatuksiaan tapahtumasta ja palata tapahtumaan vielä kerran. Tähän kyselyni antoi mahdollisuuden.

Vastauksia sain kaiken kaikkiaan 75 kappaletta, joista 13 tuli kaupunginkirjastolta, kaksi torilta ja 60 verkkokyselystä. Vastauksista kahdeksan oli ruotsinkielistä ja loput 67 suomenkielisiä. Yhtäkään englanninkielistä vastausta en saanut. Kysely ei ollut tavoittanut Vaasan muun kielistä väestöä toivomuksistani huolimatta. Sinällään se ei ollut yllätys, sillä muun muassa kyselyn englanninkielinen markkinointi oli jäänyt olemattomaksi.

Englanninkielisten vastausten vähäisyyteen palaan vielä myöhemmin tutkimustuloksia analysoidessa.²²

Kyselyyn vastanneista 61 oli naisia, 13 miehiä ja yksi vastaaja määritteli itsensä ryhmään joku muu. Naisten vastausaktiivisuus ei yllättänyt. Siinä missä naiset nähdään aktiivisempina kulttuurinkuluttajina kuin miehet²³, uskon tämän heijastuvan myös kulttuuritapahtumaa koskevan kyselyn vastaamisaktiivisuuteen. Lisäksi kyselyn levittäminen omien Facebook-sivujeni kautta johti siihen, että naispuoliset ystävät ja tutut jakoivat kyselyä eteenpäin aktiivisemmin kuin miespuoliset. Miesvastaajia oli kuitenkin tasapuolisesti 18-vuotiaasta 70-vuotiaaseen, mikä mahdollisti miesten vastausten tarkkailun yleistävältä kantilta. Kokonaisuudessaan kyselyssä kaikki ikäryhmät olivat kohtalaisen tasapuolisesti edustettuina (ks. kuvio 1), mihin olen varsin tyytyväinen. Ainoastaan ikäryhmissä ”alle 18 vuotta” ja ”yli 70 vuotta” vastaajia oli keskiarvoa vähemmän kuin muissa. Alle 18-vuotiaita oli kolme kappaletta ja yli 70-vuotiaita kaksi kappaletta.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Ikäryhmäjaottelu olisi voinut olla erilainen. Sain yhden palautteen, jonka mukaan 46-60-vuotiaiden ryhmä oli turhan laaja. Kyselyä tehdessä en halunnut liian montaa ikäryhmää, jotta kyselyn vastausten käsitteleminen ei menisi monimutkaiseksi. Ajattelin, että 46–60-vuotiaiden ryhmän määrittää niin sanotun ”keski-ikäisten” ikäryhmän. En kuitenkaan usko, että laajemmalla ikäryhmäjaottelulla tutkimustuloksiin olisi tullut radikaalia eroa.

²² Ks. luku 5.3.

²³ Mm. Cantell 1992 & Lindholm 2015. Asiaan palataan luvussa 3.

Kyselyyn vastanneista 62 oli vaasalaisia, 12 määritteli asuinpaikkakunnakseen *joku muu* ja yksi jätti vastaamatta. En kysynyt erikseen muiden paikkakuntalaisten asuinkuntaa, sillä tärkeintä tutkimuksessa on hahmottaa, kuinka moni tapahtumaan osallistunut on Vaasasta ja kuinka moni muualta, ja miten tämä saattaa näkyä. Jos olisin lähtenyt käsittelemään kaikkien vastaajien kotipaikkakuntia, riskinä olisi ollut tutkimuksen ajautuminen väärille teille tai turhan laajaksi.

Kulttuuritutkimuksien kyselyissä usein kysytään myös sosioekonomista asemaa ja koulutusta. Muun muassa Timo Cantell (1993) kokee näiden selittävän esimerkiksi sitä, ovatko kulttuuritapahtumat korkeammin koulutettujen suosiossa. Cantell toteaa, että mielipiteiden esittäminen kulttuuria koskevissa aiheissa tapahtuu usein korkeakoulutettujen toimesta ja tämä voi kertoa heidän suuremmasta kulttuurisesta aktiivisuudestaan.²⁴ Tässä tapauksessa lähdin kuitenkin siitä uskosta, että näillä tekijöillä ei ole niin suurta merkitystä paikallisidentiteetin määrittämisessä.

1.2.2 Aineiston käsittely

Aineiston käsitteleminen ja analysoiminen vaativat oikeanlaisen metodin löytämistä, sillä väärällä metodilla tutkimuksen lopputulema ei vastaa toivottua. Sosiologian professori Pertti Alasuutari (2014) kirjoittaa aineistossa olevien havaintojen vaativan selkeää tutkimusmetodia erottuakseen tutkimuksen tuloksista. Hänen mukaansa tutkimusmetodi tarjoaa sääntöjä havaintojen tulkitsemiselle sekä käytäntöjä itse havaintojen tuottamiselle.²⁵ Tutkimusmenetelmä on ikään kuin ohjus, joka kuljettaa tutkijan mukanaan oikeille reiteille, oikeisiin suuntiin. Joskus valittu metodi määrittää tutkimukselle sopivan aineistoin, joskus taas aineisto ohjaa oikean metodin luo.²⁶ Yleisötutkimuksia tarkastelleet Arto

---

²⁴ Cantell 1993, 59.

²⁵ Alasuutari 2014, 82.

²⁶ Alasuutari 2014, 83.

Lindholm ja Timo Cantell (2011) kehottavat päättämään metodin ennen varsinaisen aineiston tuottamista tai hankkimista.²⁷ Tässä tutkimuksessa sen sijaan kysely päättyi määrittämään tutkimuksen metodin luonteen. Halusin saavuttaa mahdollisimman monia Taiteiden yöhön osallistuneita, eivätkä esimerkiksi pelkät haastattelut olisi tähän riittäneet. Tämän lisäksi tutkimusaihe näytti tietä tutkimusmetodille ja myös metodista riippumattomat erilliset työkalut ovat ohjastaneet identiteetin tutkimista.

Alasuutarin mukaan kulttuuritutkimuksille ominainen laadullinen tutkimus vaatii aineiston, joka mahdollistaa luonteenomaisen tavan tarkastella ilmiötä monipuolisesti eri näkökulmista. Hänen sanoin laadullinen tutkimus kääntelee, pohtii ja kyseenalaistaa itsessään selviäkkin asioita.²⁸ Kyselyaineiston tarkkarajaisuudesta huolimatta tämä tutkimus luokituu laadullisen tutkimuksen piiriin. Laadullinen tutkimus tutkii ilmiötä, sen ominaisuuksia ja merkityksiä.²⁹ Nämä ovatkin humanististen tieteiden hedelmiä ja läsnä myös tässä tutkimuksessa. Laadullista tutkimusta ei saa kuitenkaan sekoittaa varsinaiseen aineiston analyysimenetelmään, vaikka nimitykset kulkevat rinta rinnan. Laadullista ja määrällistä analyysimenetelmää luonnehditaan usein toisiaan poissulkeviksi menetelmiksi, vaikka ne voivat hyvinkin olla käytössä yhdessä tutkimuksessa samaan aikaan, Alasuutarin sanoin ”toistensa jatkumona”.³⁰ Laadullisen menetelmän ’seikkaperäiseen’ kuvaan voidaan määrällisin keinoin tuoda yleistettävyyttä.³¹ Lisäksi usein aineisto itsessään voi vaatia molempien menetelmien käyttöä tai tarjota mahdollisuutta siihen. Tässä tutkimuksessa kyselyyn vastaajamäärä mahdollisti sen, että aineistoa pystyy käsittelemään laadullisin keinoin tarkastellen ilmiöltä vastauksien pohjalta. Samalla aineistoa voidaan jaotella, vertailla, taulukoida, kuvastaa ja yleistää määrällisin ottein. Laadullinen menetelmä tuo esiin yksityiskohtaisia poikkeuksia, kun taas määrällinen toimii enemminkin tutkimustulosten yleistäjänä tai yksinkertaistajana.³²

---

²⁷ Lindholm & Cantell 2011, 63.

²⁸ Alasuutari 2014, 84.

²⁹ Koppa: Laadullinen tutkimus.

³⁰ Alasuutari 2014, 32 & Tuomivaara 2005, 39.

³¹ Tuomivaara 2005, 39.

³² Lindholm & Cantell 2011, 64.

Kyselyaineiston käsittelemisen apuna olen hyödyntänyt enimmäkseen Excel -taulukko-ohjelmaa. Excelin avulla olen pystynyt muun muassa ryhmittelemään ja tarkastelemaan esimerkiksi tietyn ikäryhmän vastauksia. Tämä on helpottanut vastausten vertailemista ja tarkastelemista tietyistä näkökulmasta. Lisäksi jaottelin avoimet vastaukset erilliselle tiedostolle ikäryhmittäin ja korostin yhtenevät vastaukset väripaaleilla. Saamani vastauksien määrä teki aineiston käsittelemisestä sujuvaa. Ainoastaan paperimuotoisissa kyselyissä haasteeksi nousi ihmisten käsialojen tulkitseminen, josta johtuen jotkut vastaukset jäivät kysymysmerkin varaan.

Kyselyn lisäksi osallistuin itse Vaasan Taiteiden yöön 9.8.2018. Tapahtumassa tekemäni havainnot ovat tässä tutkimuksessa toissijaisia, mutta tarjoavat tukea kyselyn vastauksien analysointiin. Aineiston analysointiin ovat vaikuttaneet myös aikaisempina vuosina kerätyt kokemukseni, näkemykset ja oletukset tapahtumasta. Vaasalaisuuteni ja Taiteiden yö -historiani tuovat minut lähemmäs tutkittavia, mutta samalla pyrin tarkastelemaan tapahtumaa ulkopuolisin, puolueettomin silmin. Lisäksi pyrin tuomaan ilmi, jos havaintoni ovat tutkimuksen aikana muuttuneet. Tästä näkökulmasta tutkielmassani on tapaustutkimuksen vivahteita, jossa tutkija hyödyntää omia kokemuksiaan kuitenkin antamatta ennako-oletuksien määrittää lopullisia tuloksia. Tutkielmani myös käsittelee tiettyä rajallista tapausta osana suurempaa kokonaisuutta ja sen tuloksia voi mahdollisesti soveltaa muihin saman aihepiirin tutkimuksiin.³³ Toisaalta samalla näen tutkimuksen olevan vaasalaisten sekä Vaasan Taiteiden yön suhteen ainutlaatuinen, mikä ei välttämättä tee Vaasan Taiteiden yöstä yhtä tapausta muiden joukossa, vaan kertoo henkilökohtaisemmasta ilmiöstä.

1.2.3 Aineiston tuottamiseen liittyvät haasteet

Jokaiseen aineiston kartuttamismenetelmään liittyy niin hyöty- kuin haittapuolia. Kyselyllä voidaan tehokkaasti kartuttaa mahdollisimman monien ihmisten näkemyksiä tietyllä aikarajalla, mutta niiden luotettavuus ja vastauksien syvällisyys ovat kyseenalaistetta-

---

³³ Ahonen, Saari, Syrjälä & Syrjäläinen 1994, 14-17.

vissa. Varsinkin internetissä tehtyjen kyselyjen kohdalla on mietittävä, kuinka paljon niiden tuottamaan aineistoon kannattaa luottaa.³⁴ Internet muuttuu helposti alustaksi, jossa muun muassa kyselyihin vastataan vitsillä tai kiusan mielessä. Toisaalta verkkokyselyiden suhteen ei ole väliä, missä vastaaja asuu tai koska hän kyselyyn vastaa. Vastaajat saavat toimia omilla ehdoillaan, mikä tehostaa vastaamisaktiivisuutta. Tässä tutkimuksessa internetin tehokkuus näkyi kyselyn vastausmäärässä: verkkokyselyyn vastasi 60 ihmistä, kun paperiversioon vastasi vain 15. Fyysisten kyselyiden ongelmana on niiden rajalliset puitteet: huono hetki tai väärä paikka, jotka vaikuttavat vastaajamäärään. Kyselyiden merkittävin haaste on se, että kysymykset ovat valmiiksi määriteltynä, eikä liikumavaraa löydy. Kysymykset saattavat herättää väärinymmärryksiä ja ihmisten vapaus kertoa on rajoittunut. Myöskään tutkija ei voi kysyä tarkennettuja ja täydentäviä kysymyksiä. Nämä tekijät vaikuttavat lopulta myös tutkimustuloksiin.

Tämän tutkimuksen kyselyn hyödyt ja haitat vastasivat yleisiä käsityksiä. Kysely herätti levittämisen ja sisällön suhteen haasteita ja riskejä, jotka enimmiltään tiedostin. Yksi riskeistä oli kyselyn pituus, 20 kysymystä. Nykymaailma on hektistä ja aikaa ei tunnu aina riittävän, jolloin lyhyempi kysely olisi voinut lisätä vastausaktiivisuutta. Erityisesti paperisten kyselyiden kohdalla tämä näkyi. Koska minulla ei riittänyt tarpeeksi aikaa paperikyselyn yksinkertaistamiseksi, kyselyn menestys Taiteiden yönä oli vähäinen. Tapahtumassa on tapana kierrellä paikasta toiseen, eikä pysähtymiselle ja kyselyyn vastaamiselle välttämättä jää aikaa. Pistinkin toivoani kirjastoon, jossa saattoi rauhassa vastata kyselyyn tapahtuman jälkeen. Lisäksi toivoin, että merkityt pakolliset kysymykset kannustaisivat vastaamaan kyselyyn edes lyhyesti.

Muitakin sisällöllisiä ongelmia syntyi kyselyä tehdessä ja sen jälkeen. Vastausajan päätyttyä huomasin, että osa kyselyn kysymyksistä ja väittämistä olivat osittain päällekkäisiä. Tiettyjen kysymysten vastaukset olivat hyvin samankaltaisia, josta johtuen vain yksi kysymys olisi voinut riittää esimerkiksi kahden sijasta. Lindholmin ja Cantellin korostavat, että kyselyjen tuottamisen lähtökohtana tulisi olla tutkimuksen tutkimuskysymykset.³⁵ Uskon juuri tämän vaikuttaneen omalla kohdallani kyselyn muodollisiin virheisiin:

---

³⁴ Buch, Milne & Dickson 2011, 319.

³⁵ Lindholm & Cantell 2011, 66.

tutkimuksen alkuvaiheilla minulla oli liikaa alakysymyksiä, jotka ruokkivat kyselyn kysymysten määrää.

Lisäksi kiinnitin huomiota muutamiin kysymyksiin, joiden muotoilu oli johtanut väärinymmärryksiin. Esimerkiksi kysymykset, jotka alkoivat sanalla ”miten” pyrkien selvittämään ”millä tavoin” oli usein ymmärretty väärin, eikä tällöin vastaukset vastanneet etsimääni. Kyselyn asteikko-osiossa jotkut väittämät saivat eniten vastauksia vaihtoehtoon 3 eli *ei samaa eikä eri mieltä*. Tästä voi päätellä, että väittämää ei oltu täysin ymmärretty. Siinä kohtaa olisikin tarvittu vapautta korjata kysymyksien muotoa jälkeenpäin.

Myös kyselyn levittämisessä oli omat ongelmansa. Sosiaalinen media on sekä mahdollisuus että haaste. Sosiaalisessa mediassa on sisältöä niin paljon, että yksi kysely hukkuu muiden joukkoon silmänräpäyksessä. Muun muassa kirjasto ja kulttuuripalvelut mainosivat kyselyä omilla Facebook -sivuillaan. Heidän seuraaja- ja päivitysmäärä saattoivat vaikuttaa siihen, että kysely ei saanut tarpeeksi tuulta purjeisiinsa. Levitin kyselyä myös omilla Facebook -sivuilla ja osa jakoi päivitystä eteenpäin. Uskon, että suurin vastaajamäärä tulikin omien sivujeni kautta.

Yritin saada levitettyä kyselyä Vaasan kaupungin kanaville, jossa seuraajamäärä olisi ollut laaja-alainen. Tämä ei kuitenkaan onnistunut, sillä yksityisen tutkijan tuottamia kyselyitä ei ollut tapana jakaa tai mainostaa kaupungin sivuilla. Onnekseni sain järjestettyä kyselylle pienen paikan paikalliseen ilmaisjakelulehteen, Vaasan Ikkunaan, jossa kyselystä mainittiin lyhyesti ja jossa kehoitettiin vastaamaan siihen.

Aineiston keruun aikana koin haasteita ja otin riskejä. Monien näiden kohdalla opin enemmän käytännössä kuin ikinä teoriassa olisinkaan oppinut. Opin kiinnittämään huomiota kyselyn muotoon, kysymyksiin ja kokonaisuuteen. Nyt tiedän minkälaisia tekijöitä kannattaa välttää, että ei tekisi kertaalleen samanlaisia virheitä. Kokemattomuus kyselyiden teettämisessä näkyy tekemissäni virheissä, vaikka olinkin perehtynyt kyselyihin teoriassa ja muiden kyselyitä tarkastelemalla. Tämän pro gradu -tutkimuksen kirjoittaminen onkin ollut minulle ennen kaikkea oppimisprosessi, josta olen saanut uutta tietämystä, taitoa ja varmuutta.

1.3 Aikaisempi tutkimus ja tutkimuskirjallisuus

Tutkimuskirjallisuus ja aikaisemmat tutkimukset toimivat tutkimukseni käsiteankku-reina, vertailukohteina ja ilmiöiden selittäjänä. Niiden avulla ymmärsin syvemmin tutkimusaiheittani ja -aineistoani. Ensimmäisenä askeleena oli selvittää, onko Taiteiden yöstä tehty tutkimuksia ja jos on, millaisia. Vaasan Taiteiden yö ei tuottanut merkittäviä tuloksia. Sen sijaan Helsingin Taiteiden yötä olivat tutkineet muun muassa kaupunkisosiologian dosentti Pasi Mäenpää ja suomalaisen festivaalitutkimuksen pioneeri Timo Cantell. He tutkivat Taiteiden yötä tilastollisista ja kuvailevista lähtökohdista, jotka tarjosivat vertailukohteita omalle tutkimukselleni. Heidän tutkimuksissaan tapahtuman merkitys paikakunnalle ja paikallisuudelle jää kuitenkin pimentoon. Tutkimukseni onkin tästä näkökulmasta ainutlaatuinen. Lisäksi yritin löytää vaasalaisuutta käsitteleviä tutkimuksia. Muutamia löytyikin, mutta ne eivät kohdanneet oman tutkimukseni kanssa.³⁶ Näin ollen päätin lähestyä tutkimustani ei-yhtä-suoranaisin reitein. Selvitin, miten tutkimukseni pääteemoja on käsitelty ja löytyykö vastaavanlaisuuksia.

Tapahtumia on tutkittu monista eri näkökulmista, monien eri tieteenalojen silmin. On tutkittu tapahtumiin yhdistettäviä rituaaleja, perinteitä ja historiaa, juhlinnan luonnetta, yleisön käytöstä, kanssakäymistä ja kokemuksia sekä tietenkin myös kaupallista puolta. Antropologin David Picardin ja turismi- ja kulttuuritutkimuksen professorin Mike Robinsonin (2006) mukaan tapahtumatutkimus – niin teoreettisin kuin empiirisin termein – on vahvasti sidoksissa sosiaalisen kontekstin rajoihin. Tapahtumatutkimus heidän mukaansa *painottaa suljettuihin tiloihin, alkuperäisiin sosiaalisiin tekijöihin, sisäisiin järjestelmiin ja symboliseen kontekstiin sekä rajoitettuihin rituaaleihin.*³⁷ Turismin ja tapahtumatuotannon emeritus professori Donald Getz taas näkee tutkimukseensa perustuen, että tietyt teemat hallitsevat festivaalitutkimuksia. Nämä teemat ovat sosiokulttuuriset roolit, merkitykset ja tarkoitukset sekä suhteet festivaalien, turismin ja tuottamisen pulmien välillä.

³⁸ Muun muassa tapahtumatutkimusta tutkinut Udo Merkel lisää, että myös *identiteetin ja*

---

³⁶ Ehström, Peter 2005: Brändö – En stadstel med själ & Vaasan yliopiston julkaisuja 2015: *Vaasa kieliyhdistysönä: Näkökulmia kaksikielisen kaupungin monikielisyteen*

³⁷ Picard & Robinson 2006, 5.

³⁸ Getz 2010, 20.

*yhteisön kysymykset ovat läsnä sellaisissa akateemisissa papereissa, jotka käsittelevät aitous, paikkaa ja siihen kiintymistä, sekä sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia.*³⁹

Tapahtuman vaikutuksia yhteisöön on tutkittu erityisesti juuri taloudellisen hyödyn näkökulmasta, mutta myös tutkimustyö sosiaalisista vaikutuksista on lisääntynyt. Näissä tutkimuksissa muun muassa erotellaan tapahtumien positiiviset ja negatiiviset vaikutukset. Tutkimuksissa korostetaan, että yhteisöjä ei voida tarkastella homogeenisena joukkona: osa voi tukea tiettyä tapahtumaa, osa voi olla täysin sitä vastaan. Turismin professorit Margaret Deery ja Leo Jago tuovat artikkelissaan (2010) esille erityisesti negatiivisten asenteiden ja 'anti-social behaviourin', antisosiaalisen käytöksen, vaikutuksia. Heidän mukaansa tapahtumien järjestäjille ja paikallisille viranomaisille negatiivisten tekijöiden poissulkeminen on ensisijaista.⁴⁰ Tässä tutkimuksessa ei unohdetakaan mahdollisia negatiivisia vaikutuksia.

Tutkimukseni heijastaa paljolti eri tieteellisiin artikkeleihin, joissa esiintyvät teemat ovat kulkeneet lähes käsi kädessä oman tutkimukseni kanssa. Näissä tieteellisissä artikkeleissa esiintyvät teemat ovat muun muassa yhteisöt ja yhteisöllisyys tapahtumissa, tapahtumaidentiteetti, tapahtumakokemus ja motivaatiot. Tapahtumia käsittelevistä artikkeleista yksi on tapahtumaturismin ja maantieteeseen perehtyneiden Karen De Bresin ja James Davisin artikkeli *Celebrating group and place identity: a case study of a new regional festival* (2001). Artikkelissaan he miettivät, voiko tapahtumalla olla positiivisia vaikutuksia paikallisen yhteisön identifikaatiossa. He näkevät tapahtuman olevan alusta paikallisen ryhmäidentiteetin juhlistamiselle ja paikan taas olevan yhteisöä yhdistävä ja määrittävä tekijä. Artikkelissaan he väittävät, että festivaali voi olla palvelus yhteisölle ja yhteiskunnalle edistäessään paikallis- kuin ryhmäidentiteettiä.⁴¹ Heidän artikkelissa korostuvat paikallisen turismin merkitys ja paikallisuuden hyödyntäminen, käyttäminen ja näkyminen turismissa. Tässä tutkimuksessa en anna turismille De Bresin ja Davisin kaltaista painoarvoa. Sen sijaan De Bresin ja Davisin artikkeli tarjoaa tutkimukselleni apua paikallisuuden ja yhteisöllisyyden ymmärtämisessä osana kulttuuritapahtumaa.

---

³⁹ Merkel 2015, 4-5.

⁴⁰ Deery & Jago 2010, 8-15.

⁴¹ De Bres & Davis 2001, 327.

Tutkimuksen kannalta merkittäviä artikkeleita ovat myös filosofian tohtori Michael Morganin *What makes a good festival? Understanding the event experience* (2008) ja tapahtuma- ja turismituotantoon kesittyneiden Gemma Gelderin ja Peter Robinsonin *A critical comparative study of visitor motivations for attending music festivals* (2009) sekä sosiaalisen psykologian tohtorin Nick Hopkinsin ja kumppanien artikkeli *Explaining effervescence: Investigating the relationship between shared social identity and positive experience in crowds* (2016). Ne käsittelevät muun muassa tapahtumaan osallistumisen motiiveja sekä tapahtumakokemuksen vaikutuksia. Siinä missä Morgan tutkii festivaalikokemukseen vaikuttavia tekijöitä sekä motiiveja, Hopkins kumppaneineen tutkivat tapahtumakokemusta sosiaalisena kokonaisuutena, johon vaikuttavat ennen kaikkea muut kanssaosallistujat. Tässä tutkimuksessa Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden kokemukset ja osallistumisen motiivit ovat ensiasemassa. Kokemuksen kautta he rakentavat käsitystään tapahtumasta ja tätä kautta tulkitsevat tapahtuman merkitystä itselle ja paikallisuudelle.

Tutkimuskirjallisuutta edustavat folkloristi Lisa Gabbertin *Winter carnival in a western town: identity, change, and the good of the community* (2011) ja Mervi Luonilan *Festivaalituotannon merkitysten verkosto ja johtaminen: tapaustutkimuksia suomalaisista taidefestivaaleista* (2016). Luonila tutkii verkostojen merkityksiä taidefestivaalien tuotannossa⁴², kun Lisa Gabbert taas lähestyy tapahtumia humanistisesta näkökulmasta yhdistäen tapahtumaan rituaaleja ja symbolisia merkityksiä osana yhteisön toimintaa.⁴³ Luonila korostaa taidehallinnon väitöskirjassaan yleisön tärkeyttä tapahtuman menestykselle.⁴⁴ Luonila tarjoaa suomalaista näkökulmaa tapahtumatutkimuksesta ja on tämän vuoksi olennainen tekijä tutkimuksen etenemisessä.

Gabbert tutkii yhteisön muodostumista ja yhteisöllisyyttä suhteutettuna tiettyyn tapahtumaan. Hänen tutkimuksessaan pääroolissa on tapahtuma Winter Carnival, joka järjestetään Idahon pienessä kylässä McCallissa. Vuotuinen tapahtuma on tärkeä osa kylää ja sen identiteettiä. Se tuottaa kylälle taloudellista hyötyä, turismia, työpaikkoja ja yhteishenkiä.

---

⁴² Luonila 2016, tiivistelmä.

⁴³ Gabbert 2011, 1.

⁴⁴ Luonila 2016, 44 & 49.

Se on kylän yhteinen perinne, joka samanaikaisesti jakaa paikallisten mielipiteitä.⁴⁵ Gabbert esittelee tutkimuksessaan, millaista paikallisen yhteisön toiminta on tapahtuman hyväksi ja miten tapahtumaan suhtaudutaan – konfliktista puolta unohtamatta.⁴⁶ Tämä heijastaakin omaan tutkimukseeni ja toimii hyvänä vertauskohtana.

Tapahtumatutkimuksen rinnalla olen syventynyt paljon identiteettiä tutkivaan kirjallisuuteen. Sosiologi ja kulttuurintutkija Stuart Hall otti identiteetin tutkimisen elämäntyöksi. Hänen näkemyksensä ovat tuoneet selkeyttä identiteettien maailmaan. Stuart Hall teoksessaan *Identiteetti* (suomentanut ja toimittanut Mikko Lehtonen ja Juha Herkman 1999) kertoo, että identifikaatio on jatkuva tiedostamaton ja tiedollinen prosessi, jossa ihmiset etsivät identiteettiään, ehkä jopa itseään, ja rakentavat elämänkertojaan.⁴⁷

Tutkimukselleni kulttuuriperintönökökulmaa tuo filosofian professori Laurajane Smith teoksessaan *Uses of Heritage* (2006). Smithin mukaan kulttuuriperintötyössä on kyse muistojen ja suhteiden uudistamisesta sekä kokemusten jakamisesta heimolaisten kesken, jotta säilytetään nykyisyyden ja tulevaisuuden sosiaaliset suhteet.⁴⁸ Tämä eräällä tapaa sitoo kaikki edellä esitetyt teemat yhteen. Kulttuuriperintötyössä, mutta myös tapahtumissa luodaan muistoja ja jaetaan kokemuksia muiden kanssa. Se määrittää ja vaikuttaa käsitykseen identiteetistä. Tapahtumatutkimus, identiteettitutkimus ja kulttuuriperinnön tutkimus hipovat toisiaan ja yhteen tuotuna luovat uusia aspekteja, sekä tukevat toistensa käsityksiä. Yhdessä niistä muodostuu toimiva kokonaisuus.

---

⁴⁵ Gabbert 2011, 2.

⁴⁶ mm. Gabbert 2011, 30.

⁴⁷ Hall 1999, 39.

⁴⁸ Smith 2006, 1.

2 IDENTITEETTEJÄ MUODOSTAMASSA

Kyselyä tehdessä ajauin pohtimaan identiteetin todellista merkitystä: Miten sen voi käsitellä? Mitä se oikeasti tarkoittaa? Tässä luvussa tulen syventymään näihin kysymyksiin ennen kuin siirryn kyselyaineistoni pariin. Selvitän identiteetin käsitettä ja astun askeleen syvemmälle kulttuuriperintöprosessin ja identiteettityön maailmaan.

Identiteetti viittaa yksilön ymmärrykseen siitä, kuka hän, on verrattuna muihin, kirjoittaa Udo Merkel toimittamansa kirjan *Making Sense of Identity Discourses in International Events, Festivals and Spectacles* johdannossa.⁴⁹ Tästä jatkaakseen Merkel lainaa sosiaalista identiteettiä tutkinutta Richard Jenkinsiä: *This ability ‘involves knowing who we are, knowing who others are, them knowing who we are, us knowing who they think we are, and so on.*⁵⁰ Identiteetti pitää sisällään vertailua ja erottelua itsensä ja muiden välillä. On olemassa ’me’ ja ’muut’ sekä ’minä’ ja ’sinä’. Tämä erottelu vahvistaa ei pelkästään omaa identiteettiä, mutta myös ryhmään kuulumisen tunnetta.⁵¹ Jyväskylän yliopiston tutkijat Pietikäinen, Dufva ja Laihiala-Kankainen (2002) huomauttavat, että ihmisille on yhden sijasta useita identiteettejä, jotka ovat muuttuvia ja moninaisia. Identiteetti voi vaihdella ja valikoitua tilanteiden mukaan. Identiteetteihin kuuluva erottelu, käsitys ’meistä’ ja ’muista’ liittyvätkin aina tiettyyn paikkaan, tilanteeseen ja aikaan, jolloin tietyt erottelutekijät ovat vahvimmillaan. Lisäksi muuttuvat ja uudet tilanteet vaativat identiteettien uudenlaista sopeutumista.⁵²

Stuart Hall näkee, että identiteetit eivät käsitä minän pysyvää ydintä, saati sitten ole yhtenäisiä. Hänen mukaansa identiteetit voivat syntyä toisiaan risteävistä ja erilaisista diskursseista, positioista ja käytännöistä.⁵³ Hall perustaa kantansa erityisesti kulttuuristen

---

⁴⁹ Merkel 2015, 3.

⁵⁰ Jenkins 2008, 5 & Merkel 2015, 3.

⁵¹ Davis 2017, 486.

⁵² Pietikäinen, Dufva & Laihiala-Kankainen 2002, 9-10 & 14.

⁵³ Hall 1999, 249–250.

identiteettien näkökulmaan. Hän kokee identiteettien koskevan kysymyksiä historianlähteiden käytöstä, kielestä ja kulttuurista joksikin tulemisen prosessissa. Identiteetissä ei ole kyse siitä *keitä me olemme tai mistä me tulemme, vaan siitä, keitä meistä voi tulla, kuinka meidät on esitetty ja mikä kaikki vaikuttaa siihen, kuinka mahdollisesti esitämme itsemme*.⁵⁴ Vaikka identiteetin perusta rakentuu menneisyyden tuntemiselle, identiteetti ei ole kuitenkaan pelkkä menneisyydestä löytyvä jäännös. *Identiteetit ovat itse antamiamme nimiä niille eri tavoille, joilla menneisyyden kertomuksen asemoivat meitä ja joihin me asemoimme itsemme*.⁵⁵ Identiteetti on minän muuttumista kertomuksiksi ja representaatioiksi.⁵⁶ Stuart Hall katsoo identiteettiä erityisesti kollektiivisesta näkökulmasta, jossa yksilö määrittää itsensä osaksi yhteisöä. Hänen mukaansa yhteisön jäsenten välillä vallitsee merkitysten muodostama järjestelmä eli kulttuuri, joka auttaa yhteisöjä ymmärtämään maailmaa. Se tarjoaa tunteen yhtenäisestä identiteetistä ja yhteisöön kuulumisesta.⁵⁷ Samalla identiteetti ja siihen liittyvä kuulumisen tunne merkitsevät jo edellä mainittua erotelua 'muihin'. Identiteetti käsittää sen, mitä ei ole ja mitä puuttuu.⁵⁸

Merkel huomauttaa, että identiteetit ovat sosiaalisen kanssakäymisen ja ympäristön muovaamia – sosiaalisesti rakennettuja.⁵⁹ Ei olisi 'meitä' eikä 'muita' ilman sosiaalista vuorovaikutusta ja käsitystä ympäristöstä. Ymmärrämme ja identifioimme itsemme ja muut interaktion kautta *ollessamme samaa mieltä tai eri mieltä, tapojemme ja innovaatioidemme, kommunikointimme ja neuvottelujemme kautta*.⁶⁰ Identiteetissä voikin katsoa olevan kyse aktiivisesta ja jatkuvasta uudelleenluomisesta ja neuvotteluista yksilöiden tai yhteisöjen välillä.⁶¹ Ihmisten välinen kanssakäyminen luo yhteisöjä, pitää yhteisöjä yh-

---

⁵⁴ Hall 1996, 4 & Hall 1999, 250.

⁵⁵ Hall 1999, 227.

⁵⁶ Hall 1999, 250.

⁵⁷ Tarmio 2013, 15.

⁵⁸ Hall 1996, 4.

⁵⁹ Merkel 2015, 6.

⁶⁰ Jenkins 2008, 17.

⁶¹ Smith 2006, 83.

dessä ja herättää ryhmään kuulumisen tunnetta. Ryhmään kuulumista, jäsenyyttä, määrittää kollektiivinen tietoisuus, joka synnyttää koko sosiaalisen kanssakäymisen.⁶² Tutkiessa ja käsittäessä identiteettejä on tärkeää huomioida ei pelkästään identiteetin kokija, vaan myös hänen ympärillään tapahtuva kanssakäyminen, ja siitä muodostuva yhteisö sekä yhteisön ulkopuolella olevat. Yhteisöt osaltaan vaikuttavat identiteettityöhön, jota yksilöt tekevät. Identiteettityötä ymmärtäessä hahmottuu prosessi, jonka kautta yhteisön identiteetti muovaantuu muotoonsa. Siihen siirryinkin seuraavaksi.

2.1 Identiteettityö

*Identiteettityöhön osallistumalla jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaista kulttuuriperintöä hänen yhteisönsä vaalii.*⁶³

Edellä esitetty Anna Sivulan (2017) lainaus on yksi niistä lausahduksista, joka on vienyt tätä tutkimusta eteenpäin ja josta sain myös vaikutteita kyselyn kysymyksille. Edellisen identiteettiä ja yhteisöllisyyttä tarjoavan alustuksen avuin voi todeta tapahtuman yhdistävän sen kävijäkuntaa. Tapahtumaan osallistumalla kävijät ovat hetken yhtä samaa joukkoa, jota punoo yhteen tapahtumaympäristö, ohjelma, kiinnostuksen kohteet ja kokonaisuus – osallistumisen kokemus. Tapahtuman kulutus tapahtuu vuorovaikutteisessa ympäristössä toisten kuluttajien ja muiden osallistuvien toimijoiden kanssa.⁶⁴ Tapahtuman osallistujat luovat yhteisön, jota yhdistää ainakin yksi asia: tapahtuma, johon he osallistuvat. Tämä tutkimus olettaa, että tapahtumaan osallistumalla osallistujat vaalivat, kehittävät ja muovaavat identiteettejään. Lisäksi samalla osallistujakunta päättää, haluavatko he olla osa tapahtuman jatkumoa ja sen yhteisöä. He voivat kysyä itseltään, mitä he haluavat vaalia ja minkä tulevaisuuden he haluavat taata – haluavatko he olla osa kulttuuriperintöyhteisöä?

---

⁶² Merkel 2015, 8.

⁶³ Sivula 2017, 32.

⁶⁴ Luonila 2016, 28.

Yhteisö käy läpi kulttuuriperintöprosessia ja siinä syttyvää identiteettityötä. Kulttuuriperintöprosessissa menneisyyden jättämiä jälkiä valitaan ja säilytetään.⁶⁵ Tässä tutkimuksessa tulkitsen Vaasan Taiteiden yön paikalliseksi kulttuuriperinnöksi, jota tapahtumaan osallistujat vaalivat osallistumisellaan. Taiteiden yö tai ylipäättään tapahtumat eivät ole kuitenkaan tyypillisiä kulttuuriperintökohteita. Useimmin ne ovat keinoja ylläpitää kulttuuriperintöä ja menneisyyden jälkiä. Ne ovat aineetonta kulttuuriperintö, joka hetkellisesti katoaa. Vaasan Taiteiden yön ensitavoite ei ole menneen vaaliminen tai historian esittäminen, mikä erottaa sen perinteisestä kulttuuriperintökäsitteestä. Tämä tutkimus näkee Vaasan Taiteiden yön olevan keino kulttuuriperintöyhteisön paikalliselle identiteettityölle. Taiteiden yön vuosikymmeniä kestänyt suosio on osoitus sen tärkeydestä osana paikkakuntaa ja osana paikallisuutta. Se on keino ylläpitää paikallisia ominaispiirteitä ja paikallista kulttuuria. Se on myös keino muokata identiteettikokemusta. Stuart Hall tulkitsee, että kansallinen identiteetti rakentuu representaatioille.⁶⁶ Uskon tämän olevan läsnä myös Taiteiden yössä, jossa paikallisuus perustuu uusille ilmaisuille ja uusille tulkinnoille.

Kulttuuriperintöyhteisöön kuulumisessa on ennen kaikkea kyse vapaaehtoisuudesta: jokaisella on identiteettityötä tehdessään mahdollisuus valita, mitä hän vaalii. Kulttuuriperintö identifioi ja kategorisoi ihmisiä, mutta ihmiset tekevät itse päätöksen siitä, mihin heidät luetaan ja minä heidät nähdään.⁶⁷ Vaikka aikaisemmin kirjoitinkin, että tapahtuman osallistujat saattavat huomaamattaan olla osa yhteisöä, jokaista Vaasan Taiteiden yöhön osallistunutta yhdistää valinta osallistua tapahtumaan. Valinnallaan he vaikuttavat siihen, *millaista kulttuuriperintöä he vaalivat* (ks. lainaus edellä). Kulttuuriperintöprosessissa yksilöt ja yhteisöt valitsevat vain osan menneisyyden jäljistä ja aktiivisesti tuottavat ne kulttuuriperinnökseen.⁶⁸ Uskon, että Taiteiden yöhön osallistumalla vaasalaiset aktiivisesti vaalivat yhteistä kulttuuriaan, kaupungin kulttuurielämää, sekä samalla myös tiettyjä paikallisia elementtejä ja paikallisuuden käsitystään – Sivulaa lainaten he *käyttävät kulttuurin jättämiä jälkiä identiteettinsä rakentamiseen*.⁶⁹

---

⁶⁵ Sivula 2017, 10.

⁶⁶ Hall 1999, 46.

⁶⁷ Sivula 2015, 57.

⁶⁸ Sivula 2017, 10.

⁶⁹ Sivula 2017, 11.

Laurajene Smith näkee kulttuuriperintöprosessin monitasoisena esityksenä ja paikan sekä kuulumisen tunteen rakentajana. Hänelle perintöprosessi on myös neuvottelua. Siinä menneisyyden, kollektiivisten ja yksityisten muistoja käytetään päätettäessä uusista tavoista ja muodoista ilmaista identiteettiä ja ymmärtää sitä, keitä me haluamme olla. Hänelle identiteettityö on osallistumista, kommunikaatiota ja merkitysten tuottamista. Smith toteaa, että identiteettityö ja kulttuuriperintöprosessi saattavat myös haastaa identiteettikäsitystä yhteisön erilaisilla kokemuksilla ja identiteettivaatimuksilla.⁷⁰ Tässäkään tutkimuksessa ei unohdeta, että Taiteiden yön tapainen tapahtuma saattaa myös hajottaa käsitystä paikallisidentiteetistä tai ajaa paikallista yhteisöä erilleen. Käsitys omasta paikallisuudesta saattaa vaihdella. Voi ollakin, että tapahtuma, joka tulisi olla yhteishengen vahvistaja, saattaa myös ajaa yhteisön jäseniä erilleen. Tapahtuma ei välttämättä ota kaikkia huomioon. Se saatetaan tulkita katujen sotkijaksi ja melun lisääjäksi. Konfliktit ovat mahdollisia kulttuuriperintöyhteisössä, eikä yhteisymmärrykseen välttämättä päästä esimerkiksi eriävien tulkintojen takia.⁷¹ Tutkimuksessa katsahdankin eriävien näkemysten mahdollisuutta ja niiden seurauksia.

Kulttuuriperintö nähdään sen tutkimuksissa identiteettiin ja osallisuuden sidottuna. Sen avulla tunnistaudutaan yhteisöjen jäseneksi, erottaudutaan ja heimoudutaan. Nämä johtavat identiteettityöhön, joka pohjautuu yhteisön sisäiselle kommunikaatiolle.⁷² Anna Sivula nimeää kolme työkalua, joilla yhteisö tekee identiteettityötään. Näitä identiteettityökaluja sovellan tässä tutkimuksessa. Ne ovat: jaettu historia, osallisuuskokemus ja menneisyyden jälki tai symboli. Yhteisö toimii niiden leikkauspisteissä ja ne yhdessä muodostavat kolme identiteettityön lajia.⁷³

---

⁷⁰ Smith 2006, 1–5 & Sivula 2015, 57.

⁷¹ Grönholm 2010, 84.

⁷² Sivula 2015, 57–59.

⁷³ Sivula 2017, 16.

Osallisuuskokemuksen merkitys korostuu tapahtuman vaikutteita tutkittaessa ja se nouseekin yli muiden. Tapahtumassa ennen kaikkea on kyse johonkin osallistumisesta. Samalla osallistuja tekee valinnan johonkin kuulumisesta ja mukanaolosta.⁷⁴ Kulttuuritapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia tutkineen Kimmo Kainulaisen sanoja lainaten: *Osallistuminen kulttuuritapahtumaan voi merkitä -- identiteetin ja tyylin rakentamista tietyn kulttuurisen genren piirissä ja siihen kuulumisen tunteen kautta.*⁷⁵ Valinnallaan osallistuva ihminen tekee päätöksen myös yhteisöön osallistumisesta. Osallisuuskokemus voi vaihdella ja se vaikuttaa myös tehtyyn identiteettityöhön. Voihan olla, että osallisuuden kokemusta yhteisössä ei synny, vaikka olisikin osallistunut samaan yhteiseen asiaan. Usein kulttuuriperintö nähdään *kulttuurisena pääomana* (Bourdieu), joka avustaa yksilöä identifioimaan jäsenyytensä tiettyyn ryhmään.⁷⁶

Yhteisön identiteettityössä osallisuuden kokemus liitetään jaettuun historiaan. Yhdessä ne muodostavat historioivan identiteettityön lajin. Historioivassa identiteettityössä yksilölle syntyy käsitys ei pelkästään yhteisestä historiasta, vaan se *vahvistaa toimijan käsitystä itsestään yhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumolla.*⁷⁷ Tässä tutkimuksessa näen jaettavan historian vastaavan paikallisuuden ymmärtämistä, käsitysten jakamista paikallisuudesta ja sen näkymisestä Taiteiden yössä. Tapahtumaan osallistuvia ei pelkästään yhdistä tapahtuma itsessään mutta erityisesti oma paikallisuus, sen merkitys ja siihen liittyvät tulkinnat, sekä itse tapahtuma-areena – Vaasa. Paikallisuus on nykyisyyden, tulevan ja menneen rakennuspala sekä yhteinen tekijä, jota tuodaan esille, ja joka on myös läsnä paikallisessa kaupunkitapahtumassa.

Kulttuuriperintöyhteisön identiteettityössä osallisuuskokemusta vahvistetaan myös menneen jälkiin ja symboleihin.⁷⁸ Yhteisön jäsenet kokevat kohteen omakseen yhdistäen sen yhteiseen menneeseen. Menneisyyden jälkiä sekä symbolimerkityksiä usein tulkitaan ja-

---

⁷⁴ Sivula 2015, 64.

⁷⁵ Kainulainen 2005, 258.

⁷⁶ Smith 2006, 49.

⁷⁷ Sivula 2017, 15.

⁷⁸ Sivula 2015, 65.

ettujen historioiden kautta, mikä taas osanaan muodostaa monumentalisoivan identiteettityön lajin.⁷⁹ Nämä menneen jäljet voidaan nähdä todistusaineena yhteiselle menneelle sekä jaetulle historialle. Menneisyyden jäljen ei aina tarvitse olla fyysinen jälki, vaan myös menneisyyttä edustavat symbolit, tavat tai käytänteet voivat toimia muistin tukena. Niitä valitaan, suojellaan ja tuotetaan. Joillekin yhteisöille symbolit ja jokapäiväiset aktiviteetit ja tavat voivat itsessään muistuttaa identiteetistä. Jotkut yhteisöt käyttävätkin näitä määrittämään keitä he ovat ja eivät ole, ja siten pitävät kiinni yhteisistä arvoista ja tavoista.⁸⁰ Jaettu historia tarjoaa kehyskertomuksen menneisyyden jäljelle tai symbolille ja sen tulkinnalle, sekä vahvistaa kulttuuriperintöarvoa. Kokemalla olevansa osallisia tätä kokonaisuutta syntyy yhteisön kolmen identiteettityön kokonaisuus, jonka leikkauspisteessä yhteisö toimii aktiivisesti ja jonka avuin he varmistavat jatkuvuutensa.⁸¹

Tässä tutkimuksessa lähestyn identiteettityötä symbolien aspektista ja erityisesti tapojen sekä 'jokapäiväisten' aktiviteettien vaikutuksesta identiteettiin. Esimerkiksi tapahtumassa totuttu käyttäytyminen, paikallisille tuttu kaupunkiympäristö tai kokemus Taiteiden yöstä ovat identiteettiin vaikuttavia tekijöitä, jotka myös edesauttavat identiteettityötä. Toisaalta aikaisempi kokemus Taiteiden yöstä voi myös vaikuttaa identiteettikäsitteisiin ja tämä on hyvä ottaa huomioon tutkimuksessa. Esimerkiksi jos perheessä on totuttu osallistumaan tapahtumaan vuosi vuoden perään, paljon se vaikuttaa myös käsitykseen paikallisidentiteetistä?

Taiteiden yön tapahtumapaikka, Vaasan keskusta, on yksi yhteisistä jäljistä. Laurajane Smith kirjoittaa, että paikoista voi tulla perinnön paikkoja – *places of heritage* – niissä järjestettävien tapahtumien johdosta. Perinnön paikat luovat merkityksiä ja niissä tapahtuu muistelua. Smithille perintö on elävää ja vitaalista, *moment of action*, toiminnan hetki, eikä se välttämättä ole mihinkään fyysiseen materiaaliin sidottua. Perinnön hetki on täynnä aktiviteetteja; muistelua, kommunikointia ja tiedon sekä muistojen jakamista eteenpäin. Se on myös identiteetin ilmaisua sekä sen vakuuttelua. Näihin ihminen saattaa huomaamattaan sitoutua ja ne herättävät kuulumisen tunnetta.⁸² Vaasan Taiteiden yön

---

⁷⁹ Sivula 2017, 12-13.

⁸⁰ Smith 2006, 49.

⁸¹ Sivula 2015, 64-65 & Sivula 2017, 16.

⁸² Smith 2006, 83.

kaltaisessa tapahtumassa voi siis tapahtua aktiivista kulttuuriperintö- ja identiteettityötä, vaikka varsinainen menneisyys ei ole nähtävillä tai sen roolia ei ole korostettu. Menneisyys ja perinteet voivat olla läsnä yksilöissä tai ne voivat olla piilossa pinnan alla.

*The festival and other projects were making 'heritage' not only in terms of providing events where experiences and memories of them were made to be remembered in the future, but also they were events in which memories were recalled, their meanings and values negotiated and defined, and community agendas and aspirations were negotiated and legitimized. Heritage is therefore a process of active identity making and remaking, a useful cultural tool or discourse through which a community or other group or collective defines themselves. [-] [it] is a process in which cultural and social values are rewritten and redefined for the needs of the present.*⁸³

Kulttuuriperintäprosessin ja identiteettityön yhteydessä esille nousee maininta jatkuvuudesta.⁸⁴ Prosessissa elävät keskinäiset vaikutussuhteet, jotka määrittävät identiteettityön jatkumoa, mutta myös sen katkeamista. Luenkin jatkuvuuden yhdeksi osaksi identiteettityön kaaviota ja nostan sen esille myös kyselyssäni. Jatkuvuutta ei myöskään unohdeta tapahtumia tutkittaessa ja sanayhdistelmä *sense of continuity* ilmenee vähät väliä.⁸⁵ Muun muassa Eric Hobsbawm ja Terence Ranger näkivät jatkuvuuden osana yhteisöjen keksityjä traditiota ja rituaaleja.⁸⁶ Heidän mukaansa yhteiset keksityt traditiot ja rituaalit luovat jatkuvuuden illusion. Samalla ne juurruttavat kuulumisen tunnetta (*sense of belonging*) ja vahvistavat yhteisön normeja ja arvoja.⁸⁷ Jatkuvuuden tunne, sosiaaliset merkitykset ja symboliset toiminnot nähdään yhtenä ryhmänä. Ne liitetään niin yhteisöjen toimintaan mutta myös tapahtumiin ja niiden kokemiseen.

---

⁸³ Smith 2006, 273.

⁸⁴ Ks. Smith 2006, 48.

⁸⁵ Esimerkiksi De Bres & Davis 2001, 330.

⁸⁶ Hobsbawm & Ranger 1983, 1.

⁸⁷ Merkel 2015, 13.

Jatkuvuus vahvistaa Vaasan Taiteiden yön merkitystä. Jos tapahtumalle nähdään pitkää ikää ja halutaan varmistaa sen jatkuvuus, sillä saattaa olla myös painoarvoa vaasalaiselle identiteetille. Jatkuvuus saattaa olla myös se tekijä, joka hajottaa yhteisöä. Jos tapahtuma ei puhuttele, jos sen hyötyyn ja jatkoon ei uskota, eikä siihen haluta enää osallistua, se voi hajottaa paikallisuuden kokemista. Toisaalta omaksuva identiteettityö voi vahvistua yhteisössä silloin, kuin yhteisön kulttuuriperintö on uhan alla.⁸⁸ Jos yhteisö kokee jonkin omakseen, jonkun määrittävän itseään, se näkee parhaakseen sen suojelemisen ja tällöin omaksuva identiteettityö on vahvimmillaan. Jos Vaasan Taiteiden yötä uhkaisi loppu, astuisivatko paikalliset sitä suojelemaan?

---

⁸⁸ Hellström 2017, 22.

3 OSALLISTUMISESTA OSALLISUUTEEN

Ilman tapahtuman osallistujia ei olisi tapahtumaa. Osallistuminen luo perustan tapahtumalle ja käsityksille siitä, minkälainen tapahtuma on ja mikä on sen rooli. Tapahtumaan osallistuminen voi johtaa osallisuuden tunteeseen, jonka seurauksena myös identiteettiä tehdään. Osallistavalla toiminnalla taas johdatellaan identiteettiä ulkopuolisiin institutionaalisiin avuihin. Selvittämällä miksi osallistutaan, miten osallistutaan ja kenen kanssa osallistutaan, saadaan selkoa tapahtuman roolista osallistujien elämässä ja identiteetin muodostumisessa. Tämän lisäksi voidaan ymmärtää osallistumisen seurauksia ja jatkumoa. Osallistumisen ja osallisuuden teema kulkeekin läpi tämän tutkielman auttaessaan ymmärtämään Vaasan Taiteiden yöhön osallistumisen syitä ja tapahtuman merkityksiä Vaasalle ja sen asukkaille.

Osallistuminen, osallisuus ja osallistaminen ovat käsitteitä, jotka helposti sekoittuvat keskenään. Tästä johtuen selvitän kyseisten termien merkitykset ja eroavaisuudet ennen kuin siirryn tarkastelemaan osallistumista Taiteiden yön kantilta. Osallistumisen käsite yhdistetään vapaaehtoiseen osallistumiseen ja aktiivisuuteen.⁸⁹ Aktiivisuuden nimissä osallistuminen henkii positiivisuutta: osallistuminen on ihmisen omatoimista, vapaaehtoista osallistumista johonkin, joka usein liitetään yhteiseen hyvän edistämiseen.⁹⁰ Esimerkiksi kyselyyn osallistumalla yksilö edistää asian kehittämistä, kun taas tapahtumaan osallistumalla varmistetaan paikkakunnan kulttuurielämän jatkuvuus ja elävyys. Nyky-yhteiskunnassa aktiivinen osallistuminen on monen laitoksen ja niiden toiminnan kehittämisen valttikortti: osallistajat eivät ole enää perinteisiä passiivisia kuluttajia tai kävijöitä, vaan myös aktiivisia sisällöntuottajia ja tekijöitä. Heille muun muassa kulttuurilaitos tarjoaa ideaalit puitteet, mutta osallistuminen itsessään tapahtuu aktiivisen kansalaisen oman toiminnan ja vapaaehtoisuuden kautta.⁹¹ Osallistuminen lisää osallistujissa yhdessä tekemisen tunnetta, mikä parhaassa tapauksessa johtaa yhteisöllisyyteen. Osallistumalla ja yhteisellä

---

⁸⁹ Lindholm 2015, 16.

⁹⁰ Lindholm 2015, 15-16 & Virolainen 2015, 55.

⁹¹ Lindholm 2015, 16-20.

toiminnalla luodaan uskoa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tämä taas lisää sosiaalista identifikaatiota.⁹² Kulttuurin ja taiteen saralla osallistuminen nähdään myös ihmisen perusoikeutena.⁹³ Tästä huolimatta osallistuminen ei tavoita kaikkia. Tähän on yritetty löytää parannuskeinoja osallistamisen ja saavutettavuuden kautta.

Osallistaminen on keino rohkaista osallistumaan aktiivisemmin. Osallistaminen onkin lähes joka taholla nouseva trendi, johon niin kunnat kuin koko maa pyrkii. Usein osallistamiseen yhdistetään ylhäältä alas tapahtuva toiminta, jossa ylemmät tahot pyrkivät ohjaamaan kansalaisia mukaan toimintaansa. Osallistaminen ei kuitenkaan ole yhtä negatiivinen asia kuin edellä mainittu antaa kuulostaa. Osallistaminen tapahtuu vuorovaikutteisessa suhteessa, jossa osallistajan ja osallistuvan välinen raja on haalea.⁹⁴ Osallistamisella halutaan kannustaa aktiivisempaan toimintaan, tarjota vaikuttamismahdollisuuksia ja näin tehdä osalliseksi.⁹⁵ Osallistaminen alentaa osallistumisen kynnystä. Siten se estää syrjäytymistä, lisätä osallisuuden tunnetta ja kannustaa yhteisölliseen toimintaan. Osallistaminen on monien alojen toiminnassa vahvasti sidonnainen saatavuuteen. Saavutettavuus helpottaakin osallistumista.

Osallistuminen ja osallistaminen ovat vahvasti sidonnaisia yhteisölliseen toimintaan ja sen kehittämiseen. Osallisuuden käsite ei tee tässä poikkeusta. Identiteetin tavoin osallisuus rakentuu yhteisöllisyyden ytimessä. Itse asiassa osallisuus kuvastaa yhteisöön kuulumista ja osallistumista yhteisön toimintaan.⁹⁶ Kulttuuriosallistumiseen perehtynyt ja sitä tutkinut Jutta Virolainen puhuu osallisuuden sosiaalisesta ulottuvuudesta. Se on sidoksissa yhteisön toimintakykyyn, turvallisuuden varmistumiseen, syrjäytymisen estämiseen ja yksilötasolla muun muassa identiteettiin. Hänen mukaansa osallisuus onkin osallistumista syvempi kokemus.⁹⁷ Osallisuuskokemus syntyy yksilön itsensä kautta, hänen

---

⁹² Khan et al. 2016, 311.

⁹³ Hautio 2016, 18.

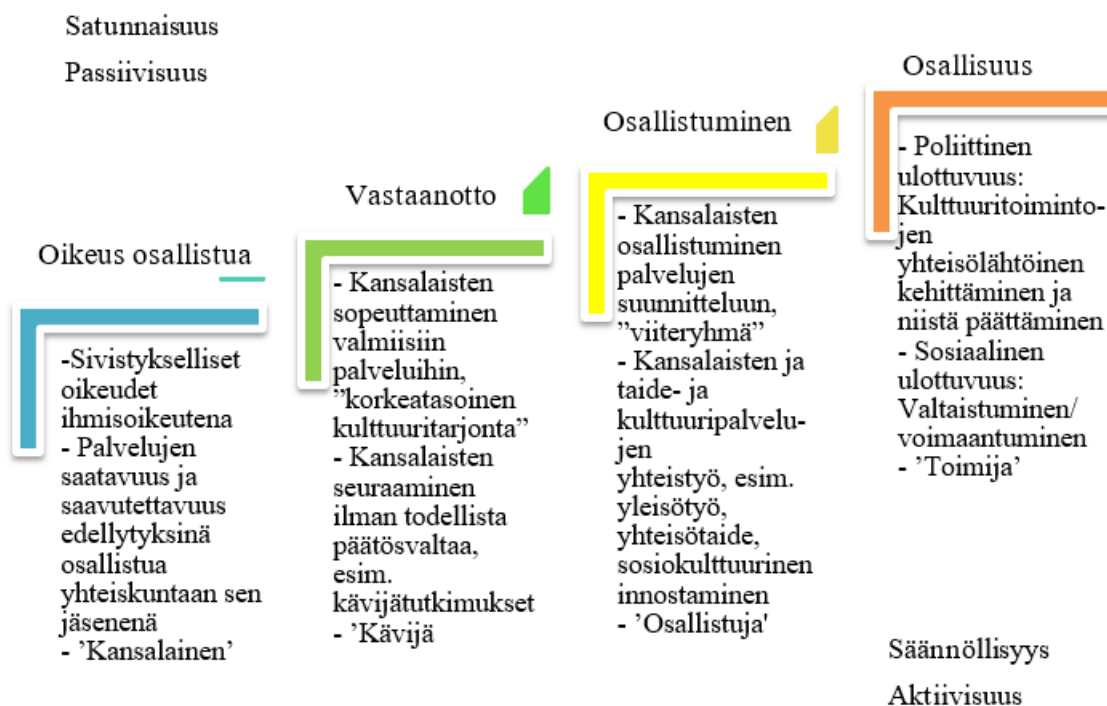
⁹⁴ Hautio 2016, 31.

⁹⁵ Lindholm 2015, 15 & Virolainen 2015, 57.

⁹⁶ Lindholm 2015, 16 & Virolainen 2015, 56 & Hautio 2016, 20.

⁹⁷ Virolainen 2015, 56.

kokemuksestaan ryhmään kuulumisesta ja halusta toimia ryhmässä. Loppujen lopuksi kokemukseen ei voida vaikuttaa suoranaisesti ulkopuolelta.⁹⁸

Kuvio 2. Kulttuurin osallistamisen tasot. Virolainen (2015).

Virolainen on kuvastanut kulttuurialan osallisuuden ja osallistamisen monitahoisuutta kaaviolla, jossa on neljä tasoa (ks. kuvio 2). Samalla kaavio hahmottaa kulttuuriin osallistumisen eri vaiheita.⁹⁹ Kaaviossa ensimmäinen askel kohti osallisuutta alkaa oikeudella osallistua. Tämä pitää sisällään saavutettavuuden ja saatavuuden, sekä ennen kaikkea ihmisten tasa-arvoisuuden kulttuurin kuluttajina. Seuraava askel, vastaanotto, merkitsee osallistumista jo valmiiksi asetettuihin palveluihin. Osallistuja on tällöin kävijä, jolla ei ole varsinaista päätösvaltaa esimerkiksi palvelun sisältöön. Kulttuurin kolmas askelma tarjoaa jo mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja lisätä aktiivisuuttaan

⁹⁸ Hautio 2016, 30.

⁹⁹ Virolainen 2015, 60 & Hautio 2016, 31.

kuluttajana ja kohderyhmänsä edustajana. Lopulliset päätökset tehdään edelleen ylhäältä päin. Viimeinen askel on osallisuus. Osallisuudessa yksilölle suodaan ohjat käsiin osana yhteisöä. Hänellä on enemmän päätös- ja vaikutusvaltaa palvelujen toteuttamisessa kuin muissa vaiheissa.¹⁰⁰ Se kertoo osallisuuden syvällisyydestä: osallisuus vaatii tunteen siitä, että kuuluu johonkin, on osa jotain ja, että on mahdollisuus vaikuttaa lopputuloksiin. Mitä korkeammalla askeleella on, sitä aktiivisempaa osallistuminen on.¹⁰¹ Kuvion mukaan varsinaiseksi osallistujaksi ei tule ennen kuin on kolmannella askeleella ja osallistunut niin sanotusti syvemmän tason yhteiseen toimintaan.

Kuntatasolla osallisuuden lisääminen muun muassa päätöksenteossa on ollut yhtä lailla keskustelun ja kehittämissuunnitelmien aiheena.¹⁰² Kulttuuri ja taide ovat paikkakunnan vetovoimatekijöitä, mutta ennen kaikkea juuri sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman luoja.¹⁰³ Esimerkiksi Vaasan kaupunki pyrkii kehittämään kulttuuri- ja liikuntapalveluitaan osallistavan prosessin kautta. Siinä osallistuminen, yhdessä pohtiminen ja mielipiteiden kuuleminen ovat pääroolissa.¹⁰⁴ Osallistamisella halutaan osoittaa, että jokaisen ääni ja jokaisen näkemys ovat yhtä tärkeitä. Kaupunkien saatavilla olevat kulttuuriaktiviteetit ovat helppo tapa tuoda osallisuutta, mutta myös viihtyvyyttä kaupunkiin ja paikallisille. Tässä näkyy osallistumisen linkittyminen identiteetin kehittämiseen ja muodostamiseen. Vaasan Taiteiden yö on kulttuuriaktiviteettina yksi kaupungin keinoista lisätä osallistumista ja osallisuutta. Millaista Taiteiden yöhön osallistuminen sitten on? Minkälaisia syitä osallistumiselle annetaan ja tätä kautta, miten osallistuminen kyseiseen tapahtumaan voi vaikuttaa vaasalaiseen identiteettiin? Näihin kysymyksiin etsitään seuraavaksi vastauksia tekemäni kyselyä¹⁰⁵ tarkastelemalla ja vaasalaisia kuulemalla.

---

¹⁰⁰ Virolainen 2015, 60-61 & Hautio 2016, 31-32.

¹⁰¹ Virolainen 2015, 60.

¹⁰² Virolainen 2015, 58.

¹⁰³ Luonila 2016, 22.

¹⁰⁴ Vaasan kaupungin nettisivut 9.4.2018: ”Osallistamalla kohti uusia kulttuurin ja liikunnan ohjelmia”.

¹⁰⁵ Katso kysely vielä liitteestä 2.

3.1 Tapahtumaan osallistumisen motiivit

Tapahtumia käsitellessä yhdistyvät mielikuvat sosiaalisista tilaisuuksista, joissa kokemuksellisuus ja elämykset puhuvat puolestaan. Mervi Luonilaa lainaten, tapahtumat tarjoavat aineettomia tuotteita, joita ei saa mukaansa muussa kuin oheistuotteen tai muistoesineen muodossa. Kulttuuri- ja taidetapahtumien ominaispiirteitä määrittävät kokemuksellisuus, sosiaaliset kohtaamiset, sisällöllinen muuntuvuus ja kuluttajien osallisuus sekä odotukset.¹⁰⁶ Nämä ovat myös tapahtumaan osallistumisen motivaatiotekijöitä, jotka varmistavat osallistumisen nyt ja tulevaisuudessa. Motivaatio ohjaa ihmisen käytöstä: se herättää ja johtaa kohti päämääriä, se on tyytyväisyyden siemen ja päätöksenteon lähde.¹⁰⁷ Motivaatiot kertovat tapahtuman ja siihen osallistumisen merkityksistä. Ne antavat mahdollisuuden ymmärtää osallistumisesta kehkeytyviä kokemuksia. Näistä lähtökohdista selvitan Vaasan Taiteiden yön roolia vaasalaisten käsityksissä ja sitä, miten motivaatio ja motiivit johdattelevat osallistumista – ja tehtyä identiteettityötä. Samalla on muistettava, että motiivit vaihtelevat osallistujista ja tapahtuman luonteesta riippuen.¹⁰⁸

Michael Morgan (2008) käsittelee artikkelissaan tapahtumakokemukseen vaikuttavia tekijöitä. Morgan on jaotellut festivaalokokemuksen sisäiset motivaatiot kolmen teeman alle. Ne ovat 1) hedonisen viihtyvyyden henkilökohtaiset hyödyt ja saavutukset (kuten pako arjesta tai kasvaminen haasteiden kautta), 2) sosiaalinen kanssakäyminen perheen, henkilökunnan ja muiden kävijöiden kanssa, mikä johtaa yhteisöllisyyden tunteeseen, ja viimeisenä 3) laajemmat symboliset merkitykset, jotka erottuvat henkilökohtaisista kertomuksista ja jaetuista kulttuurisista arvoista. Sosiaalisen kanssakäymisen, kulttuuristen merkitysten jakaminen sekä kommunikointi johtavat henkilökohtaisten hyötyjen kokemiseen, kuten viihtyvyyteen, ja symbolisten merkitysten syntymiseen, yhdentymiseen ja identifikaatioon.¹⁰⁹ Morgan puhuu *push and pull factors in motivations* eli tekijöistä, jotka työntävät tai vetävät luokseen tapahtumissa. Esimerkiksi tapahtumaan osallistujien

---

¹⁰⁶ Luonila 2016, 29.

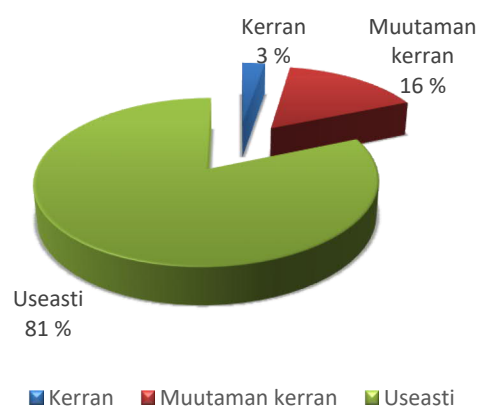
¹⁰⁷ Gelder & Robinson 2009, 181 & 184.

¹⁰⁸ Gelder & Robinson 2009, 185.

¹⁰⁹ Morgan 2008, 84–86.

push motivaatiot ovat sosialisointi, ajan viettäminen perheen kanssa, uutuudenviehätys, arjesta karkaaminen ja innostus tapahtumakokemusta kohtaan.¹¹⁰

Motivaatioihin vaikuttaa minkälainen osallistuja on kyseessä: uskollisten, sitoutuneiden osallistujien ja satunnaisten kävijöiden motivaatioiden välillä löytyy eroja. He myös kokevat tapahtuman eri tavalla.¹¹¹ Tästä johtuen tarkastelen Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden motiiveja sen perusteella, monta kertaa ovat osallistuneet tapahtumaan. Poikkeavatko osallistuneiden kokemusmaailma ja merkityksenannot paljoakin toisistaan?

Kuvio 3. Kuinka monta kertaa osallistunut Taiteiden yöhön.

Kyselyyn vastanneista enemmistö oli osallistunut Vaasan Taiteiden yöhön useasti. Vertaillen näiden ja tapahtumaan kerran osallistuneiden vastauksia en ennalta esitetystä olettamuksesta huolimatta huomannut erityisiä eroja osallistumisen motiivien välillä. Muutamien useasti osallistuneiden motiiveissa paistoi elämän eri vaiheet: he kertoivat osallistumisensa syistä, jotka vaihtelivat lapsuudesta nykyisyyteen iästä riippuen. Miellenkiintoista on, että tämännäköiset 'muistelut' tapahtuivat ikäluokan 18–25 vastauksissa. Tämä kertonee tapahtuman iästä ja merkityksestä tälle sukupolvelle: Taiteiden yö on ollut osa heidän elämäänsä jo lapsuudesta lähtien, ja siihen osallistumisesta on muodostunut jokavuotinen perinne. Tapahtumaa muistelemalla kerrotaan tapahtuman merkityksestä elämän eri vaiheissa.

¹¹⁰ Morgan 2008, 83. Ks. myös Buch, Milne & Dickson 2011, 315 & 321.

¹¹¹ Morgan 2008, 86.

Olen osallistunut Taiteiden yöhön pienestä pitäen, jolloin oli tapana perheen kanssa kierrellä paikkoja ja katsoa, kun kaupunki sai eloa itseensä. Vanhempana tapahtumasta on tullut perinne, johon on osallistuttava, ja huono sää masentaa. Paikat ovat vaihtuneet iän mukana; teininä roikuttiin Hoviskan rannalla niin kuin muut sen ikäiset. Kyse on ennen kaikkea ajan viettämisestä tuttujen kanssa, nauttien jostakin joka ei ole tavallista Vaasan arkea. Lisäksi olen myös ollut työntekijänä Taiteiden yössä eri paikoissa parin kesän ajan, jolloin Taiteiden yön vilskeen ja "hopen" on päässyt kokemaan kädestä pitäen. (Nainen, 18–25.)

Olen asunut lapsuuteni/nuoruuteni Vaasassa. Lapsena sinne mentiin koko perheen voimin katsomaan esityksiä, kiertämään museoita yms. Nuoruudessa taiteiden yössä tavattiin ystäviä ja ystävien ystäviä, ja kierrettiin heidän kanssa niitä paikkoja mitä kukin halusi (pääasiassa siis käytiin katsomassa kavereiden bändien esityksiä). Olen myös monena vuonna esiintynyt itse taiteiden yössä kultsan pihalla sekä torilavalla. (Nainen, 18–25.)

Yläkouluikäisenä tapahtuma kuului kesäloman lopetukseen. Nykyään lähden katsomaan kavereiden bändejä ja viettämään aikaa ystävien kanssa, jos satun olemaan Vaasassa tapahtuman aikaan. (Nainen 18–25.)

Tapahtumat ovat keinoja ylläpitää perinnekuulttuuria. Ne ovat myös keino luoda yhteisiä perinteitä niiden puuttuessa.¹¹² Kyselyn vastauksiin perustuen Vaasan Taiteiden yöstä on muodostunut monille yhteinen perinne. Eräs vastaaja kertoo, että tapahtuma on ollut hänen perheen perinne jo alkuaajoista lähtien.¹¹³ Eräs on taas todennut, että tapahtumaan osallistuminen *kuuluu asiaan*.¹¹⁴ Taiteiden yö on näiden vastaajien toimesta tiedostettu osaksi heidän jakamaansa historiaa, mikä vahvistaa Taiteiden yön kautta tapahtuvaa iden-

---

¹¹² Buch, Milne & Dickson 2011, 315.

¹¹³ Nainen, 46–60.

¹¹⁴ Nainen, yli 70.

titeettityötä. Perinne on vahva motivaatiotekijä, sillä pitkään ylläpidettyjä kaavoja on vaikea rikkoa – eikä niitä yleensä halutakaan rikkoa. Tapahtuman perinteen piirteisiin palaan vielä tulevassa luvussa.¹¹⁵

Jotkut kertovat osallistuneen Taiteiden yön, koska se on välttämätön osa vaasalaisuutta. Eräs kyselyyn vastanneista on kirjoittanut: *Se on yksi vuoden hienoimmista tapahtumista Vaasassa ja vaasalaisena koen sen velvollisuudekseni osallistua.*¹¹⁶ Tässä vastauksessa erityisesti paikallisuus ja henkilön kokema paikallisidentiteetti ovat olleet vahva motivaation lähde. Eräs kertoo paikallisuuden herättäneen hänessä mielenkiinnon kipinän tapahtumaa kohtaan. Joillekin taas paikallisten tuottama ohjelma tai paikallinen kulttuuritarjonta ovat toimineet motivaattoreina. Lisäksi yksi vastaaja on kuvaillut Taiteiden yön olevan *folkfest* eli kansan oma juhla.¹¹⁷ De Bresin ja Davisin (2001) mukaan tapahtuman ohjelma voi hyvinkin toimia tapana juhlistaa paikallisuutta ja paikallista identiteettiä.¹¹⁸ Ohjelma kertoo paikallisille mahdollisuudesta ilmaista itseään taiteellisesti, kun taas ohjelmaan osallistumalla toimitaan paikallisen yhteisön hyväksi.¹¹⁹ Paikallisuuden läsnäolo näkyikin Vaasan Taiteiden yön ohjelmassa.

Taiteiden yö on tapahtumana omanlaisensa, sillä se poikkeuksellisesti pitää sisällään useita tapahtumia. Juuri tämä tapahtumien kirjo ja vapaus valita ovat houkutelleet kyselyn vastaajia osallistumaan tapahtumaan. Jotkut tosin mainitsivat, että tapahtumien paljous herättää valinnanvaikeuksia. Gemma Gelder ja Peter Robinson huomasivat musiikkifestivaaleihin osallistumisen motivaatioita tutkiessa, että kulttuuri luokitellaan harvoin osallistumisen motiiviksi. Heidän näkökulmasta poiketen Vaasan Taiteiden yön kohdalla tapahtuman kulttuuritarjonta on vaikuttanut vaasalaisten päätökseen osallistua tapahtumaan. Tapahtumaan tullaan katsomaan taidetta ja tiettyjä ohjelmanumeroita, kuten erityismaininnan saaneita sambakulkuetta ja musiikkiesityksiä. Timo Cantellin tutkiessa Helsingin Taiteiden yötä hän huomasi, että tapahtumassa taiteen rajat eivät ole tarkasti

---

¹¹⁵ Katso luku 4.

¹¹⁶ Nainen, 18–25.

¹¹⁷ Nainen, 46–60.

¹¹⁸ De Bres & Davis 2001, 332.

¹¹⁹ Arcodia & Whitford 2006, 13.

määritely. Ne ovat *rennommin, myönteisemmin ja älyllisemmin* asetettu.¹²⁰ Pasi Mäenpää taas näkee Helsingin Taiteiden yön mahdollistavan *omien juttujen* valikoimisen. Tätä kautta rakennetaan omaa tyyliä, makua ja loppujen lopuksi omaa minuutta. Hänen mukaansa Taiteiden yössä *bongaaminen ei ole pelkkää katselua katselemisen ilosta vaan sellaisten taiteiden representaatioiden keräilyä tai omimista, joiden tarkoituksena on täydentää minuutta tavoitteena täydellinen ideaalinen minuus.*¹²¹ Eräälle vastaajalle Vaasan Taiteiden yössä esillä oleva taide on ollut myös oman inspiraation lähde.¹²² Tapahtuman taideohjelma herättää kävijöissä tarvetta minuuden ilmaisuun.

Vaasan Taiteiden yön saavutettavuus ja osallistavuus ovat nousseet useassa vastauksessa esille. Tapahtumassa arvostetaan sen ilmaisuutta ja sen soveltumista kaikille. Erityisesti perheellisten vastaukset ovat korostaneet tapahtuman lapsiystävällistä luonnetta. Eräs vastaaja onkin todennut osallistuneen tapahtumaan lasten ehdoilla jo vuosia.¹²³ Vaasan Taiteiden yö on koettu kaikille soveltuvaksi. Tämä törmää Mäenpään näkemyksiin, jotka muutoin kulkevat samoilla linjoilla tämän tutkimuksen kanssa. Mäenpää kirjoittaa, että Helsingin Taiteiden yön osallistujajoukko *koostuu 20–40-vuotiaista ylemmistä toimihenkilöistä ja opiskelijoista.*¹²⁴ Kyselyn¹²⁵ ja vuoden 2018 Vaasan Taiteiden yössä tekemiä havaintojen perusteella vaikuttanee siltä, että Vaasassa Taiteiden yö houkuttelee Mäenpään asettamaa haarukkaa laajemman osallistujajoukon, perheen pienimmistä vanhuksiin.¹²⁶ Tämä antaa vihiä pienemmän ja suuremman suomalaisen kaupungin välisistä eroista. Vaasan kaupungin koko tarjoaa helpotusta tapahtumaan osallistumiselle. Kaupungin tiiviys saattaa luoda kaupunkilaisille tunteen yhteisöllisistä ja helposti lähestyttävistä tapahtumasta – *kyläjuhlatuntua.*

Yksi vuoden parhaista illoista kaupungissa ja Suomessa. Kiinnostavaa ja laadu-

---

¹²⁰ Cantell 1992, 5.

¹²¹ Mäenpää 2005, 169–171.

¹²² ”Löytääkseni uusia valaisevia ideoita.” Mies, 46–60.

¹²³ Nainen, 46–60.

¹²⁴ Mäenpää 2005, 168 viittaa Cantell 1992, 37–39.

¹²⁵ Mm. vastauksia tuli tasaisesti jokaisesta ikäryhmästä.

¹²⁶ Varsinaisia tilastoja osallistujien ikähaarukasta ei löydy.

kasta sisältöä kaiken ikäisille. Myös ne "amatöörimäisemmät" esitykset ja tilaisuudet viehättävät aitoudellaan! Miltei ainoa tapahtuma missä tulee koettua paljon uutta, ja törmäämään ja tutustumaan itselle erikoisiin asioihin, mihin ei muuten tulisi mentyä. (Mies, 26–35.)

Vaasan Taiteiden yönä osallistavuus näkyy osallistumista kannustavilla tekijöillä; kaikille soveltuvalla ohjelmalla, ilmaisuudella ja matalan kynnyksen osallistumisella. Yllä olevan vastaajan mukaan Taiteiden yö on tapahtuma, jossa tutustutaan vieraisiin asioihin ja käydään paikoissa, joissa ei muuten tulisi käytyä. Tapahtuma tekee myös Vaasasta helposti saavutettavan ja lähestyttävän kaupungin. Pasi Mäenpään mukaan matalan kynnyksen osallistumisessa on kyse erityisesti tapahtuman ilmaisesta ohjelmasta. Asiaan syvennyksessä Mäenpää uskoo, että kyse piilee mahdollisuudessa olla *ei-kukaan*, yksilö muiden joukossa. Tämä epäpersoonallisuus tarjoaa yksilön käyttöön vapauden, jonka avuin voi mennä minne haluaa ja tehdä mitä haluaa, vaikka yksilön persoonana ei *tavallisesti riitä kantamaan yli gallerian kynnyksen*. Paikat, jotka aikaisemmin ovat tuntuneet yksityisiltä tai puolijulkisilta ovat Taiteiden yönä julkisia ja saavutettavia.¹²⁷

Mukava kaupunkitapahtuma, helppo osallistua ja tutustua uusiin asioihin (harastetaan esittelyt, taidekierrokset jne) ilman semmosta "painetta" kun menisit muuten vaan viikolla päällisteleämään jonkun atelieehen. (Nainen, 18–25.)

Taiteiden yö on eräänlainen arjesta poikkeava tila. Michael Morganin mukaan tapahtumat antavat mahdollisuuden elää hetken jossakin, joka ei kuulu jokapäiväiseen elämään ja kokea normaalien valintojen skaalan ulkopuolelta.¹²⁸ Arjesta poikkeavuus on läsnä kaikissa tapahtumissa ja se sekoittaaakin normaalin elämän 'pakkaa'. Vastaajat ovat perustelleet motiivejaan osallistua tapahtumaan sillä, että tapahtumankaltaista ei ole joka päivä nähtävillä ja se tuo *mukavaa vaihtelua arkeen*.¹²⁹ Eräänä hieman hauskanakin arjesta poikkeavuutena pidän sitä, kuinka vastaajat kertovat osallistuvansa Taiteiden yöhön hyväntuulisten ja iloisten ihmisten takia. Tämä synnyttää kuvaa vaasalaisista muuten ei-

---

¹²⁷ Mäenpää 2005, 159–161.

¹²⁸ Morgan 2008, 81.

¹²⁹ Nainen, 26–35.

niin-iloisena väkenä, johon tapahtuma tarjoaa poikkeuksen. Vaasalaisuuteen ja sen käsitteisiin palaan vielä tulevissa luvuissa.¹³⁰

Varför inte, något sådant händen bara 1 gång/år. (Mies, 18–25).

On mukavaa, kun seudulla on kerrankin iloista ja aktiivista pöhinää. (Nainen, 46–60.)

On myös mahtavaa nähdä kaupunki täynnä ihmisiä! (Nainen, 26–35.)

Hyväntuulisia ihmisiä. (Nainen, yli 70.)

Pasi Mäenpään mukaan onnistuneen tapahtuman takana ei ole pelkästään onnistunut toiminta ja euforistinen tunnelma, vaan se, että tapahtuma on luonut eron arkipäivän kaupunkikulttuuriin. Se on onnistunut aikaansaamaan sellaista, minkälaisena kaupunkikulttuuri toivottaisiin olevan.¹³¹ Tapahtuma onnistuu muuttamaan ympäristöä ja sen maisemaa joksikin muuksi.

Sosiaalisen, kulttuurisen ja poliittisen maantieteentutkija Stanley Waterman (1998) näkee tapahtuman luovan yhteisöille alustan, jossa he pystyvät ylläpitämään identiteettiään kulttuurisesti ja tarjoamaan muillekin mahdollisuuden liittyä yhteisöönsä. Watermanin mielestä taide voi toimia yhteisöidentiteetin symbolina.¹³² Kimmo Kainulainen yhtyy tähän todetessaan kulttuuritapahtumien toimivan *kollektiivisen kuohunnan tai kollektiivisen tietoisuuden symbolisina ilmauksina, jolloin niiden perusominaisuuksiin kuului vallitsevien arvojen kyseenalaistaminen sekä arjesta poikkeavan epäjärjestyksen luominen.*¹³³ Taiteiden yön kaltainen taidetapahtuma voi herättää taiteen valtaamalla ja arjesta poikkeavalla ympäristöllä yhteisöhengen eloon, sekä tätä kautta luoda myös uusia arvoja ja asenteita. Toisaalta poliittista psykologiaa ja ryhmäidentiteettiä tutkineet Khan ja kumppanit (2016)

---

¹³⁰ Ks. luku 5.1.

¹³¹ Mäenpää 2005, 154.

¹³² Waterman 1998, 55.

¹³³ Kainulainen 2005, 62.

uskovat, että tapahtumassa elolla oleva identiteetti rakentuu lopulta myös osallistujien jokapäiväisistä kokemuksista.¹³⁴ Tapahtumassa arki on aina jollain tasolla läsnä. Tällöin ei voida karata täysin erilaiseen todellisuuteen, jossa arjen säännöt eivät päde.

Eräänlaisena arjen poikkeavuutena pidän mahdollisuutta, jossa harrastelijat ja amatööri-taiteilijat ovat ohjelmallaan Vaasan Taiteiden yön pääroolissa. Mäenpää toteaa, että Taiteiden yössä kuka tahansa voi astua vakavasti otettavan taiteilijan rooliin taustastaan välittämättä.¹³⁵ Taiteiden yössä taiteen tekijöiden ja taiteen vastaanottajien välinen ero hämärtyy.¹³⁶ Tapahtuman osallistavuus mahdollistaa kaikkien osallistumista taiteen tekoon, vaikka varsinaista omaa ohjelmanumeroa ei olisi. Vaasan Taiteiden yö tarjoaa osallistujilleen mahdollisuuden olla illan ajan jokin muu, arkiroolistaan poikkeava yksilö. Eräällä tavalla Taiteiden yö luo osallistujilleen oman Taiteiden yö -identiteetin. Monista kaupunkilaisista tulee muusikoita, tanssijoita tai vaikka taiteilijoita – ja juuri nämä harrastelijoiden ohjelmanumerot, erästä kyselyyn vastannutta lainaten, *viehättävät aitoudellaan*.¹³⁷ Vuoden 2018 Vaasan Ikkunan pääkirjoituksessa kirjoitetaankin, että paradoksimaisesti vaasalaiset eivät välttämättä osallistu stadionluokan esiintyjän tähdittämään tapahtumaan, mutta eivät voi kuvitellakaan jättävänsä tuttavansa, ystävänsä tai vaikka perheenjäsenensä esityksen väliin Taiteiden yönä.¹³⁸ Se kuvastaa paikallisylypeyttä, joka syntyy paikallisten harraste-esitysten ja ohjelmaan osallistumisen kautta. Se kertoo myös sosiaalisten suhteiden ja kanssakäymisen merkityksestä tapahtumassa.

David Picardin ja Mike Robinsonin mukaan kaiken tapaiset juhlallisuudet pitävät sisälleen sosiaalista keskittymää ja yhdistyneisyyttä: syntyy ryhmiä, jotka sisältävä muun muassa saavutettua 'heimolaisuutta', ystävyyttä ja ammatillisia verkostoja. On myös ryhmiä, jotka ovat vähemmän rakenteellisia sosiaalisia kokonaisuuksia. Ne voivat perustua muun muassa yhteisiin kiinnostuksenkohteisiin, kuulumisen tunteeseen, asuinpaikkaan tai

---

¹³⁴ Khan et al. 2016, 310.

¹³⁵ Mäenpää 2005, 163.

¹³⁶ Cantell 1992, 5.

¹³⁷ Mies, 26–35.

¹³⁸ Koivumäki 8.8.2018, Vaasan Ikkuna pääkirjoitus.

vaikka etnisyyteen.¹³⁹ Heidän mukaansa festivaalit hyödyntävät, luovat ja muokkaavat erilaisia sosiaalisia tiloja, jotka saattavat poiketa arjen käsityksistä.¹⁴⁰ Tämä arjesta poikkeavuus voi myös vahvistaa identiteettikäsityksiä, sillä se luo ideaaliset olosuhteet yhteiselle ajanviettamiselle ja kanssakäymiselle samassa paikassa, samaan aikaan. Tämä voi koskea niin kävijöiden henkilökohtaisia suhteita kuin paikallisyhteisöön kuulumista. Lisäksi filosofian tohtori Andrew Davis kirjoittaa tapahtumaidentiteettiä käsittelevässä artikkelissaan (2017), että kulttuuritapahtumissa osallistujat vahvistavat minäkuvaansa. Samalla he viestittävät kuuliaisuutta haluttuun sosiaaliseen ryhmään.¹⁴¹ Taiteiden yössä osallistujia osoittaa kuuliaisuuttaan niin paikallistapahtumaa kuin muun muassa perheen traditioita kohtaan osallistumalla perinteeksi muodostuneeseen tapahtumaan.

Myös Michael Morganin mukaan sosiaaliset suhteet ja kanssakäyminen tapahtumissa johtavat identifioitumiseen ja yhdentymisen tunteeseen.¹⁴² Morgan nimeää ne myös tapahtumakokemuksen ensiarvoisiksi motivaatiotekijöistä. Tapahtuman sosiaaliset tekijät korostuvat Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden vastauksissa. Ne nousivat lähes jokaisessa vastauksessa syiksi tapahtumaan osallistumiselle. Monet kertoivat osallistuvansa tapahtumaan, koska heidän lapsensa, ystävänsä tai muu tuttava oli mukana ohjelmassa esimerkiksi esiintyjänä. Tämän lisäksi kerrottiin, että yleensä on tapana osallistua Taiteiden yöhön jonkun kanssa. Taiteiden yö nähtiin paikkana, missä voidaan viettää aikaa esimerkiksi ystävän kanssa, sekä ennen kaikkea törmätä tuttaviin.

Kiva nähdä ihmisiä eri elämäntilanteista ja vaihtaa nopeat heit esim. koulukavereita vuosikymmenien takaa. (Nainen, 46–60.)

Roligt när det mycket med folk ute på Vasas gator o torg, man träffar en hel del bekanta. (Mies, 36–45.)

Ystävien kanssa ajanvietto, tuttujen näkeminen. (Mies, 18–25.)

---

¹³⁹ Picard & Robinson 2006, 10–11.

¹⁴⁰ Picard & Robinson 2006, 11.

¹⁴¹ Davis 2017, 485.

¹⁴² Ks. Morganin motivaatioiden jaottelu (2008, 84–86).

Pasi Mäenpää uskoo, että Taiteiden yön kaltaisessa tapahtumassa kävijät etsivät yleisöjoukosta tuttuja naamoja sen sijaan, että tavoitteena olisi kenen tahansa kohtaaminen.¹⁴³ Hän kutsuu tuttujen näkemistä lintuharrastajatermein *bongaamiseksi*, jossa silmät tietoisesti etsivät tuttavien yleisöjoukosta ja esiintyjäkaartista.¹⁴⁴ Kävijät pitävät mielessään kirjaa, ketä tuttuja on tullut *bongattua* ja kuinka monta. Siitä syntyy myös keskustelua tapahtumaan osallistuvien tuttavien välille.¹⁴⁵ Mäenpää vertaa Helsingin Taiteiden yötä seikkailupeliin, jossa toivotaan löytävän jotakin tuttua ja jollakin tavalla omaa.¹⁴⁶ Tuttavien kohtaaminen voi tuoda tapahtumaan turvallisuuden tunnetta. Teettämäni kyselyn vastauksista saakin huomata, että tuttujen bongaaminen on yksi niistä tavoitteista, mitä tapahtumaan osallistumisella halutaan saavuttaa.

Mervi Luonila kirjoittaa, että *tapahtuman kulutus tapahtuu vuorovaikutteisessa tulkinnan ympäristössä toisten kuluttajien ja tuotantoon osallistuvien toimijoiden kanssa*.¹⁴⁷ Tapahtumassa vuorovaikutuksessa ollaan myös vieraiden, uusien ihmisten kanssa. Kysyin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneilta, ovatko he tutustuneet tapahtumassa uusiin ihmisiin. Kysymys jakoi näkemyksiä vastaajien kesken. Vastanneista 45 prosenttia vastasi kysymykseen myöntävästi. Vastauksien perusteella uusiin ihmisiin tutustuminen on enemmikseen tapahtunut omien ystävien kautta. Ystävät ovat saattaneet törmätä omiin ystäviinsä tai tuttuihinsa, ja he ovat esitelleet tuttavansa toisilleen. Eräs vastaaja on todennutkin, että *joku tuntee aina jonkun*.¹⁴⁸ Lisäksi tutustumista ovat innoittaneet yhteiset kiinnostuksen kohteet, joita Vaasan Taiteiden yössä esitellään. Vastaajien mukaan tutustumista ja yleistä sananvaihtoa ovat helpottaneet ihmisten hyväntuulisuus tapahtumassa.

Sattumalta, ihmiset normaalia avoimemmalla mielellä. (Nainen, 46–60.)

---

¹⁴³ Mäenpää 2005, 157.

¹⁴⁴ Mäenpää yhdistää 'bongaaminen' -termin myös taiteen etsimiseen tapahtumassa.

¹⁴⁵ Mäenpää 2005, 152.

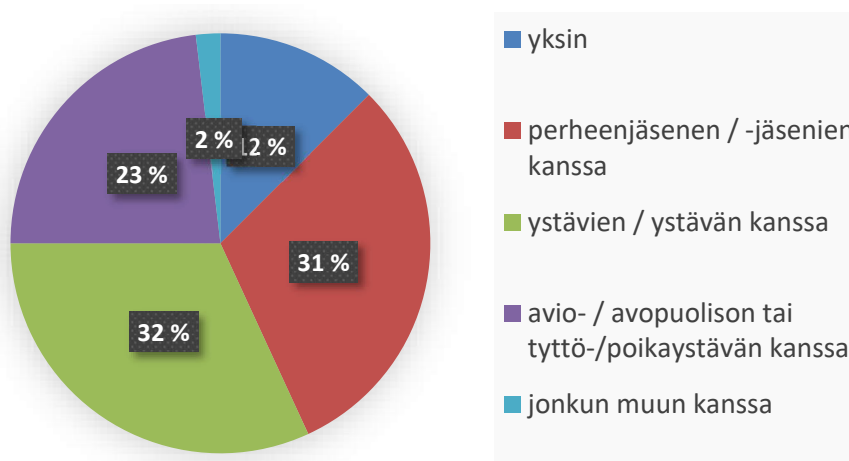
¹⁴⁶ Mäenpää 2005, 157.

¹⁴⁷ Luonila 2016, 28.

¹⁴⁸ Nainen, 36–45.

En niinkään tutustunut, mutta jokunen sananvaihto. Ihmiset on niin hyvällä tuulella. (Nainen, 46–60.)

Vastanneista 55:n prosentin enemmistö ei ollut tehnyt Vaasan Taiteiden yössä tuttavuutta uusien ihmisten kanssa. Tämä vastaa Mäenpään näkemystä siitä, että Taiteiden yöhön ei tulla ketä tahansa kohtaamaan. Kyselyn vastanneista enemmistö olikin osallistunut tapahtumaan perheenjäsenen tai -jäsenien kanssa ja/tai ystävien kanssa (ks. kuvio 4). Tämä tulos vastaa Timo Cantellin tutkimustuloksia Helsingin Taiteiden yöstä vuodelta 1992.¹⁴⁹ Se kertonee myös siitä, että Taiteiden yö-konseptin henki ei ole paljoa muuttunut kolmesakymmenessä vuodessa.

Kuvio 4. Kenen kanssa Taiteiden yöhön osallistutaan.

Tutkiessaan Winter Carnivalia ja McCallin paikallisyhteisöä folkloristi Lisa Gabbert huomasi perheen ja ystävien vaikutuksen tapahtuman merkitysten annossa. Monilla paikallisilla oli vahva emotionaalinen side tapahtumaan sen takia, että he yhdistivät siihen perheensä ja ystävänsä.¹⁵⁰ Winter Carnivaliin osallistuttiin siksi, että paikalliset kokivat tapahtuman vahvistavan yhteisöhenkeä ja luovan positiivista kiintymystä. He perustivat nämä näkemykset perheeseen ja ystäviin.¹⁵¹ Tapahtuman ansioista voitiin ottaa taukoa jokapäiväisistä rutiineista ja viettää aikaa yhdessä perheen tai ystävien kanssa. Samalla

¹⁴⁹ Cantell 1992, 40.

¹⁵⁰ Gabbert 2011, 66.

¹⁵¹ Gabbert 2011, 57.

ylläpidettiin paikallista perinnettä.¹⁵² Gabbert toteaaakin, että ajatus yhteisöstä ja sen laajasta sisällöstä toimi usealle paikalliselle motiivina osallistua. Yhteisöön kuulumista vahvistetaan myös osallistumalla vapaaehtoisesti tapahtuman ohjelman tuottamiseen. Näin annettiin oma panos tapahtuman ja yhteisön ylläpitämiseen.¹⁵³

Samoja piirteitä voi yhdistää Vaasan Taiteiden yöhön. Gabbertin tutkimukseen heijastaen oletan, että myös Taiteiden yön kohdalla ystävät ja perhe ovat vaikuttaneet tapahtumassa syntyvän yhteisöllisyyden kokemiseen. Ystävien ja perheen kautta sekä kannustamana on haluttu osallistua tapahtumaan. McCallilaisten tapaisesti vaasalaiset voivat kokea Taiteiden yön vahvistavan paikallista yhteisöä ja tätä kautta nähneet sen motiiviksi osallistua tapahtumaan. Eräs vastaaja toteaaakin osallistumisensa syyksi Taiteiden yön yhteisöllisyyden. Samassa vastauksessa hän mainitsee myös ystävien kanssa ajan viettämisen ja tuttu-
jen kohtaamisen.¹⁵⁴

Muissakin tutkimuksissa ystävät ja perhe yhdistetään osallistumismotivaatioon.¹⁵⁵ Tapahtuma- ja kulttuuriturismin tutkijat Tina Buch ja kumppanit (2011) mainitsevat tapahtumakokemusta ja -osallistumista käsittelevässä artikkelissaan kuusi motivaatiota, jotka vaikuttavat kulttuuritapahtuman osallistumiseen. Ne ovat kulttuurin tutkiskelu, asian uutuudenviehätys, tasapainon palauttaminen (rentoutuminen tai pako arjesta), tunnetun ryhmän toiminta, ulkoinen vuorovaikutus tai sosialisointi sekä yhdessäolo perheen, ystävien ja muiden kanssa.¹⁵⁶ Lisäksi he huomasivat tutkimuksessaan, että festivaalin kävijät osallistuivat tapahtumaan mieluummin perheen, kumppanin tai ystävän kanssa kuin yksinään tai järjestetyn ryhmän kanssa. Tapahtuman sosialisointipuoli korostuu juuri tässä, sillä tapahtumaan mennään samalla vaihtamaan kuulumisia tai viettämään niin sanottua laatu-aikaa läheisimpien ihmisten kanssa.¹⁵⁷

---

¹⁵² Gabbert 2011, 14 & 53.

¹⁵³ Gabbert 2011, 39 & 46–47.

¹⁵⁴ Mies, 18–25.

¹⁵⁵ Katso mm. Gelder & Robinson 2009 ja Arcodia & Whitford 2006.

¹⁵⁶ Buch, Milne & Dickson 2011, 315–316.

¹⁵⁷ Buch, Milne & Dickson 2011, 320.

Kyselyyn vastanneista 20 oli osallistunut Vaasan Taiteiden yöhön yksin. Näiden yksin osallistuneiden vastauksissa korostui mielenkiinto Taiteiden yön ohjelmaa, taidetta ja tunnelmaa kohtaan. Muutama heistä kertoi osallistuneen Vaasan Taiteiden yössä muuna kuin kävijänä. He olivat joko esiintyneet Taiteiden yössä tai muuten olleet osana ohjelmaa, esimerkiksi ohjelman järjestäjänä. Kaiken kaikkiaan kahdeksan vastaajaa kertoi osallistuneen Vaasan Taiteiden yöhön järjestäjänä. Heille yksin osallistuminen onkin voinut olla välttämättömyys. Voi olla, että ystäviä on nähty myöhemmin illalla, kun omat vastuut ovat päättyneet.

Ainoastaan yksin osallistuneita (mahdollisuutena oli vastata useampaankin vaihtoehtoon) oli kolme kappaletta. Näistä jokaisen vastauksessa korostui mielenkiintoisen kulttuuriohjelman merkitys. Yksi heistä kertoi viettäneen Taiteiden yön uusiin ihmisiin tutustuen¹⁵⁸, mutta muuten tapahtuman sosiaaliselle puolelle ei ole annettu painoarvoa yksin osallistuneiden vastauksissa.

Andrew Davis mukaan sanotaan, että sosiaalisella identiteetillä on kaksi tasoa: ihmistenvälinen (interpersonal identity) ja kollektiivinen identiteetti. Ne perustuvat ryhmän sisäisen läheisyyden tasoon ja yhteydenpitojen tiheyteen. Ihmistenvälisessä identiteetissä molemmat tekijät ovat korkealla tasolla, kollektiivisessa taas eivät. Davisin mukaan kollektiivisilla identiteeteillä on tapana olla enemmän depersonalisoituja (depersonalized).¹⁵⁹ Tottahan on, että tapahtumaan osallistuvalla on vahvempi suhde heihin, joiden kanssa hän osallistuu tapahtumaan kuin yleisömassaan. Taiteiden yön osallistumisen motiiveissa ilmeni, että tapahtumaan osallistutaan läheisempien tuttavien vuoksi. Joitakin vastanneita taas houkutteli tapahtuman ihmispaljous.

Pasi Mäenpää tulkitsee, että väkijoukko on osallistujalle se toinen, 'muut', vieras. Hänen mukaansa väkijoukko kuitenkin innostaa katsojaansa erilaisuudellaan.¹⁶⁰ Se saattaakin olla syy, miksi jotkut Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneet kertoivat tapahtuman väkijoukon innoittaneen heitä osallistumaan. Nick Hopkins ja hänen tutkijatoverinsa taas nä-

---

¹⁵⁸ Mies, 46–60.

¹⁵⁹ Davis 2017, 486.

¹⁶⁰ Mäenpää 2005, 157.

kevät, että yksilöiden ajatukset itsestään ja identiteetistään vaihtuvat ihmisjoukossa ajatuksiin itsestään 'yleisen tai yhteisen kategorian' jäsenenä. Toisin sanoen he näkevät itsensä osana ihmisjoukkoa. Tällöin myös käytös muuttuu kohti ryhmän normeja noudattelevaksi – ja se heijastaa myös identiteettikäsitteeseen.¹⁶¹ Tämän perusteella Vaasan Taiteiden yöhön yksin osallistuneet voivat kokea yhteisöidentiteetin vahvistumista siitä huolimatta, osallistuvat he tapahtumaan ilman seuraa. Heidän silmissä yhteisöllisyys voi näyttäytyä ihmispaljoudessa, jossa yhdessä nautitaan paikallisesta kulttuuritarjonnasta. Lisäksi yksin osallistuminen mahdollistaa yhtä lailla ihmisiin tutustumisen, eikä se merkitse yhteisön ulkopuolelle jäämistä tai ylipäätään (paikallis-) identiteetin heikkenemistä.

Sosiaalisten vaikutusten vivahde näkyy osallistumisen sukupuolijakaumassa. Osallistumista ja osallistamista tutkineen Arto Lindholmin mukaan kulttuuritapahtumiin osallistuu noin kaksi naista yhtä miestä kohden.¹⁶² Tämä ilmiö ei koske pelkästään Suomea. Myös ulkomaalaisissa tutkimuksissa enemmistö taideyleisöstä on naisia.¹⁶³ Lindholm uskoo, että miehet osallistuvat kulttuuritapahtumaan useimmiten naisten kannustamana, eikä omasta aloitteestaan. Hänen mukaan nainen taas osallistuu tapahtumaan, vaikka mies ei lähtisikään mukaan.¹⁶⁴ Nainen nähdään siten aktiivisempänä osallistujana, kun mieheen vaikuttaa taas enemmän tapahtuman sosiaaliset tekijät.¹⁶⁵ Mäenpää on huomannut, että Helsingin Taiteiden yössä sukupuolierot näkyvät muun muassa siten, että naisille taiteen kuluttaminen on itsestänselvyys, kun miehille se on taas yhteiskunnan määrittämä velvoite. Naisilla saattaa olla miehiä enemmän *hyvää kulttuuritahtoa*, joka on edellytys taiteen ymmärtämiselle.¹⁶⁶

Timo Cantell tuo vuoden 1992 tutkimuksessaan esille, että Helsingin Taiteiden yön yleisö on jakautunut melko tasaisesti miehiin ja naisiin. Hänen mielestä kulttuuritapahtumille

---

¹⁶¹ Hopkins et al. 2016, 21.

¹⁶² Lindholm 2015, 66.

¹⁶³ Cantell 1993, 15.

¹⁶⁴ Lindholm 2015, 66.

¹⁶⁵ Ks. myös Cantell 1993, 21.

¹⁶⁶ Mäenpää 2005, 169.

yleistä miesvähemmistöä ei ole Taiteiden yössä nähtävillä.¹⁶⁷ Vaikka tekemäni kyselyn kohdalla enemmistö vastanneista oli naisia¹⁶⁸, oletan tämän kertovan enemmän kyselyn levittämisestä ja vastaamisaktiivisuudesta, kuin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden sukupuolijakaumasta. Lisäksi Vaasan Taiteiden yön kohdalla oletus miesten osallistumisesta vain naisten kannustamana ei välttämättä pidä paikkaansa. Kertaukseksi, kyselyyn vastanneista kolmetoista oli miehiä. Näistä seitsemän kertoi osallistuneen Taiteiden yöhön yksin osallistumishistoriansa aikana. Lisäksi lähes kaikki vastanneet miehet kertoivat osallistuneen tapahtumaan itseä kiinnostavan ohjelman ja monipuolisen kulttuuritarjonnan vuoksi. Vain yksi mainitsee erikseen perheen osallistumisensa syyksi. Tarkemmin tarkastellessa sitä, mitä miehet ovat Taiteiden yössä tehneet (kysymys 5), musiikkiesitysten seuraaminen korostuu muiden joukosta. Lisäksi miesvastaajista kolme on joko esiintynyt tai toiminut ohjelman järjestäjänä Taiteiden yössä. Aikaisemmin todetun vastaisesti, Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneita miehiä motivoi enemmän tapahtuman kulttuuritekiäjät ja ohjelman sisältö kuin tapahtuman sosiaaliset puolet.

Useiden kyselyyn vastanneiden kohdalla osallistuminen Vaasan Taiteiden yöhön on edennyt Jutta Virolaisen rappukuvioissa yläaskelmille. Uskon, että monelle osallistuminen Taiteiden yöhön on syvällisempää kuin pelkästään mahdollisuus osallistua. Erityisesti tapahtumaan useasti osallistuneet ovat antaneet tapahtumalle suuren arvon, jossa osallisuuskokemus on läsnä. Taiteiden yössä osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunne syntyvät siitä huolimatta, osallistutaanko tapahtumaan yksin tai ystävän kanssa. Osallistuja vahvistaa paikallisidentiteettiänsä ollessaan samassa paikassa muiden paikallisten kanssa. Vaasan Taiteiden yössä tapahtuu omaksuvaa identiteettityötä, jossa osallisuuskokemus sitoutuu yhteiseen symboliin – Taiteiden yöhön.

---

¹⁶⁷ Cantell 1992, 36–37.

¹⁶⁸ Ks. luku 1.2.1

4 PERINTEITÄ JA JATKUVUUTTA

4.1 Tapahtumissa elävät riitit ja perinteet

Kyselyyn vastanneet kertoivat edellisessä luvussa osallistuneen Vaasan Taiteiden yöhön, koska siitä oli tullut perheen tai ystäväjoukon yhteinen perinne. Osallistuminen voikin aluksi olla vain tapa, johon ajan mittaan yhdistyy merkityksiä. Ehkä silloin kuin tapaa ei haluta rikkoa, tavasta ei haluta luopua, tapa saa osakseen perinteen nimityksen. Perinne ei elä tapahtumissa vain osallistumisen nimissä. Itse asiassa käsitys osallistumisesta perinteenä on vielä tuore sen rinnalla, että tapahtumat ovat aina olleet yksi tärkeimmistä keinoista *ylläpitää* yhteisiä perinteitä. Tämä on edesauttanut myös yhteisöllisyyttä.¹⁶⁹

Tapahtumat syntyivät tarjotakseen yhteisölle tilaisuuksia kokoontua ja juhlia.¹⁷⁰ Taiteen ja esiintymisien kautta yhteisö juhlisti yhteistä hetkeä. Samalla tapahtuman tarjosi uniikin kokemuksen osallistujien sosiaalisessa elämässä.¹⁷¹ Juhlintaa ja yhteisöllisyyttä elävöittivät tapahtumassa vallitseva rituaalinen luonne, jossa elolla olivat yhteisön perinteet, uskonnot ja myytit.¹⁷² Alusta alkaen tapahtumissa on jaettu muistoja, yhteistä historiaa sekä luotu yhteisöidentiteettiä ja perinteitä. Erityisesti kaupungit ovat olleet areenoja erilaisille tapahtumille, seremonioille, speaktaakkeleille ja rituaaleille.¹⁷³ Kaupunkeihin yhdistettiin vahvasti symboliikka: paikalliset legendat, tarut ja historialliset tapahtumat.¹⁷⁴ Joissakin tapauksissa tapahtuma saattoikin syntyä edellä mainittujen ympärille tai johdosta.

Siinä missä kulttuuritapahtumia on käytetty yhteisöllisyyden vahvistamiseen, myös perinteiden, historian tai myyttien luominen, käyttö ja ylläpito ovat olleet työkaluja yhteis-

---

¹⁶⁹ Ks. luku 2.1, 22.

¹⁷⁰ Waterman 1998, 56.

¹⁷¹ Arcodia & Whitford 2006, 11.

¹⁷² Waterman 1998, 56.

¹⁷³ Kainulainen 2005, 64.

¹⁷⁴ Kainulainen 2005, 67 & Falassi 1987, 2–3.

söidentiteetin lujittamiseen. Yhteisten perinteiden rinnalle merkittäviksi ovat nousseet tapahtumassa vakiintuneet suoritustavat eli toisin sanoen rituaalit.¹⁷⁵ Merkelin mukaan rituaalien on uskottu herättävän yhteisöllistä kuohuntaa, joka vaikuttaa yhteisön henkeen sekä identiteettiin. Rituaalit vahvistavat ryhmään kuulumisen tunnetta ja lisäävän kuvitteellisia erottelunrajoja ryhmän jäsenten ja ulkopuolisten välille.¹⁷⁶ Toisin sanoen rituaalien avuin yhteisö muodostaa merkityksiä sen sisällä, mutta myös sen ulkopuolelle.¹⁷⁷ Lisäksi rituaalein ja riitein yhteisöt ja yksilöt ovat vuosikymmenet juhlineet sosiaalisia arvojaan ja jaettuja mytologejaan tapahtumissa.¹⁷⁸ Tapahtumaturismin ja paikallisyhteisön keskinäisiin vaikutuksiin perehtyneet Anka Misetic ja Ines Sabotic kirjoittavat (2006), että tapahtuman rituaalisuudella on suorastaan terapeuttisia vaikutuksia yhteisöön.¹⁷⁹ Ne ovat yhteisöidentiteetin muodostumiselle ideaalinen pohja, jossa mahdollisuutena on tarkkailla itseä ja muita. Lisäksi tapahtumissa elävät myyttimäiset olosuhteet – odotukset, halut ja toiveet ovat tapahtuman suhteen valloilla. Myytit luovat identiteetille merkitystä ja ovat keino rohkaista ryhmän muodostumista ja yhteisöhengen vahvistumista.¹⁸⁰

Tässä luvussa lähestyn Vaasan Taiteiden yötä ja sen osallistujakuntaa perinteiden ja tapahtuman rituaalisen luonteen kautta. Olen jo aikaisemmin todennut, että minun silmissäni Vaasan Taiteiden yö ei ole vaasalaista perinteitä esittelevä tapahtuma. Taiteiden yö on kuitenkin itsessään monille perinnettä ja sen sisällä käy samanlaista rituaalista kuohuntaa kuin ennen muinoin kulttuurisissa karnevaaleissa. Tapahtuman perinteisellä ja rituaalisella puolella on varmasti vaikutusta kokemukseen paikallisesta identiteetistä ja yhteisöllisyydestä. Yhdyskuntasuunnittelun emeritus professori Cliff Hague toteaa paikallisidentiteettiä käsittelevässä artikkelissaan (2004), että identiteetti on vahvasti sidonnainen muistiin ja muistoihin. Ne ja traditiot pysyvät tärkeinä kiintopisteinä paikallisidentiteetin

---

¹⁷⁵ Kielitoimiston sanakirja: rituaali.

¹⁷⁶ Merkel 2015, 10.

¹⁷⁷ Pekkanen 2014, 18.

¹⁷⁸ Waterman 1998, 59.

¹⁷⁹ Misetic & Sabotic 2006, 128.

¹⁸⁰ Davis 2017, 486.

rakentumiselle.¹⁸¹ Näin ollen tarkkailemalla Taiteiden yöhön osallistuneiden muistoja tavoista, tottumuksista, uskomuksista ja haluista saa selkeyttä merkityksistä, joita Taiteiden yölle annetaan.

Eric Hobsbawm ja Terence Ranger ovat kirjoittaneet teoksessaan *The Invention of Tradition* (1983), että aina yhteisöä eivät leimaa alkuperäiset traditiot. Misetic ja Sabotic jatkavat tätä ajatusta kirjoittaessaan, että perinteet voivat olla adaptoituja, uusia versioista jostakin muusta, joidenkin muiden perinteistä.¹⁸² Yhteisöt, joilla ei ole omia munaisia perinteitä, luovat sellaisia vakiinnuttaakseen yhteisön identiteettiä ja juuria.¹⁸³ Miseticin ja Saboticin sanoin identiteettejä ei vahvisteta pelkästään aitojen perinteiden elementein, mutta myös muiden perinteiden 'originellin kombinaation' kautta. *The lack of local traditions is being compensated for by the use of elements from neighbouring, kindred traditions*, he toteavat.¹⁸⁴ Taiteiden yötä juhlitaan kuin paikallista traditiota, vaikka originaali vaasalainen konsepti se ei ole. Mielestäni Vaasan Taiteiden yö onkin kuin Miseticin ja Saboticin mainitsema 'originellin kombinaatioiden' traditio: tapahtumaa vietetään monissa eri Suomen kaupungeissa, mutta samalla se tuntuu omalta ja tärkeältä osalta Vaasaa ja paikallisuutta. Kulttuuritapahtumat vahvistavatkin alueen ja sen kansakunnan yhteistä arvopohjaa ja alueellista identiteettiä.¹⁸⁵

Traditionaalisuuden rinnalla Taiteiden yössä näkyy rituaalimaisuus ja riittimäisyys. Eritoten yksi piirre korostaa näiden läsnäoloa: Se on tapahtuman ajankohta. Ajankohdasta myös Timo Cantell on omassa tutkimuksessaan huomauttanut Helsingin Taiteiden yön kohdalla:

*Taiteiden yössä vietetään vuodenaikojen vaihteluun liittyvää siirtymäriittiä. Se on kaupunkilaisten elonkorjuujuhla, uuden elämänvaiheen aloittamisen aika. Taiteiden yössä juhlitaan kollektiivisesti kesän kääntymistä syksyyn.*¹⁸⁶

---

¹⁸¹ Hague 2004, 11.

¹⁸² Misetic & Sabotic 2006, 130.

¹⁸³ Buch, Milne & Dickson 2011, 315.

¹⁸⁴ Misetic & Sabotic 2006, 130.

¹⁸⁵ Kainulainen 2005, 64.

¹⁸⁶ Cantell 1992, 49.

Vaikkakin Helsingissä Taiteiden yö järjestetään myöhemmin kuin Vaasassa¹⁸⁷, myös vaasalaisille Taiteiden yö on merkki vuodenajan vaihtumisesta. Vaasassa Taiteiden yö pidetään elokuun toisella viikolla torstaina. Tällöin syksy näyttää päätään viileänä ja pimenevänä kesäyönä kaupungilla pyöriessä. Taiteiden yön ajankohta kertoo myös arjen rutiinien paluusta. Monilla on kesälomat loppumassa ja kesän vapaus on jätettävä taakseen. Eräs vastanneista toteaaakin, että yläkouluikäisenä Taiteiden yö kuului kesäloman lopekukseen.¹⁸⁸ Taiteiden yönä vietetään yhdessä viimeistä rutiinivapaata kesäiltaa ja -yötä kulttuurintäyteläisessä ja juhlallisissa tunnelmissa. Paikallislehden Vaasan Ikkunan vuoden 2017 pääkirjoituksessa kirjoitetaankin: *Mikä tähän saumaan sopisikaan paremmin kuin Taiteiden yö. Kaupunkilaiset kokoontuvat yhteen mukavissa merkeissä.*¹⁸⁹ Koko tapahtumayhteisöä yhdistää tällöin Cantellin kutsuma siirtymäriitti.

Perinteet, rituaalit ja riitit pohjautuvat yhteiselle tekemiselle, käytökselle ja kokemuksille. Michael Morganin mukaan tapahtumassa syntyvä epätavallinen kokemus heijastaa tapahtuman rituaalisia piirteitä. Morgan kirjoittaa, että tapahtuma on osallistujien vahventamisen riitti, jossa osallistujan fyysinen ja emotionaalinen kokemus johtaa suurempaan itsetietoisuuteen. Tapahtuma voi olla myös yhdentymisen riitti, jossa kanssakäyminen ja jaetut kulttuuriset arvot johtavat väliaikaiseen kokemukseen osallistujien keskinäisestä läheisyydestä ja yhteisöllisestä tasa-arvosta. Nämä molemmat riitit korostavat jaettujen kokemusten sekä tapahtumassa tapahtuvan sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä.¹⁹⁰ Tiedustelemalla osallistujien tapahtuma-aktiviteeteista voidaan samanaikaisesti saada selkoa tapahtuman yhteisöllisyyden henkimisestä.

Vaasan Taiteiden yönä kukin tekee mitä haluaa, osallistuu, miten haluaa ja käy missä haluaa. Tapahtumaan yhdistyy kuitenkin tiettyjä yleisiä kaavoja ja puhumattomia sääntöjä, joita noudatetaan tapahtumaan osallistuessa. Morganin mukaan nämä säännökset eroavat niistä, mitä jokapäiväisessä kaupunkikulttuurissa nähdään.¹⁹¹ Kyselyssä esille nousi yksi sanomaton, mutta yhteisesti tiedostettu sääntö: Taiteiden yönä ei kuulu jäädä

---

¹⁸⁷ Tapahtuma järjestetään elokuun lopulla.

¹⁸⁸ Nainen, 18–25.

¹⁸⁹ Koivumäki 9.8.2017, Vaasan Ikkuna pääkirjoitus.

¹⁹⁰ Morgan 2008. 83.

¹⁹¹ Morgan 2008, 83.

yhteen paikkaan, vaan on kierreltävä, katseltava, ihailtava ja koettava. Mäenpää kutsuu Helsingin Taiteiden yönä tapahtuvaa kiertelemistä *palloiluksi* paikasta toiseen. Hänen mukaan Helsingin Taiteiden yössä oletetaan, että kävijät harrastavat palloilua ja toimivat vain hetkellisenä yleisönä. Tapahtumassa kävijöillä on myös *turistinen katse*. Heidän katseensa kiinnittyy ympäristöön niin kuin sitä ei olisi ennen nähnyt. Taiteiden yönä katsotaan *sisältäpäin sisäänpäin*.¹⁹² Osallistujat katselevat kulttuurikohteita havitellen kokemuksia ja elämyksiä. Tapahtuman spektaakkelimaisuus mahdollistaa sen, että myös kotikaupungissaan kiertelevät voivat nähdä ympäristön vieraana.¹⁹³ Cantell puhuu Helsingin Taiteiden yössä tapahtuvasta pyhiinvaelluksesta, jossa taiteen avuin vahvistetaan uskoa elinympäristöön kohtaan ja etsitään *autenttista kokemusta*. Taiteiden yönä nämä ovat osin lavastettuja ja keinotekoisia tapahtuman arjesta poikkeavassa ympäristössä.¹⁹⁴

Kyselyn tiedustellessa Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden aktiviteetteja tapahtumassa lähes jokainen vastaajista kertoi kierrelleen kaupungilla eri ohjelmanumeroita seuraamassa. Sana *kierrellyt* nousee lähes puolen vastauksissa. Eräs vastaaja lainaa Mäenpään termiä todetessaan pääosin palloilleen tapahtumassa.¹⁹⁵

Pääasiassa kierrellyt ilman erityistä suunnitelmaa alkuillasta. Käynyt illallisella kaveriporukalla. Viimeisimmässä Taiteiden yössä osallistuin jo ennalta suunnitellen erääseen konserttiin. (Nainen, 36–45.)

Kaikilla tapahtuman kävijöillä ei ole varsinaisia suunnitelmia ennen tapahtumaa. Usein päädytään käymään tietyissä paikoissa vuosi vuoden perään ja niistä muodostuu perinne. Taiteiden yö on myös yllättävä: ikinä ei tiedä mitä tapahtumassa näkee tai kokee – ja mihin osallistuu.

---

¹⁹² Mäenpää 2005, 165–166 & Cantell 1992, 45.

¹⁹³ Mäenpää 2005, 165–166 & 170.

¹⁹⁴ Cantell 1992, 46.

¹⁹⁵ *Suunnistanut katsomaan jotain > sitten nähnyt matkan varrella kaikkea muuta... ympäriinsä poikkoileminen.* Nainen, 46–60.

Olemme lähinnä aina kierrelleet ympäri kaupunkia, sivusta seuraten musiikkiesityksiä ja muita ohjelmanumeroita. Tori on vakiopaikka missä käydään pyörimässä ja sitten rantaa kohden, kirkon ohi. Kasarmille ei ole tullut eksyttyä paitsi työn nimissä. Taideihmisenä yllättäen en ole kierrellyt museoissa tai muualla vaan pyrkinyt pääsemään mukaan tunnelmaan kadulla, jossa se ehkä on näkyvimmillään. Ohjelmaa on niin paljon kaikkialla, ettei tiedä mihin sitä keskittyisi. (Nainen, 18–25.)

Vi parkerade bilen vid ortodoxa kyrkan, så vi började vår kväll där med hundutställning. Fick gratis matprover åt hunden där hemma, samt barnen fick gratis godis. Som plats ypperlig med fint gräs samt stora ytor. Efter det sökte vi oss mot torget och stadshuset, följde med zambatåget samt gick runt. Kl 21.30 sökte vi oss hemåt när barnen blev trötta. (Mies, 36–45.)

Kuten edellä olevassa vastauksessa kuvaillaan, monen osallistujan Taiteiden yön ohjelmaan kuuluu torilla kierteleminen. Tori onkin selvä Vaasan keskus, jota ympäröi muut kaupungin palvelut ja rakennukset. Yhtä lailla se on myös Taiteiden yön keskus, jossa on käytävä katselemassa ja kiertelemässä erilaisia kojuja ja telttoja. Hetkeksi voidaan pysähtyä esiintymislavan luokse, kunnes taas jatketaan matkaa. Vuoden 2018 Taiteiden yössä bändilavat olivat siirtyneet torilta Hovioikeuden rantaan, eikä paikallisia bändejä enää kuultu torilla. Tämä ei havaintojeni mukaan vähentänyt torin vilinää, eikä kyselyn perusteella myöskään musiikkiesitysten suosiota. Vastaajien mukaan musiikkiesitykset ovat ikään kuin yksi perinteisistä ohjelmanumeroista, joita jokainen haluaa käydä vilkkaissa. Musiikkiesityksissä erityisesti paikalliset osaajat ovat näkyvimmillään. Useat käyvätkin seuraamassa tuttavien esityksiä. Myös uteliaisuudesta halutaan nähdä, minkälaista paikallista osaamista siellä kunakin vuonna on.

Katson ohjelmasta etukäteen kiinnostavimmat musiikkiesitykset ja käyn niissä. (Mies, 61–70.)

Mäenpää toteaa, että *yksilön käyttäytyminen vahvistuu toisen käyttäytyessä samoin*.¹⁹⁶ Usein suurissa väkijoukoissa yksilö tekee ja toimii, miten hän uskoo muiden tekevän ja toimivan. Uskon, että yhtäläinen tapahtumakokemus ja -käytös johtavat helpommin yhteisöllisyyden kokemiseen, kun käytöksellä ei haluta erottua muusta ihmisjoukosta. Andrew Davis kirjoittaaakin, että ihmisten siirtyessä kohti samankaltaisten ihmisten kollektiveja he alkavat jakaa samankaltaisia käsityksiä, asenteita ja käytöstä. Davis toteaa, että pelkästään pienetkin muutokset esimerkiksi käytöksessä luovat käsitystä *meistä*.¹⁹⁷

Tietynlainen tapahtumakäytös johtaa sen toistumiseen vuodesta toiseen. Vaasan Taiteiden yöhön osallistuvilla ei välttämättä ole etukäteen suuria suunnitelmia tapahtuman ohjelmiston suhteen, mutta loppujen lopuksi saatetaan käydä tietyissä paikoissa seuraamassa tiettyjä ohjelmia. Nämä paikat ja tavat voivat muuntautua perinteiksi, joita noudatetaan tapahtumaan osallistuessa. Eräs vastaaja käyttääkin sanaa *perinteiset* kertoessaan Taiteiden yössä harjoittamistaan aktiviteeteista:

Musiikkiesityksien katsominen, erilaiset keikat. Perinteisten kulttuuripaikkojen, kuten Tikanojan taidekodin, Ritzin ja Taidehallin kiertäminen. (Mies, 18–25.)

Hänen vastauksesta huomaa sen, kuinka joistakin paikoista tulee perinteisiä, joissa käydään juuri Taiteiden yön aikaan. Arkena näissä paikoissa käydään taas harvemmin.

Kyselyssä kysyin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneilta, onko heillä jonkinlaisia perinteitä, joita he noudattavat tapahtumassa. Enemmistö, 45 ihmistä vastasi kyllä ja loput ei. Kaksi jätti vastaamatta kysymykseen. Osa kertoi tarkemmin omista perinteistään. He mainitsivat etenkin eri paikkoja, joissa he käyvät tapahtuman aikaan. Jo edellisessä lainauksessa ilmi käyneet Tikanojan taidekoti, Ritz ja Taidehalli mainittiin myös monien muiden vastauksissa. Lisäksi mainintoja saivat osakseen kirjasto, käsityöalo Loftet, kaupunginteatteri, muut keskustassa olevat Vaasan kaupungin museot, jo aikaisemmin korokkeelle nostettu tori sekä lisäksi kasarmialue. Kasarmialueella ohjelmaa löytyy moneen lähtöön taidenäyttelyistä musiikkiesityksiin ja erilaisiin lapsille suunnattuihin ohjelma-numeroihin.

---

¹⁹⁶ Mäenpää 2005, 144.

¹⁹⁷ Davis 2017, 489.

Monissa vastauksissa erityisen maininnan saa keskustassa järjestettävä sambakulkue. Sitä ihmiset kokoontuvat katsomaan kadunvarsille vuosi vuoden perään. Vaasan Ikkunassa vuonna 2017 sambakulkuetta kuvataan perinteiseksi ohjelmanumeroksi, *joka on monelle Taiteiden yön vakiovetonaula*.¹⁹⁸ Näin itsekkin vuosittain Taiteiden yöhön osallistuneena voin todeta, että sambakulkueen suosio on ja pysyy. Sambakulkue tuo Taiteiden yöhön hyvin karnevalistisen tunnelman tanssijoiden kulkiessa pitkin Vaasan katuja eksoottisin asustein ja liikkein rytmisen rummutuksen pauhatessa. Sambakulkue luo jopa rituaalinomaisen ja jollain tapaa myyttisen tunnelman kaupungin ylle. Se on kuin rituaali, jota noudatetaan Taiteiden yön kesäillan lopetusjuhlassa.

Käydään joka kerta syömässä leivokset jossain. Sambakulkue on myös aina katsottava. (Nainen, 46-60.)

Tykkään sambakulkueesta kovasti! (Nainen, 61–70.)

Sambakulkue korostaa Vaasan Taiteiden yön näyttävyyttä ja elämyksellisyyttä, sitä arjen katukuvasta poikkeavuutta. Mervi Luonila (2016) toteaa, että tapahtuman kuluttamisen elämyksellisyys vaikuttaa kuluttajan identiteetin rakentumiseen sekä yhteisöllisyyden henkimiseen. Kulutukseen yhdistyy estetisoitumisessa korostuvat symbolit, merkit ja niiden merkitykset.¹⁹⁹ Tapahtumassa kulutuksen kohde voi ollakin juuri tanssiesitys, kuten sambakulkue. Se omilla viesteillään, symboleillaan ja ylipäätään esteettisyydellään puhuttelee katsojaa niin paljon, että kyseinen ohjelmanumero nousee merkittäväksi osaksi tapahtuman kokemuksesta. Sambakulkueen vuotuisesta seuraamisesta tulee perinnettä. Tässä tapauksessa perinteisyys viittaa siihen, että jostakin tulee yksilölle ja yhteisölle yhteinen tekijä, jota ylläpidetään. Tämä määrittää identiteettityötä, jota tapahtumassa tehdään.

Omasta näkökulmasta Taiteiden yössä elävä käytös ja tavat eivät lopulta ole ne, mitkä vahvimmillaan määrittävät ja vahvistavat tapahtuvaa identiteettityötä ja yhteisöllisyyttä – Sen tekee Taiteiden yö itse koko konseptillaan. Kyselyyn vastanneista jopa 61 kertoi

---

¹⁹⁸ Vaasan Ikkuna 16.8.2017.

¹⁹⁹ Luonila 2016, 23–24 & 53–54.

osallistuneen tapahtumaan *useasti*. Kerran osallistuneita oli vain kaksi, joista toinen oli 18-25 -vuotias ja toinen alle 18-vuotias. Heidän ikänsä voi olla syy, miksi he eivät ole osallistuneet tapahtumaan aikaisemmin. Ehkä perheellä ei ole ollut tapana osallistua Taiteiden yöhön yhdessä, mistä johtuen tapahtuma ei ole saavuttanut nuorempia. 61:en vastanneen enemmistö kertoo ei pelkää siinä, että Taiteiden yö on osallistumisen arvoinen tapahtuma. Se kertoo siitä, että tapahtumasta on tullut heille perinne ja joidenkin vastanneiden tapauksessa myös perintöä – tapahtuman arvo siirtyy eteenpäin esimerkiksi äidiltä tyttärelle. Taiteiden yöhön osallistutaan aina kun mahdollista, joidenkin tapauksessa vuosittain. Osa jopa palaa Vaasaan, entiseen kotikaupunkiinsa, osallistuakseen Taiteiden yön viettoon ja osa taas tulee lähikunnista. Yhdeksän muualla asuvaa kertookin osallistuneen Taiteiden yöhön useasti. Tämä tarkoittaa sitä, että Vaasan Taiteiden yön merkitys ei kulje vain Vaasan rajojen sisällä, vaan se ylettyy muuallekin. Tapahtuma ei ole perinnettä ja perintöä pelkäänsä vaasalaisille, vaan koko maakunnalle.

4.2 Tulevaisuus on osallistujien käsissä

*Yleisön kiinnostus osallistua taidefestivaaleille on kriittinen menestystekijä festivaalien elinvoimaisuuden ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.*²⁰⁰

Kulttuuritapahtuman tulevaisuus ja jatkumo ovat riippuvaisia osallistujistaan. Päätöksellään osallistua tapahtumaan osallistujakaarti kertoo halustaan ylläpitää tapahtuman jatkuvuutta. Tapahtuma on kulttuuriperintökohde, jonka tulevaisuudesta päätetään yhteisön jäsenenä. Tapahtuman tulevaisuuden kantilta aina yksi vaikuttaa toiseen. Se on moninaisten tekijöiden vuorovaikutteinen suhde, jossa jatkumo voi kääntyä jatkottomuuteen. Jatkuvuus määrittää myös tapahtuman arvoa: muun muassa Taiteiden yöstä voi tulla tai se voi jo olla vaasalaisten perinne, paikallisuuden ilmaus. Paikallistapahtuman paikallisia vaikutuksia tutkinut Ann-Kristin Ekman (1999) kirjoittaa, että tapahtumat ovat konsteja etsiä perinteitä ja jatkuvuutta nopeasti muuttuvaan maailmaan.²⁰¹ Seuraavaksi käsittelen jatkuvuuden merkitystä osana paikallista identiteettityötä ja osana Taiteiden yötä.

---

²⁰⁰ Luonila 2016, 86.

²⁰¹ Ekman 1999, 281.

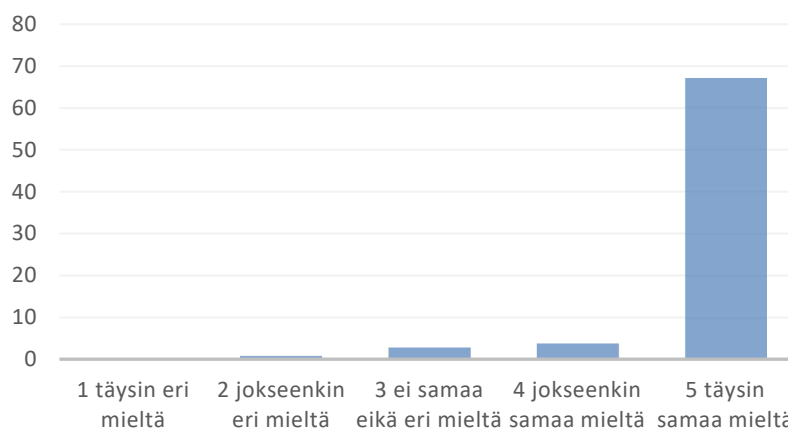
Vaasan Taiteiden yön jatkuvuutta kuvastaa sen pitkä ikä. Vaasan Taiteiden yö on järjestetty 27 kertaa vuoteen 2018 mennessä. Monet 1990-luvun lapset ovat kokeneet tapahtuman lähes vauva-ajoista lähtien, josta johtuen se kuuluu osaksi heidän käsityksiään vaasalaisesta kulttuurielämästä. Parhaimmassa tapauksessa heille on syntynyt vahva side tapahtumaa kohtaan. Kyselyyn vastanneista 69 uskoi osallistuvansa Vaasan Taiteiden yöhön myös tulevaisuudessa. Loput kuusi kertoivat *ehkä* osallistuvansa. Yhtäkään täysin kielteistä vastausta ei siis tullut. Tämä ylivoimainen *kyllä*-vyöry todistaa sen, että Vaasan Taiteiden yöllä on paikka monen vastaajan elämässä. Se kertoo myös siitä, että tapahtumalla on vaikutusvaltaa osallistuneiden näkemyksiin ja kokemuksiin: jos tapahtuma ei nähtäisi osallistumisen arvoiseksi, siihen ei osallistuttaisi. Se on onnistunut ottamaan paikalliset mukaansa yhteiseen toimintaan ja onnistunut myös ylläpitämään osallistumisen jatkuvuutta. Monivuotinen osallistuminen antaa vihiä myös vahvistuneesta osallisuuskokemuksesta. Mutta mitä kertoo osan vastaajien epävarmuus osallistumisensa jatkosta?

Ehkä -vastanneista kaksi oli osallistunut Taiteiden yöhön muutaman kerran, loput useasti. Heidän kaikkien kotipaikkakunnaksi oli nimetty Vaasa. Tällöin perusteena *ehkä* -vastaukselle ei voinut olla toisella paikkakunnalla asuminen. Kyselyssä selvitin yhdestä viiteen asteikon avulla, kuinka paljon vastaajat haluavat, että Taiteiden yö järjestetään myös tulevaisuudessa. 67:n vastaajan enemmistö koki, että se on järjestettävä. *Ehkä* -osallistuvat vastasivat väitteeseen vaihtelevasti, kahden ja viiden välillä. Yksi heistä oli jokseenkin eri mieltä siitä, että Taiteiden yö kannattaisi järjestää jatkossakin. Kyseinen vastaaja korostaa muissa vastauksissaan, että hän ei ole osallistunut tapahtumaan aikoihin. Hän toteaa, että on käynyt Taiteiden yössä *aikoinaan, kun se oli uutta ja jopa hivenen eksoottista*.²⁰² Tämän perusteella Taiteiden yö ei herätä kaikissa osallistujissaan kiinnostuksen häivähdyistä enää muutaman osallistumiskerran jälkeen. Tapahtuman tarvitsee kehittyä, elää ja muotoutua ajan mukana pysyäkseen mielenkiintoisena ja osallistumisen arvoisena. Tämä ei tarkoita vain ohjelman muuttamista, vaan monien muiden tekijöiden yhteissummaa. Vaasan Taiteiden yö on toki sopeutunut aikaansa, mutta miten onnistuneesti? Onko

---

²⁰² Nainen, 46–60.

Taiteiden yö konseptillaan joillekin liian muuttumaton? Miten Taiteiden yötä tulisi kehittää? Entä haluavatko vaasalaiset osallistua Taiteiden yön tuottamiseen nykyistä enemmän?

Kuvio 5. Väite: *Haluan, että tapahtuma järjestetään jatkossakin.*

Vaasan Taiteiden yötä on luonnehdittu kaupungin yleisörikkaimmaksi tapahtumaksi, joka ei vaadi vetovoimatekijöiksi tunnettuja nimiä, vaan paikallisia osaajia.²⁰³ Karen De Bresin ja James Davisin mukaan, vaikka isommilla paikkakunnilla tapahtuman kävijätilastot ovat korkeammat, pienten paikkakuntien osallistuminen on kuitenkin suurempaa. Pienissä kaupungeissa suurempi osa osallistuu niin tapahtuman tuottamiseen kuin tapahtuman kävijänä. Tähän on epäilty syyksi sitä, että pienissä paikoissa kilpailu osallistujista on vähäisempää tapahtumakattauksen ollessa suppeampi.²⁰⁴ Vaasan kohdalla tämä saattaa hyvinkin pitää paikkansa: Taiteiden yössä on kyse yhdessä paikallisten kesken tuotetusta ohjelmakokonaisuudesta. Osallisuuden tunne kasvaa, kun tapahtuman osallistumisen kynnys on paljon matalampi kuin monissa kaupallisissa tapahtumissa. Toisaalta uskotaan, että tapahtuman kävijä ei ole *koskaan* pelkkä passiivinen osallistuja. Osallistujat

²⁰³ Mm. Koivumäki 8.8.2018, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

²⁰⁴ De Bres & Davis 2001, 332.

yhteistuottavat tapahtumaa pelkästään osallistumalla, kuluttamalla ja euforialla.²⁰⁵ Pelkällä osallistumisella kävijä voi kertoa näkemyksensä siitä, mitä hän tapahtumalta ja sen ohjelmalta vaatii. Tällöin hänen roolinsa kuluttajana vaihtuu osittain tuottajaksi.²⁰⁶

Olen jo kerran, jos toisenkin, tuonut esille, että identiteettityötä tekevän yhteisön jäsen voi valinnoillaan vaikuttaa siihen, mitä hänen yhteisönsä vaalii.²⁰⁷ Tapahtumaan osallistuva toimii yhteisönsä jäsenenä vaaliessaan tapahtuman tulevaisuutta. Vaasan Taiteiden yönä voi elolla olla monia yhteisöjä, jotka kokevat tapahtuman ylläpitämisen tärkeäksi. Esimerkiksi taideyhteisöt voivat haluta taata Taiteiden yön tulevaisuus paikallisen taidepiirin roolin vahvistamiseksi tai harrastajaryhmät oman paikallisen näkyvyytensä vuoksi. Ennen kaikkea Taiteiden yössä identiteettityötä tekee koko paikallinen yhteisö – kävijät, tuottajat, ohjelmaan osallistuvat, yritykset ja monet muut. Taiteiden yö on Vaasan kaupungin toimesta järjestetty, mutta myös paikallisten yhteisen osallistumisen kautta muodostuva tapahtuma. Motiiveja osallistumiselle on monia, mutta pelkästään tapahtumaan osallistumalla he viestivät Taiteiden yön jatkuvuuden merkityksestä paikalliselle yhteisölle. Samalla he vaikuttavat omaan identiteettikäsitykseensä.

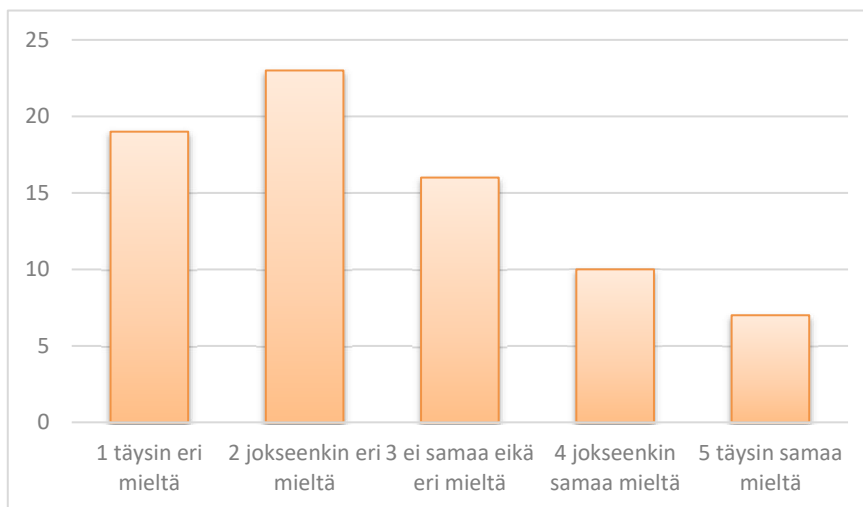
Kyselyn vastauksien perusteella en voi väittää, että Taiteiden yöhön osallistuneet halusivat olla aktiivisena osana tapahtuman tuottamista ja syntyprosessia. Monille vastaajille kävijänä toimiminen tai osallistuminen ohjelmanumeroihin oli jo tarpeeksi osallisena olemista. Kuvioista kuusi huomaa, että enemmistö on vastannut olevansa *jokseenkin eri mieltä* seuraavan väitteen kanssa: *Haluaisin vaikuttaa Taiteiden yöhön ja sen ohjelmaan enemmän*. Vastaukset antavat pilkahduksen siitä, että Taiteiden yön suhteen ei olla välinpitämättömiä. Ne kertovat, että tapahtumaan ollaan tyytyväisiä sellaisenaan, mutta mahdollisuuksien mukaan halutaan saada oma ääni kuuluvaksi. Vastaukset voivat myös kertoa pelkästä mielenkiinnosta tapahtumaa kohtaan. Halutaan olla mukana yhteisessä toiminnassa, kuitenkin muuttamatta paljoa nykyistä tilaa. Mahdollisuutena on myös se, että paikalliset haluavat ilmaista ideoitaan ja ajatuksiaan tapahtuman kehittämiseksi, mutta eivät halua osallistua tapahtuman tuottamiseen muulla tavoin.

---

²⁰⁵ Luonila 2016, 29.

²⁰⁶ Waterman 1998, 69.

²⁰⁷ Sivula 2017, 32.

Kuvio 6. Väite: *Haluaisin vaikuttaa Taiteiden yöhön ja sen ohjelmaan enemmän.*

Kysyin Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneilta, muuttaisivatko he tapahtumaa jotenkin. Vastaukset olivat hyvin tasavertaisia, mutta pienoinen enemmistö – 53 prosenttia – koki, että tapahtumaa tulisi muuttaa. Muutoksia kaivanneista muutamit eivät kuitenkaan osanneet tarkemmin määritellä, miten tapahtumaa tulisi kehittää. Vaihtoehtoisesti osa koki, että asiaa pitäisi oikein kunnolla pohtia ennen vastaamista. Muutoin muutosehdotuksia löytyi muun muassa ohjelmaan, Taiteiden yön ajankohtaan ja aikatauluihin. Eräs vastaaja toivoi konseptiin omanlaisuutta, uniikkiutta.

Jokainen viriili kaupunki tarvitsisi omaleimaisen tapahtuman. Harmi, että konseptia "kopioitu" muualla. (Joku muu, 26–35.)

Michael Morgan on tästä samaa mieltä. Hän viittaa Getzin tutkimukseen *Why festivals fail* (2002) todetessaan, että tapahtuma ei menesty, ellei se luo *uniikkia ja puoleensavetävää* asemaa mahdollisten osallistujien – kävijöiden, esiintyjien ynnä muiden – mielissä. Morganin mukaan tämä asema voi perusutua kulttuurikokemuksen aitoudelle, yhteisön ylpeydelle, perinnölle tai pelkästään esityksille.²⁰⁸ Myös Tina Buch tutkijakumppaneii-

²⁰⁸ Morgan 2008, 82.

neen tukevat tätä ajatusta. Heidän mielestään tapahtuman uniikkiutta on korostettava. Painotta tulisi myös mahdollisuuksiin, joita tapahtuma tarjoaa: esimerkiksi samankaltaisten ihmisten kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen.²⁰⁹ Uniikkius on tekijä, joka myös erottaa *meidät* muista ja täten vahvistaa identiteettikokemusta.

Joidenkin vastaajien mielestä konseptin toistuva kaava ja tapahtuman toiminta vaativat uudistusta.

En osaa nostaa esiin mitään yksittäistä asiaa, mutta jonkinlainen uudistuminen voisi olla paikallaan. Samalla kaavalla on menty aika kauan. (Mies, 61–70.)

Jotkut taas näkivät, että tapahtuman visuaalinen ilme kaipaisi kehitystä. Vahvemmallalla yleisilmeen muutoksella korostuisi arjen ja tapahtuman välinen eroavaisuus: kaupungin katukuva eroaisi siitä tavallisesta ja tämä tekisi tapahtumasta erilaisen, myyttisen ja mielenkiintoisemman kohdattavan. Eräs vastaaja toivoi *enemmän katuinstallaatioita ja performansseja*.²¹⁰ Tätä linjaa jatkaa toinen vastaaja todetessaan: *Enemmän taidetta, vähemmän syömistä*.²¹¹ Toisaalta vastakkaisesti eräs vastaaja taas näkee syömissä mahdollisuuksien vaativan kehitystä. Hän mainitsee, että paikallisuutta voisi tuoda kävelykadulle.²¹² Viimeisin vastaus korostaa tapahtuman päivittämistä nykyajan kysyntää vastaavaksi. Samalla se korostaa paikallisuuden merkitystä ja näkymistä myös ruokatarjonnan muodossa.

Vaikka olen tutkimuksessa kuvaillut, että Taiteiden yössä paikallisia taidonnäytteitä arvostetaan, myös nimekkäimpiä taiteilijoita ja artisteja toivotaan osaksi ohjelmaa. Eräs vastaaja on kirjoittanut kaipaavansa ohjelmaan *tunnettuja suomalaisia taitelijoita*²¹³, kun toinen taas *lisää myös listamuusikoiden keikkoja*²¹⁴. Vastakkaisesti osa vastaajista toivoi

---

²⁰⁹ Buch, Milne & Dickson 2011, 323.

²¹⁰ Nainen, 36–45.

²¹¹ Nainen, 26–35.

²¹² Mies, 18–25.

²¹³ Nainen, 36–45.

²¹⁴ Nainen, 36–45.

rahastuksen pois Taiteiden yöstä. Osallistuneilla on eriäviä, toisiinsa törmääviäkin kokemuksia tapahtumasta. Tällä hetkellä tapahtuma kulkeekin keskitietä, jossa lähes kaikki ohjelmat ovat ilmaisia, mutta myös maksullista ohjelmaa löytyy yritysten ynnä muiden toimesta. Joidenkin osallistujien toiveena on vielä helpommin lähestyttävä ja pienemmän kynnyksen tapahtuma.

Näiden lisäksi Vaasan Taiteiden yön viestinnälliseen puoleen toivottiin kehitystä. Toiveena oli, että ohjelma julkaistaisiin aikaisemmin ja selkeämmässä muodossa. Olen todennut, että Taiteiden yöhön ei välttämättä tulla sen suurempien suunnitelmien kera. Kehittyneemmällä ohjelmajulkaisulla voitaisiin kuitenkin toteuttaa etukäteen suunnitelmista. Ohjelmien paljous ja rajallinen aika vaativat osallistujiltaan suunnitelmia, missä käydään ja mihin osallistutaan. Toisaalta, kuten Levijoki Vaasan Ikkunassa kirjoittaa, kahdenkymmenen vuoden aikana tapahtumaan on totuttu ja opittu poimimaan ohjelmasta ne, mitä on ehdottomasti nähtävä.²¹⁵ Näin ollen taktiikka tapahtumaan lähestymiseen on kehittynyt vuosien varrella.

Selkeämpi ohjelma-ilmoittelu/ tapahtumien jakaminen niiden sisällön mukaan. Erillisen ohjelmavihkosen jakaminen koteihin etukäteen, Taiteiden yö appin käyttöönotto, monipuolisempaa kulttuuritarjontaa sekä tapahtuman muuttaminen kaksipäiväiseksi to-pe. (Mies, 18–25.)

Tapahtuma kalenteri aikaisemmin esille. (Nainen, 36–45.)

Gärna ställen där man gör reklam för andra höjdpunkter. Tröttnat på att läsa programbladet och vill vars lite halvspontan. Nu fanns programmet via upcodes men vi är inte alla där ännu. (Nainen, 46–60.)

Tapahtuman ohjelmien paljous ja ajan rajallisuus näkyivät myös muissa kehitysideoissa. Joidenkin mielestä Vaasan Taiteiden yö on levinnyt liian suureksi. Vastauksia, kuten *ei enää laajemmaksi*²¹⁶ tai *keskitys liian rönsyilevää*²¹⁷ ilmeni muutamaa otteeseen.

---

²¹⁵ Levijoki 10.8.2016, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

²¹⁶ Nainen, 46–60.

²¹⁷ Nainen, 61–70.

Enemmän "asiaa", mitä se kellekin sitten on. Tapahtumat nyt vähän sinne päin.
(Nainen, 18–25.)

Jotkut eivät taas kokeneet Taiteiden yön laajuutta ongelmaksi. He toivoivat, että tapahtumaa voisi laajentaa alueellisesti tai aikataulullisesti. Eritoten mainintoja sai Taiteiden yön pidentäminen myöhemmälle yöhön. Lisäksi pohdittiin, että tapahtumaa voitaisiin aikais-
taa tai muuttaa useamman päivän tapahtumaksi. Tapahtuman voisi siirtää perjantaille tai
viikonlopulle. Taiteiden yön ongelmaksi nimetään kiire: olisi monta paikkaa, missä ha-
luttaisiin käydä, mutta ei riittävästi aikaa. Jotkut vastaajat huomauttavat, että normaali
työpäivä estää osallistumaan tapahtumaan aikaisemmin. Tällöin tapahtuman aikaistami-
sesta ei olisi hyötyä.

*Aikataulullisesti, taiteiden yössä on usein kiire, sillä on niin monta mahtavaa
paikkaa jossa haluaisi käydä!* (Nainen, 26–35.)

*Tapahtumien soisi jatkuvan pidempään kuin vain klo 22 asti illalla, sillä tapahtu-
man pitäisi olla taiteiden YÖ.* (Nainen, 18–25.)

*Monella työpäivä joten ei ehdi nähdä paljoa kun tapahtumat niin aikaisin, viikon-
päivää voisi siirtää perjantaille.* (Nainen, 36–45.)

*Att allt program inte skulle ske på en kväll utan delas upp på flera kvällar, t.ex.
konstens vecka. Det är svårt att hinna med på de olika programmen eftersom det
ordnas så mycket, och det är ofta mycket folk ute vilket leder till långa köer.*
(Naine, 26–35.)

*Perjantai olisi aika kova sana, mutta ymmärrän torstain "rauhottavan vaikutuk-
sen" hyvin. Tapahtumia voisi alkaa myös aikaisemmin, nyt ohjelma on erittäin
laajalle levittäytynyt mutta kaikki alkaa 17 maissa.* (Mies, 26–35.)

Viimeisessä lainauksessa nousee esille Vaasan Taiteiden yön tapahtumapäivän, torstain vaikutus. Osa vastaajista uskoi, että tapahtuman ajankodan ansioista tapahtuma on rauhallinen ja alkoholin käyttö on vähäistä. Se on tehnyt tapahtumasta heille mieleisen ja saanut heidät osallistumaan siihen.

Jos olen sattunut olemaan Vaasassa tuolloin. Mukava tapahtuma kesän päätteeksi. Sopivan rauhallinen tapahtuma runsaasta osallistujamäärästä huolimatta, koska ei ajoitu viikonloppuun. (Nainen, 36–45.)

Myös Cantell uskoo torstai-illan olevan Taiteiden yön taktinen päätös: tapahtumaa ei tällöin sekoiteta viikonlopun viettoon, eikä myöskään viikonlopunkaltaisia ongelmia synny. Järjestyshäiriöt ja alkoholiongelmät ovat vähissä ja tapahtuman väkijoukko käyttäytyy hyvin. Lisäksi Cantell toteaa, että torstai-päivän valinta merkitsee 'normaalin ajan' käsityksellä leikkimistä, työn ja vapaa-ajan, arkipäivän ja viikonlopun vuorottelujen rikkomista.²¹⁸

Paljon väkeä liikkeellä, ajoittuminen arki-iltaan (ei juopottelua, järjestyshäiriöitä), sopiva tapahtuma kaikenikäisille, mukava "kesäkauden" päätös, kiva nähdä tuttuja, keskieurooppalainen tunnelma, kun Vaasassa normaalia vilkkaampaa. (Nainen, 36–45.)

Cantell kirjoittaa, että vapaahenkinen aikakäsitys on jatkuvasti läsnä Euroopan metropoleissa, eikä vain Taiteiden yön kaltaisessa tapahtumassa.²¹⁹ Tämä eurooppalainen tunnelma elää Cantellin mielestä Taiteiden yössä muutenkin: lämpimät mutta pimenevät illat vievät kohti Keski-Eurooppaa.²²⁰ Tätä kohti vievät myös katujen vilinä ja karnevalistinen tunnelma. Muutamat kyselyyn vastanneet kokivat kyseisen tunnelman olevan läsnä myös Vaasan Taiteiden yössä (ks. lainaus edellä). Vastauksissa keskieurooppalaiseen tunnelmaan sitoutuu järjestyshäiriöiden vähäisyys. Toisin Cantellin sanoin Taiteiden yön eu-

---

²¹⁸ Cantell 1992, 29 & 49.

²¹⁹ Cantell 1992, 50.

²²⁰ Cantell 1992, 11.

rooppalainen tunnelma kääntyy keskiyön vaiheilla suomalaiseksi – ja käytös tämän mukana.²²¹ Muutamat kyselyyn vastanneet ovatkin myöntäneet, että alkoholipainotteinen juhlinta kuului heidän Taiteiden yön viettoon, erityisesti nuorena. *Nuorena join aina alkoholia hoviskalla, nykyään käyn museoissa.*²²² Torstai-ilta ei täysin pelasta Taiteiden yötä viikonloppumaiselta juhlinnalta, mutta hillitsee sitä. Riehakas juhlinta ei myöskään häiritse vastaajien tunnelmaa: monien vastauksissa tunnelma on nimetty tapahtuman suosituimmaksi piirteeksi.

Kysyin Taiteiden yöhön osallistuneilta, mikä on heidän mielestään parasta kyseisessä tapahtumassa. Kysymys toi paljon samankaltaisia vastauksia kuin osallistumisen syitä selvittäessä, mutta samalla myös uusia näkökantoja. Maininnat tunnelmasta kaikuivat enemmistön vastauksissa. Timo Cantellin mukaan tunnelma on usein nimetty tekijäksi, joka vetää ihmisiä puoleensa.²²³ Tässä tutkimuksessa ei olekaan jäänyt epäselväksi, etteikö Taiteiden yö loisi Vaasaan oman tilansa ja oman atmosfäärinsä. Tähän ajatukseen yhtyy Vaasan kulttuuri- ja kirjastotoimenjohtaja Marita Ahola Teoston tekemässä haastattelussa (2017). Aholan mielestä tunnelma Vaasan Taiteiden yönä muistuttaa Hectorin *Yhtenä iltana* -kappaletta. *Tuntuu, ettei itselle ja toisille olla silloin niin ankaria. Koko kaupunki on vähän rennompi.*²²⁴ Kyseisestä lainauksesta huomaa, että Taiteiden yöhön osallistuvilla on merkittävä ja aktiivinen rooli tapahtuman tunnelman luomisessa. Tapahtumaan osallistuvat luovat *todellisen tapahtuman* omalla panostuksellaan. He myös itse luovat Taiteiden yön yhteisöllisyyden hengen. Onkin muistettava, että osallistuneiden omat kokemukset sekä tulkinnat ovat tärkeitä tapahtuman jatkon ja jatkuvuuden kannalta.²²⁵

Kanssaosallistujien merkitys erottuu kyselyn vastauksista. Monien vastauksien perusteella Taiteiden yönä syntyvä maaginen tunnelma pohjautuu siihen, että ihmiset ovat liikkeellä samaan aikaan, samassa paikassa. Elina Levijoki kuvailee Vaasan Ikkunassa, että

---

²²¹ Cantell 1992, 32.

²²² Nainen, 26–35.

²²³ Ks. Cantell 1993, 35.

²²⁴ Unkuri 13.2.2017.

²²⁵ Cantell 1992, 45.

Taiteiden yönä Vaasa muuttuu hetkeksi suurkaupungiksi, joka *tuntuu pullistelevan liitok-sistaan. Kaduilla on vilskettä kuin muurahaispesässä, ja paikasta toiseen eteneminen on-nistuu vain pujottelemalla, jonottamalla ja välillä kyynärpäätaktiikkaa käyttämällä. [-] Silti tunnelma kaupungilla on rento ja hyväntuulinen.*²²⁶ Maininnat ihmisvilinästä kulkevatkin vastauksissa rinta rinnan tunnelman kanssa – ne ovat suorastaan erottamattomat. Myös Pohjalaisen teettämässä videogallupissa ihmisvilinä nimetään Vaasan Taiteiden yön kohokohtaksi.²²⁷

Ihmisvilinä ja omanlainen tunnelma johtavat arjen poikkeavuuteen. Ann-Kristin Ekman uskookin, että arjesta poikkeavuus ei pelkästään vahvista paikallista tietoisuutta, mutta ennen kaikkea juuri paikallista jatkuvuutta.²²⁸ Arjen poikkeavuudesta onkin tullut tämän tutkielman aikana selvä oma teemansa. Vaasan Taiteiden yön mielekkäimpiä piirteitä kuvaillaan termein *avoimuus, rentous, yllätyksellisyys, monipuolisuus, positiivisuus, hyväntuulisuus, eloisuus ja elävyys, yhteisyys sekä yhteisöllisyys*. Vastaajien mielestä ne piristävät arjen kuvaa. Cantellin mukaan Helsingin Taiteiden yönä kaupunkimiljöö saa uudet kasvot ja uuden persoonan. Tutkijan sanoin: *Vieraiden ihmisten keskellä kulkeminen, tunnelmassa olevan hengen aistiminen, tunnelman luominen ovat kaikki uusia ja tärkeitä kokemuksia.*²²⁹ Tunnelma vahvistaa kokemusta tapahtumasta sekä suhtautumista sitä kohtaan. Tunnelma vetää puoleensa ja tekee tapahtumasta jotakin sellaista, joka ei koe joka päivä. Tunnelma luo uutta, erilaista vaasalaisuutta.

Yleinen tunnelma, Taiteiden yö on iloinen tapahtuma ja ehkä ainut tapahtuma Vaasassa, joka saa koko kaupungin liikkeelle. On myös hienoa, että paikallinen taidekenttä saa vähän nostetta tapahtuman johdosta. Taiteiden yö on muutenkin kiva siitä, ettei se rajoitu yhteen paikkaan vaan jakaantuu tasaisesti kaupungille ja ohjelmaa voi kiertää omien mielenkiintojen mukaan. Myös tapahtumien monipuolisuus on plussaa! (Nainen, 18–25.)

---

²²⁶ Levijoki 10.8.2016, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

²²⁷ Pohjalainen 9.8.2018; Videogallup: Mikä on Taiteiden yön kohokohta ja miksi?

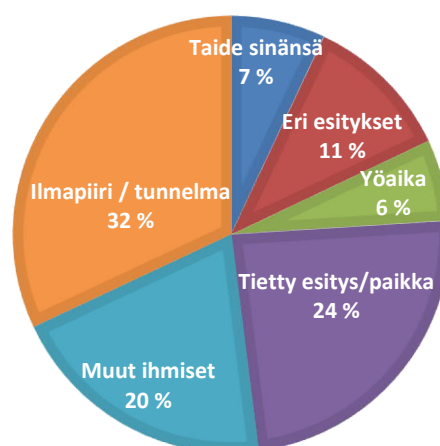
²²⁸ Ekman 1999, 291.

²²⁹ Cantell 1992, 51.

Tunnelma! Se kun on niin paljon ihmisiä liikkeellä. Näkee paljon mahtavia esityksiä ja näyttelyitä. Kaiken lisäksi keli on usein juuri täydellinen! (Nainen, 26–35.)

Vaihtelua muuten tylsään torielämään. (Mies, 26–35.)

Timo Cantell huomaa tunnelman merkityksen omassa tutkimuksessaan (katso kuvio alla). Vaikka itse tapahtumakaupunkien välillä löytyy suuriakin eroavaisuuksia, Taiteiden yö konseptillaan herättää kaikissa kokijoissaan samanlaisia tuntemuksia. Cantellin tutkimuksen mukaan Helsingin Taiteiden yöhön osallistuneita kiinnosti eniten tapahtuman 'ainutlaatuinen ilmapiiri ja muu mukana oleva yleisö'.²³⁰ Taideanti ei Cantellin kyselyssä herättänyt niin suurta suosiota kuin voisi olettaa. Cantell uskookin näiden perusteella, että Taiteiden yötä ei koeta yksittäisten tekijöiden, kuten esitysten perusteella, vaan elämyksellisenä kokonaisuutena ja erityislaatuisena ilmapiirinä.²³¹

Kuvio 7. Helsingin Taiteiden yön yleisön kiinnostus tapahtuman eri piirteitä kohtaan. Cantell (1992).

Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneissa hyväksyntää herätti tapahtuman tarjonta, joka on monipuolista ja kaikille soveltuvaa. Erästä vastaajaa lainaten *tapahtuma on koko kansan matalan kynnyksen estradi*²³² ja sitä arvostetaan. Vaasan Taiteiden yön osallistuneiden mielestä tapahtumassa henkivä yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys ovat syitä, minkä

²³⁰ Cantell 1992, 42.

²³¹ Cantell 1992, 42.

²³² Nainen, 46–60.

vuoksi Taiteiden yöstä nautitaan ja siihen halutaan osallistua. Uskon, että näitä vahvistavaa matalan kynnyksen osallistuminen, joka ei sulje yhteisöstä ketään ulkopuolelle. Lisa Gabbertin tutkimuksessa korostuu, että tapahtuman yhdessä järjestäminen luo yhteisöllisyyttä. Paikallisten asettaessa yhteisiä tavoitteita tapahtuman suhteen, sekä heidän ollessa ylpeitä lopputuloksesta myös yhteisöllisyyden tunne vahvistuu paikallisten kesken. Tällöin kaikki tapahtumaan osallistuneet asettuvat samaan asemaan, 'samalla sivulle'.²³³ Vaasan Taiteiden yötä tehdään yhteisymmärryksellä ja paikallisuuden eteen. Taiteiden yön on vaasalaisen harrastamisen näyteikkuna, jossa lähes kaikki kynnelle kykenevät tuovat oman panoksensa yön ohjelmatarjontaan.²³⁴

Ihmiset ovat iloisia, tapahtumia järjestetään hyvällä yhteistyöllä ja ilolla, tunnelma on vapautunut ja rauhallinen, eri toimijat saavat esittää omaa taidettaan ja kulttuuriaan yms. ilmaiseksi. (Nainen, 26–35.)

Kaikkien ihmisten yhteinen juttu! Tunnelma, ilo, yhdessä me vaasalaiset saamme aikaan näin hienoja juttuja. Kiitos! ☺ (Nainen, 61–70.)

Tässä olen korostanut, että erityisesti kaupungin järjestämissä tapahtumissa osallistavuus on tärkeässä roolissa. Osallistuminen osallistaa myös yhteisöön kuulumista. Tiedustelin Taiteiden yöhön osallistuneita, mikä on heidän mielestä tapahtuman tarkoitus ja tavoite. Jälleen yhteisöllisyys ja yhteinen toiminta nousivat vastausten aiheiksi. Monet vastaajista uskoivat, että Taiteiden yön tarkoituksena on tuoda ihmisiä yhteen, sekä ennen kaikkea saada ihmiset liikkeelle kaupungin sykkeeseen. Eräs vastaaja on kirjoittanut, että tapahtumalla pyritään luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta.²³⁵ Tapahtuma yhdistää ja antaa mahdollisuuksia uusille ja vanhoille kohtaamisille. Laurajane Smithin näkökulmasta: *The performance of community identity is achieved by the opportunities the festival represents in bringing the community together.*²³⁶ Pelkästään paikallisten yhteen tuominen tarjoaa

---

²³³ Gabbert 2011, 65.

²³⁴ Koivumäki 6.8.2014, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

²³⁵ Nainen, alle 18.

²³⁶ Smith 2006, 272.

monia mahdollisuuksia yhteisöidentiteetin edistämiseksi ja vahvistumiseksi. Lisäksi vastaajista jotkut uskoivat, että Taiteiden yö on yksi niistä yhteisistä asioista mitä kaupunkilaisilla on. Silloin tapahtumasta muodostuu *vaasalaisuuden ilmaus*.²³⁷ Eräs vastaaja on pohtinut, että tapahtumalla pyritään piristää myös Vaasan omaa kuvaa *mielenkiintoisena ja monipuolisena kaupunkina*.²³⁸

Yhteisöllisyyden tai yhteen tuomisen keinoiksi mainittiin vastauksissa taide ja kulttuuri. Vastaajat kokivat, että Vaasan Taiteiden yön tarkoituksena on esitellä erityisesti paikallista kulttuurimaailmaa ja -mahdollisuuksia. Erään vastaajan mukaan tapahtuman tavoitteena on *osoittaa, että kaupungin taideasiat ovat hyvissä käsissä*.²³⁹ Samainen vastaaja uskoo, että kaupunki myös pyrkii antamaan paikallisille tilaisuuksia toteuttaa itseään esimerkiksi esiintymismahdollisuuksilla. Taiteiden yön tavoitteeksi ja tarkoituksiksi on nähty se, että tapahtuma pyrkii tekemään taiteen helposti saavutettavaksi ja kaikille soveltuvaksi kiinnostuksen kohteeksi. Eräs vastaaja uskoi, että tapahtuman tavoitteena on *innostaa ihmisiä taiteen pariin ja tutustua erilaisiin tapoihin tehdä taidetta*.²⁴⁰ Taiteiden yön kautta paikalliset pääsevätkin kokemaan taiteen ja kulttuurin hyvin maanläheisin tunnelmin. Monille tapahtuma on ehkä vuoden ainoa hetki, jolloin he ovat kosketuksissa taiteen tai kulttuurin kanssa.

Yhdeksi tapahtuman tavoitteiksi koettiin myös harrastusmahdollisuuksien avartaminen paikallisille. Harrastusmahdollisuuksien esittely herättää kaupunkilaisissa kiinnostusta harrastusta kohtaan ja tätä kautta myös aktiivisuutta keskinäiseen toimintaan. Lisäksi tällöin kaupungin harrastusaktiivisuus rikastuu ja monipuolistuu. De Bres ja Davis kirjoit-

---

²³⁷ Nainen, 61–70.

²³⁸ Nainen, 18–25.

²³⁹ Mies, 26–35.

²⁴⁰ Nainen, 36–45.

tavatkin, että monet yhteisöt järjestävät tapahtumia tarjotakseen ajanvietettä ja vapaa-ai-
kamahdollisuuksia monille paikallisille.²⁴¹ Eräs kyselyyn vastanneista onkin tokaissut ly-
hyesti, että Taiteiden yön tavoitteena ja tarkoituksena on *tarjota ihmisille tekemistä*²⁴² –
ja niinhän se on.

Myös Buch ja kumppanit huomasivat omassa tutkimuksessaan, että festivaalin järjestäjät
pyrkivät tapahtuman avulla lisäämään paikallisten taitoja ja aktiivisuutta. Tämä tapahtuu
etsimällä nousevia artisteja ja antamalla mahdollisuuden kykyjen kehittämiseksi. Myös
nuorten osallistumista tapahtumaan korostetaan.²⁴³ Vaasan Taiteiden yön kohdalla nuo-
rien kannustaminen ja aktivoiminen eivät saaneet kyselyn vastauksissa huomiota. Uskon
Taiteiden yön kuitenkin kannustavan jokaista osallistumaan tapahtuman ohjelmaan, per-
heen pienimmistä lähtien.

*Nostaa esiin Vaasan monipuolista kulttuuritarjontaa - sekä suuria että pieniä toi-
mijoita. Iloita yhdessäolosta, nauttia näkemisestä ja kokemisesta.*

Tarjota kerran vuodessa karnevaalihenkinen kaikenikäisten tapahtuma.

Osoittaa ja opettaa, että taide on osa elämää, ja se kuuluu kaikille.

Madaltaa kynnyistä pistäytyä mm. museoon, teatteriin, galleriaan. (Nainen, 36–
45.)

*Levittää tietoa erilaisista kulttuurellisista paikoista. Innostaa uuteen harrastuk-
seen erilaisten näyttösten ansiosta. Saada kaikki koti- ja mökki-ihmiset liikkeelle!*
(Nainen, 26–35.)

*Kerätä kaupunkilaiset porukalla yhteen, luoda hyvää yhteisöllistä ja ylpeyttä
omasta kaupungista.* (Nainen, 46–60.)

Vain yksi kyselyn vastaajista katsoi, että tapahtumalla tavoitellaan myös kaupallista hyö-
tyä – ei tapahtuman järjestäjälle eli kaupungille itselleen vaan vaasalaisille liikkeille ja

---

²⁴¹ De Bres & Davis 2001, 330.

²⁴² Nainen, 26–35.

²⁴³ Buch, Milne & Dickson 2011, 323.

ravintoloille. Lisa Gabbert huomasi tutkimuksessaan tapahtuman taloudellisen puolen olevan erittäin tärkeä tekijä paikalliselle yhteisölle. Hän uskoi sen olevan tärkein syy sille, miksi tapahtuma ylipäätään järjestetään yhä uudelleen.²⁴⁴ Tapahtumien taloudellinen puoli riippuu monista eri tekijöistä. Joidenkin kaupunkien elanto voi riippua turisteista ja tapahtuma on keino heidän houkuttelemiseksi. Tässä tutkimuksessa turismi ei ole saanut suurta sijaa. Eräs kyselyyn vastaajista onkin todennut, että ehkä Vaasan Taiteiden yön turisteina toimivat kaupunkilaiset itse.²⁴⁵ Taiteiden yö antaa mahdollisuuden tutustua ympärillä olevaan uusin silmiin. Parhaimmassa tapahtumassa tämä lisää innostusta omaa paikallisuutta kohtaan. Buch tovereineen huomattavat, että alunalkujaan tapahtumat järjestettiin vain paikallisia varten ja paikallisen yhteisön hyväksi, eikä turistit nousseet tällöin kysymykseen.²⁴⁶

[-] Koen myös että se on mahdollisuus tutustua kotikaupunkiin turistina. Siksi olisi tärkeää että tapahtumat olisivat saavutettavissa työssäkäyville. Kuinka moni loimailee omassa kaupungissaan.... pe ilta/yö tai koko viikonloppu. (Nainen, 46–60.)

Enemmistö vastaajista painotti Taiteiden yön tavoitteeksi ja tarkoitukseksi taide-, kulttuuri- ja harrastusperäiset tekijät. Tapahtuman tavoitteena nähtiin lähes yhtä useassa vastauksessa myös ihmisten liikkeelle saaminen ja yhteen tuominen. Tapahtuman rooli kaupungin ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta on merkittävä. Osallistamisen kautta Taiteiden yö kannustaa paikallisten yhteiseen ajanviettoon ja tekemiseen, mutta samalla eräällä tavalla myös varmistaa oman jatkuvuutensa ja roolinsa osana paikkalisuutta. Laurajane Smithin sanoin identiteettiä ei vain tuoteta ja representoida kulttuuriperinnöllä. Sitä on jatkuvasti ja aktiivisesti uudelleen luotava ja siitä uudelleen neuvoteltava. Sitä on jatkuvasti tulkittava ja mietittävä sen merkityksiä paikalliselle yhteisölle. Niin kauan kuin yhteisön uudelleenarvioinnin prosessi on käynnissä, niin kauan tapahtuman jatkuvuudella ovat puitteet pysyä toiminnassa.²⁴⁷

---

²⁴⁴ Esim. Gabbert 2011, 41–42.

²⁴⁵ Nainen, 46–60.

²⁴⁶ Buch, Milne & Dickson 2011, 314.

²⁴⁷ Smith 2006, 83.

5 PIENEN KAUPUNGIN KULTTUURITAPAHTUMA JA PAIKALLISUUDEN KOKEMISTA

Vaasan Taiteiden yöhön osallistuu kaupungin täydeltä ihmisiä, joita olen tässä tutkimuksessa kutsunut paikallisiksi. En kuitenkaan ole tarkemmin määritellyt, keitä ovat paikalliset ja minkälainen on paikallinen yhteisö. Tässä luvussa perehdyn tarkemmin paikallisuuden käsitteeseen, paikallisiin ja miten paikallisuus on läsnä Vaasan Taiteiden yössä. Ensiksi aloitan siitä, mitä paikallisuus tieteellisissä tutkimuksissa määritellään.

Paikallisuus koetaan asiaksi, joka yhdistää ja joka määrittää. Paikallisuus ei ole varsinaisesti silmin nähtävissä. Se on kokemus ja käsitys itsestä ja muista. Paikallisuus on tunnetta siitä, että kuuluu johonkin paikkaan. Tämä paikka yhdistää ja erottaa. *Paikka* on kulttuuristen ominaisuuksien ja yhteisten kokemusten alusta, sekä fyysinen demonstraatio jatkuvuudesta. Se määrittää ihmisiä: se kertoo missä asumme, mistä olemme peräisin ja keitä olemme.²⁴⁸ Markkinoinnin ja turismin professorin Scott McCaben mukaan paikka on fyysisesti ja sosiaalisesti rakennettu todellisuus, jolla on merkitystä ihmisille.²⁴⁹ Laurajane Smith taas puhuu paikan käsityksestä tai tunteesta, *a sense of place*, samaan sävyyn kuin kuulumisen tunteesta. Hänen mukaansa *a sense of place*²⁵⁰ ei pelkästään muodosta käsitystä identiteetistä, vaan *se auttaa asemoimaan itsemme kansakuntana, yhteisönä tai yksilönä*. *A sense of place* kertoo paikastamme osana kulttuuriamme, yhteiskuntaa ja maailmaa.²⁵¹

Cliff Hague ei koe paikan olevan pelkkä olinpaikka tai sijainti. Se on enemmän, *more than a location*. Paikka rakentuu muistoille, tuntemuksille, kokemuksille, tulkinnoille ja kertomuksille. Hagen mukaan identifioimme paikan paikasi muiden kertomusten ja

---

²⁴⁸ Smith 2006, 76.

²⁴⁹ McCabe 2006, 102.

²⁵⁰ Termi ei suomennettuna tuo mielestäni samanlaista tärkeyden sävyä, minkä vuoksi käytän englanninkielistä termiä läpi tutkielman.

²⁵¹ Smith 2006, 75.

oman sosialisoinnin kautta, johon vaikuttavat tekijät kuten ikä, sukupuoli tai kansalaisuus. Hänen mukaansa identiteetti syntyy tulkinnoista ja narratiiveista. Nämä muuttavat tilan paikaksi – eli antavat tulkinnoilla paikalle arvon ja identiteetin. Paikat myös luovat paikallisidentiteettiä.²⁵² Myös alueelliseen sosiologiaan keskittynyt professori Marjaana Seppänen näkee, että alueellinen identiteetti pohjautuu siihen, miten ihminen paikan kokee.²⁵³ Paikallisidentiteettiin yhdistyy lähes automaattisesti käsitys yhteisöllisyydestä. Paikka on ihmisille yhteinen asia ja yhteinen alusta. Moni identifioi saman paikan avuun; sen historian, kulttuurin ja kokemusten kautta, ja tämän yhdistää heitä. Kokemukset paikallisuudesta, sen merkityksistä, jaetuista kertomuksista ja symboliikasta yhdistävät paikallisia. Samalla paikka ja paikallinen identiteetti luovat eron muihin paikkoihin ja muihin yhteisöihin.²⁵⁴

Stuart Hall kirjoittaa, että *identiteetin syntymisprosessin yhteydessä on aina jotain kuviteltua*.²⁵⁵ Pelkästään ihmisen side ja suhde paikkaan ovat näkymättömiä, joskus kuvitelmiin rakennettuja. Benedict Anderson on työssään *Imagined Communities* (1983) luonut käsityksen siitä, että identiteetti – erityisesti kansallinen identiteetti – perustuu *kuvitteelliselle yhteisölle*. Tämä tarkoittaa sitä, että identiteettiin vaikuttavan yhteisön ei tarvitse olla nähtävissä ja tarkasti määriteltävissä: Kansakuntaan, ja tässä tapauksessa paikalliseen yhteisöön, kuulumisen ei vaadi kasvokkaista kanssakäymistä tai varsinaisia suhteita kakien yhteisön jäsenien välillä. Kuulumisen tunne on sosiaalisesti rakennettua ja kuviteltua. Kansallista yhteisöä yhdistää kuva heidän yhteydestään. Näin ollen yhteisön sisällä vallitsee kaikista tekijöistä huolimatta ’toveruus’ tai ’heimolaisuus’.²⁵⁶

Kuviteltu yhteisöllisyys elää myös tapahtumissa. Monet tuhannet vaasalaiset kokoontuvat Taiteiden yöhön, mutta loppujen lopuksi he ovat varsinaisessa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa vain muutaman kanssaosallistujan kanssa. Myös Lisa Gabbertin mukaan kuvitteellinen yhteisöllisyys kukoistaa *paikallisten yhteisissä erityisissä tapahtumissa*. Hän

---

²⁵² Hague 2004, 4–7.

²⁵³ Seppänen 2001, 130.

²⁵⁴ Hague 2004, 6–7.

²⁵⁵ Hall 1999, 39.

²⁵⁶ Merkel 2015, 11–12.

jatkaa ajatusta todetessaan, että yhtenäisyyksien verkko (web of connectedness) venyy myös tapahtumien ulkopuolelle ja juuri nämä yhteisön yhtenäisyydet tai yhteydet ovat osittain kuviteltuja.²⁵⁷ Kaupunkitapahtuma luo kuvaa yhtenäisyydestä, jossa kaikki tuntevat toisensa, vaikka näin ei todellisuudessa ole. Paikalliset pystyvät asettamaan toisensa tiettyyn sosiaaliseen asemaan ja tämä johtaa velvollisuuden tunteeseen uskoa yhteisön olemassa oloon. Kuvitellut suhteet ja verkostot tarkoittavat Gabbertin mukaan myös sitä, että ihmiset ovat halukkaita osallistumaan yhteiseen hyvään ilman, että he odottavat vastapalvelusta.²⁵⁸ Koetaan, että paikallista tapahtumaa ja kulttuurielämää on tuettava yhteisen hyvän nimissä.

Gabbert ei pidä paikalliseen yhteisöön kuulumista tai ylipäätään yhteisön määrittämistä yksinkertaisena ja selväräjaisena.²⁵⁹ Paikalliseen yhteisöön kuulumisen vaihtelee sen mukaan, kenen silmin asiaa katsotaan. Jotkut voivat jopa uskoa, että paikallista yhteisöä ei ole olemassakaan. Gabbertin sanoin, yhteisö on epäselvä termi. Esimerkiksi Gabbertin tutkimuksessa McCallin asukkaat puhuivat paikallisesta yhteisöstä, mutta yhteisön laajuus vaihteli puhujasta riippuen. Yhteisöön luettiin muun muassa ihmiset, jotka asuivat ja työskentelivät alueella, mutta itse aluetta ei osattu määrittää. Alue saattoi olla McCallin kaupunki tai sen ulkopuolellekin ulottuva alue. Lisäksi jotkut paikalliset katsoivat yhteisöön jäseneksi vain he, jotka olivat aktiivisia kaupungissa tai asuneet siellä tarpeeksi kauan. He eivät kuitenkaan osanneet perustella, ketkä *eivät* kuulu yhteisöön ja miksi.²⁶⁰ Gabbertin tutkimus osoittaa, että paikallisuus ja jopa paikka ovat tulkinnanvaraisia. Tässä tutkimuksessa voikin kehkeytyä ristikkäisiä tulkintoja paikallisesta yhteisöstä ja siitä, missä paikallisuuden raja kulkee muun muassa maantieteellisesti.

Tapahtumaturismin tutkimuksiin keskittynyt Nicola E. MacLeod (2006) on pohtinut paikallisuuden ja paikallisidentiteetin rajoja. Hän kirjoittaa, että käsityksemme ja tunteemme paikasta ja johonkin kuulumisesta määrittyy paljolti sen kautta, koemme olevamme paikallisen yhteisön sisällä vai sen ulkopuolella. Toisin sanoen kuulummeko paikallisiin vai emme. MacLeodin mukaan näillä 'sisällä' ja 'ulkopuolella olemisilla' on neljä tasoa.

---

²⁵⁷ Gabbert 2011, 50.

²⁵⁸ Gabbert 2011, 50–51.

²⁵⁹ Gabbert 2011, 28.

²⁶⁰ Gabbert 2011, 28–29.

Existential insider tuntee olevansa yhtä paikan kanssa. Hän ymmärtää paikan symboliikkaa ja merkityksiä, joita ei ulkopuolisena pysty sisäistämään. Vastakohtaisesti joillekin taas paikka voi olla vain pelkkä tausta tai tapahtumien alusta. Näin ollen aito paikan käsitys tai tunne, *sense of place*, tulee elätystä elämästä, paikan ymmärryksestä ja kokemuksesta, että on *insider* eli niin sanottu sisäpiiriläinen.²⁶¹ Paikallisen kokemus paikkakunnastaan ja paikkakunnan yhteisöllisyydestä vaihtelee sen mukaan, mikä on hänen identiteetin taso. Vaasalaisilla voi olla täysin eriäviä käsityksiä Vaasasta. Se heijastaa heidän kokemuksiinsa paikallisidentiteetistään ja varsinkin siitä, kuinka paljon Vaasan Taiteiden yö vaikuttavat heidän tulkintoihinsa. Tulevissa alaluvuissa perehdynkin askelta syvemmin vaasalaisuuteen, mutta myös Taiteiden yön osuuteen paikallisuuden työkaluna. Nämä ovat viimeiset palat identiteettityön pyhän kolminaisuuden täyttämiseksi.

5.1 Mikä on Vaasa ja mitä on vaasalaisuus? – Taiteiden yöhön osallistuneiden näkökulmia paikallisuudesta

Paikallisidentiteetin ymmärtämistä ja tulkitsemista helpottaa kokonaiskuva, millaisena paikallisuus ja paikka nähdään. Tämän vuoksi pyysin kyselyyn vastanneita kertomaan heidän näkemyksistään Vaasasta ja vaasalaisuudesta. Miten he kuvailisivat kaupunkia ja paikallisuutta? Liittyykö näihin kenties jonkinlaisia symboleita tai muita ominaispiirteitä? Tämä paikallisuuden ja paikan kuvailu tukee myös identiteettityön kaaviota: vastaukset voivat tuoda esille identiteetille ominaisia tekijöitä, jaettuja näkemyksiä ja symboleita, joiden kautta paikallista identiteettiä vahvistetaan, työstetään ja käsitetään.

Vaasalaisuus ja Vaasa saivat kyselyyn vastanneilta hyvin samanlaisia elementtejä ja ominaispiirteitä. Tärkeimmäksi symboliksi nousi meri, joka vastausten perusteella määrittää Vaasaa ja vaasalaisuutta monilta osin. Eräs vastaaja on kuvaillut asiaa osuvasti: *Meri onkin ehkä Vaasan symboli ja vaasalaisten symboli, sillä sitä kautta kuljetaan omille mökeille ja se on myös aina läsnä (esim. tuulen muodossa).*²⁶² Mereen yhdistettiin tuuli,

---

²⁶¹ MacLeod 2006, 224.

²⁶² Nainen, 18–25.

raikkaus, aallot, rannat sekä erityisesti vaasalainen saaristoelämä. Eräs vastaaja on kirjoittanut: *Emme ole syntyperäisiä vaasalaisia, eikä meillä ole mökkiä eli siinä poikkeamme alkuperäisistä vaasalaisista.*²⁶³ Tästä näkökulmasta mökki- ja saaristoelämä ovat olennainen osa 'aitoa vaasalaisuutta', ja mökittömät vaasalaiset ovat harvassa – he suorastaan lukeutuvat omaksi ryhmäkseen. Vastausten perusteella mökkielämä vaikuttaa myös vaasalaiseen arkikuvaan. Tästä johtuen sen merkitys saattaakin korostua. Vastajien mukaan esimerkiksi kesällä kaupunki muuttuu hiljaiseksi ja autioksi ihmisten viettäessä aikaa mökillään.

Kesällä myös opiskelijat puuttuvat Vaasan katukuvasta, mikä korostaa kesäisen Vaasan ja arjen Vaasan välistä eroa. Eräs vastaaja on kirjoittanut: *Opiskelijat täyttävät kadut ja kuppilat kaikkina muina aikoina paitsi kesäisin, ja kampusalue on varmasti yksi Suomen kauneimmista.*²⁶⁴ Vastauksissa kuvaillaan Vaasaa opiskelijakaupungiksi, joka merkitsee paljon vaasalaisuudelle. Osa vastaajista on pohtinut, että Vaasa on syrjässä. Uskonkin, että tämä yliopistokaupungin leima vähentää kaupungin 'syrjäytymistä' ja nostaa sen kartalle muiden Suomen kaupunkien joukkoon. Toisaalta eräs vastaaja on kirjoittanut, että Vaasan on *itseään isompi kaupunki*. Tämän minäkin olen kuullut ulkopaikkakuntalaisten suusta useasti elämäni aikana, mutta syytä siihen ei voi kuin arvuutella. Ehkä se kertoo paikallisesta ylpeydestä, joka erään vastaajan mukaan määrittää pohjalaisia.²⁶⁵ Yhdessä vastauksessa on todettu, että *vaasalaisuus on elämäntapa.*²⁶⁶

Vaasalaisuus on elämäntapa. En koskaan muuta pois täältä. Meillä on ominaispiirteinä muutamat sanat joita muut eivät ymmärrä, kuten "yli" ja "hellunen" ja tietenkin meillä on suomenruotsalaisuus. (Nainen, 26–35.)

Itseään isomman kaupungin Vaasasta tekee sen monikelisyys ja kansainvälisyys. Vastauksia tarkastellessa monikulttuurisuus, kaksikielisyys sekä kansainvälisyys ovatkin meren rinnalla selviä Vaasan ja vaasalaisuuden ominaispiirteitä. Eräs vastaaja on epäillyt,

---

²⁶³ Nainen, 61–70.

²⁶⁴ Nainen, 36–45.

²⁶⁵ Nainen 26–35.

²⁶⁶ Nainen, 36–35.

että Vaasa saa paljon vaikutteita Ruotsista, sillä ruotsinkielisillä vaasalaisilla on paljon sukulaisia siellä.²⁶⁷ Lisäksi yhteydet Ruotsiin ovat hyvät, mikä saattanee olla syy kaupungissa vallitsevalle kansainväliselle tunnelmalle. Vastauksissa on myös huomautettu, että ulkopaikkakuntalaisten silmissä Vaasa ja vaasalaisuus näyttävät eniten kaksikielisyystensä kautta. Kysymykset *Osaatko sinä hyvin ruotsia?* ovat raikuneet omallakin kohdalla lähes tulkoon aina kohdatessani ulkopaikkakuntalaisen.

Kaksikielinen sekamelska ihmisiä jotka rakastaa merta. Vaasalaiset on rehellisiä mutta sisäänpäin kääntyviä. (Nainen, 26–35.)

Vaasa on hieman eristäytynyt paikkakunta, tietynlainen varautuneisuus leimaa kanssakäymistä ihmisten välillä. [-] Ulkopaikkakuntalaisille tulee varmasti ensimmäisenä mieleen ruotsin kielen vahva asema kaupungissa. (Nainen, 35–45.)

Vaasa: merellinen, aurinkoinen, kotikaupunki, jossa myös vieras viihtyy. Vaasalaisuus: sisäänpäin kääntynyt, mutta sitten kun keskustelu lähtee käyntiin, ollaan mukavia ihmisiä. Olen miettinyt joskus, että johtuukohan se siitä, että esim. bussipysäkillä ollaan ennemmin hiljaa kuin aloitetaan keskustelu, koska se toinen voi käyttää kielenään toista kotimaista. Ei uskalleta ottaa riskiä ;) (Nainen, 46 – 60.)

Vaasalaisia on kuvailtu sisäänpäin kääntyneiksi ja ujoiksi, joihin tutustuminen vie aikansa. Samanaikaisesti vaasalaisuuteen on rinnastettu iloisuus ja aurinkoisuus. Vastaajien mukaan Vaasassa on hyvää elää ja se näkyy myös ihmisistä. Muutamissa vastauksissa suvaitsevaisuus on nostettu esille vaasalaisuutta kuvailevaksi piirteeksi. Sisäänpäin kääntyneisyys ja suvaitsevaisuus voivat johtua Vaasan monikulttuurisuudesta ja -kielisyydestä. Eräs vastaaja on pohtinut, että sisäänpäin suuntautuneisuus johtuu siitä, että Vaasassa ei ikinä tiedä, mitä kieltä tulisi puhua vieraalle ihmiselle (ks. lainaus yllä). Samantapaiset huomiot nousivat esille sosiaalitieteiden dosentin Pia Nyman-Kurkialan tutkiessa suomenruotsalaisia nuoria (1996/2002). Hänen kyselytutkimuksessaan vaasalainen nuori

---

²⁶⁷ Nainen, 26–35.

mainitsee välttelevän suomea puhuvia kielivirheiden pelossa.²⁶⁸ Sama pätee varmasti suomenkielisiin, jotka eivät osaa puhua ruotsia. Tämän perusteella vaasalaisuuden sisällä vaikuttaa vahvasti ihmisten kieli-identiteetti, joka voi synnyttää paikallisen yhteisön sisälle omia ryhmiä.

Samhället har polariserats, så också i Vasa. De flesta som jag har att göras med är positiva, glada, sociala vasabor, det finns klart en internationell känsla i stan. Hade släktingar från Salo på besök i somrast, de sa att det märks när man går på Vasas gator att människor mår bra här. (Mies, 36–45.)

Monimutkaistaako monikulttuurinen ja -kielinen tausta sitten paikallisidentiteetin käsitämistä? Eri etnisten ja kielellisten ryhmien kuuluessa paikallisuuteen voi kehkeytyä eriäviä käsityksiä, mitä paikallisuus merkitsee ja mikä on oma rooli osana paikallista yhteisöä. Muutamat kyselyn vastanneet eivät osanneet kuvailla vaasalaisuutta. Sen mukaan vaasalaiset eivät ole homogeeninen, yksinkertaisesti määriteltävä joukko. Pietikäisen, Dufvan ja Laihiala-Kankaisen mukaan kielellinen identiteetti ei kuitenkaan ole verrattavissa suoraan etniseen tai kansalliseen identiteettiin. Esimerkiksi suomenruotsalaisia ja maahanmuuttajia ei voi keskenään rinnastaa. Kieli-identiteetti erottaa ihmisiä puheella. Toisaalta jokaisen, esimerkiksi kansalaisuuden sisällä elää moninaisia kieliä: suomalaisuus ei merkitse suomenkielellä puhumista. Kieli on osa puhujansa identiteettiä ja sen avuin identiteettejä rakennetaan, muutetaan ja erotellaan. Kielen ei tulisi monimutkaistaa paikallisuuden ymmärtämistä, vaan se kuuluu osaksi sitä.²⁶⁹

Vastauksissa vaasalaisuutta ja Vaasaa on kuvailtu yhteisillä perinteillä ja pitkällä yhteisellä historialla. Historiallisesta näkökulmasta kaksikielisyys ja kansainvälisyys ovat aina olleet osa Vaasaa. Tämä merkitsee sitä, että myös vaasalaiseen paikallisidentiteettiin on aina lukeutunut kaksikielisyys ja monikulttuurisuus. Tähän kulttuurien ja kielten *sekamelskaan*²⁷⁰ on totuttu. Eräs vastaaja uskoi, että Vaasassa kaikki elävät 'sulassa sovussa'

---

²⁶⁸ Nyman-Kurkiala 2002, 189.

²⁶⁹ Pietikäinen, Dufva & Laihiala-Kankainen 2002, 10 & 15.

²⁷⁰ Nainen, 26–35.

taustastaan riippumatta.²⁷¹ Nyman-Kurkialan mukaan vuorovaikutus eri ryhmien välillä johtaa siihen, että ennakkoluulot vähenevät.²⁷² Yhteiset perinteet ja yhteinen pitkä historia ovat tehneet tilaa suvaitsevaisuudella ja toistensa ymmärtämiselle. Suvaitsevaisuus on saanut laajemman kohdealan maahanmuuttajaryhmien lisääntyessä. Vaasan yliopiston julkaisussa sosiologi Kjell Herberts (2015) kirjoittaa, että siinä missä Vaasassa on aina voitu elää sulavasti kahdella kielellä, on Vaasassa myös mahdollista elää täysin hyvä elämä eristäytyneenä toisesta kieliryhmästä.²⁷³ Tämä merkitsee sitä, että kahden kotimaisen kielen käyttö ei ole välttämättömyys, vaikka Vaasassa asuisi ja vaasalainen olisi.

Vaasalainen on suvaitsevainen sekä kielten että etnisten kulttuurien suhteen, on puhuttu suomea ja ruotsia sekaisin ja hyvin on tultu toimeen. Valitettavasti pienet vähemmistöt on eniten äänessä. (Nainen, 61–70.)

Osa vastaajista on ottanut tapahtumat tai pelkästään Taiteiden yö mukaan vaasalaisuuden määrittämiseen. Muutamassa vastauksessa on pohdittu vaasalaisten tapahtumien menestystä. Eräs vastaaja kuvailee, että *Vaasassa on hieman kaikki tai ei mitään olemus. Tapahtumat onnistuvat joko huipusti tai sitten ovat pettymys.*²⁷⁴ Jotkut vastaajista näkivät, että Taiteiden yö muuttaa paikallisia ja heidän ominaispiirteitään – yleensä positiiviseen suuntaan. Yksi vastaajista on kertonut:

Vaikka yleiskäsitys onkin sisäänpäin kääntyneistä vaasalaisista harmittavan usein totta, kaikki muuttuu Taiteiden yönä. Ihmiset hymyilevät ja nauttivat kierteilyä. (Mies, 26–35.)

Taiteiden yössä herää eloon hieman erilainen vaasalaisuus, jossa paikallisten parhaat puolet korostuvat.

---

²⁷¹ Nainen, 61–70.

²⁷² Nyman-Kurkiala 2002, 186.

²⁷³ Herberts 2015, 156.

²⁷⁴ Nainen, 18–25.

Kyselyssä tiedustelin, kokevatko vastaajat Vaasan ja vaasalaisuuden piirteiden näkyvän Taiteiden yössä. 21 vastasi ei ja loput kyllä. Eräs vastasi, että ei koe niiden näkyvän siinä mielessä, että Taiteiden yönä vaasalainen esiintyy iloisena, hän juttelee muille ja kohtaa vieraatkin.²⁷⁵ Vaasalainen ei ole Taiteiden yönä sisäänpäin kääntynyt tai pidättyväinen, vaan päinvastoin. Samaisen vastaajan mukaan Vaasan ympäristölliset piirteet kuitenkin näkyvät tapahtumassa esimerkiksi merellisyytenä ja aurinkoisuutena. Samaa mieltä olivat useat kyllä -vastanneista. Heidän mukaan esimerkiksi ohjelman järjestäminen rannoilla korosti Vaasan ja vaasalaisuuden merellistä symboliikkaa. Vastauksissa on myös kuvailtu, että Vaasan puistot ja kaupungin kauneus pääsevät valloilleen Taiteiden yönä. Silmissäni tapahtuma hyödyntääkin koko keskustan aluetta. Kesäisenä iltana se näyttää parastaan.

Erään vastaajan mukaan Taiteiden yössä *kaikki on sopivasti sekaisin*.²⁷⁶ Taiteiden yössä monikulttuurisuus ja kaksikielisyys näyttäytyvät yhtä lailla kuin ne ovat osa vaasalaisuutta. Yksi vastaajista on luetellut vaasalaisuuden näkyvän tapahtumassa seuraavanlaisesti: *Monikulttuurilliset tapahtumat, kiinnostus kulttuuria kohtaan, eri kieliryhmille tarjottavat tapahtumat...*²⁷⁷ Kyseinen vastaaja vaikuttaakin uskovan monikulttuurisuuden ja kieliryhmien vahvaan rooliin Taiteiden yössä. Myös monet muut vastaajat olivat samaa mieltä.

Tiedustelin, miten Vaasan kaksikielisyys ja monikulttuurisuus ovat otettu huomioon Taiteiden yössä. Monet kuvailivat ohjelmanumeroiden kaksikielisyyttä ja informaation kulua kahdella tai kolmellakin kielellä. Erään vastaajan mukaan kaksikielisyys on sen verran luonnollinen osa vaasalaisuutta, että sen huomioonottaminen tapahtumassa ei poikkea arjesta.²⁷⁸ Lisäksi vastaajat kertoivat, että *monissa tapahtumissa on mukana etnisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä*²⁷⁹ ja *runsas monikulttuurinen tarjonta*²⁸⁰.

---

²⁷⁵ Nainen, 46–60.

²⁷⁶ Nainen, 36–45.

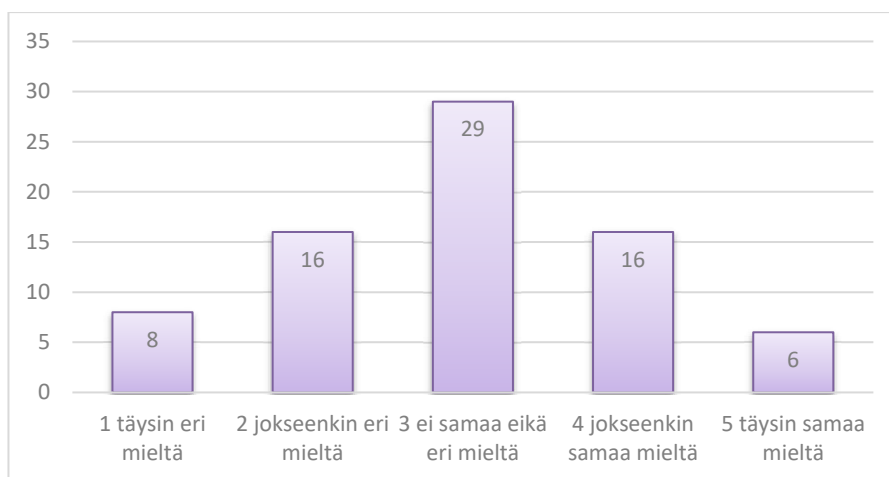
²⁷⁷ Mies, 18–25.

²⁷⁸ Mies, 36–45.

²⁷⁹ Nainen, 18–25.

²⁸⁰ Nainen, 46–60.

Erään vastaajan mukaan maahanmuuttajia on paljon esiintymässä ja ylipäättään liikenteessä Taiteiden yönä.²⁸¹ Vaasan Ikkunassa Elina Levijoki kirjoittaa, että Taiteiden yönä *kaikki kansalaiset taustastaan riippumatta mahtuvat sulassa sovussa samoille tapahtumapaikoille.*²⁸²

Kuvio 8. Väite: *Vaasan kaksikielisyys ja monikulttuurisuus tulisi näkyä enemmän Taiteiden yössä.*

Joku muu-ryhmään itsensä luokitellut vastaaja uskoo, että tapahtuman ohjelmat eivät vaadi minkäänlaista kielellistä ymmärrystä.²⁸³ Taide on kaikille yhteinen kieli, josta voidaan nauttia taustastaan ja äidinkielestään huolimatta. Osa vastaajista myöntää, että he eivät ole ajatelleet sen enempää monikulttuurisuuden ja kaksikielisyuden läsnäoloa Taiteiden yönä. Tästä johtuen esittämäni kysymykseen on vaikea vastata. Uskon näiden vastauksien kertovan siitä, että kaksikielisyys ja monikulttuurisuus ovat luonnollinen osa Vaasaa ja vaasalaisuutta, eikä niihin kiinnitetä huomiota. Esittäessäni väitteen, että kaksikielisyys ja monikulttuurisuus tulisi näkyä enemmän tapahtumassa monet eivät olleet väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä. Luulenkin, että nämä vastaukset mukailevat jo aikaisemmin esille tulleita vastauksia, jolloin vaihtoehtoja tulkinnoille on kaksi: väitteeseen ei ole osattu vastata tai vastaajien mielestä vähemmistöjen asema on hyvä. Väite jakoi vastaajien mielipiteitä suuntaan, jos toiseen. Jokseenkin samaa ja jokseenkin eri mieltä

²⁸¹ Nainen, 46–60.

²⁸² Levijoki 5.8.2016, Vaasan Ikkunan pääkirjoitus.

²⁸³ *Joku muu*, 26–35.

olevia oli molemmissa ryhmissä 16. Myös täysin eri ja täysin samaa mieltä olevia oli lähes tasavertaisesti. Muutamat ovat erikseen todenneet, että asiat voisivat olla monikulttuurisuuden kannalta paremminkin. Erään vastaajan mukaan *yritystä on, mutta enemmän voisi rikkoa rajoja*.²⁸⁴ Vastausten hajonta on mielenkiintoinen ilmiö. Se viestii paikallisuuden sisällä elävistä näkemyseroista. Kiinnostavaa olisikin tietää, millä perusteilla kukin on vastannut niin kuin on.

Kaiken kaikkiaan vastaajien mielestä vaasalaisuuteen liitettävät ominaispiirteet ovat jollakin tavalla läsnä Taiteiden yössä. Oli se sitten ohjelmien monikielisyyden kautta, meren viiman puhaltaessa rannalla bändien soittaessa tai monen moisen sakin kulkiessa pitkin katuja. Enemmistö ei kuitenkaan osannut määritellä, oliko tapahtuma onnistunut muuttamaan heidän käsitystään vaasalaisuudesta tai Vaasasta.²⁸⁵ Ehkä heidän mielestään tapahtuma on juuri sellainen, mitä Vaasassa voikin olla. Eräs vastaaja uskoikin, että ennen kaikkea Taiteiden yön *tilaisuudet ovat tekijöidensä näköiset*²⁸⁶, paikallisuuden ilmentäjiä.

5.2 Paikallisuuden rooli ja läsnäolo Taiteiden yössä

Kulttuuritapahtumien osallistujien käyttäytymiseen ja identiteettiteorioihin keskittynyt Andrew Davisin kuvailee, että kulttuuritapahtuma on paikallisen yhteisön jatke, *an extension of the local community*. Tapahtumat hyödyntävät muun maussa paikallista bisnestoimintaa, paikallisia perinteitä ja paikallisia taiteilijoita. Tämä luo yhteisöllisen tapahtumaidentiteetin yhdistäen henkilökohtaiset ja yhteisölliset arvot.²⁸⁷ Vaasan Taiteiden yö on tällainen yhteisön jatke, joka tarjoaa paikallisille jotakin samalla kun paikalliset antavat tapahtumalle takaisin. Olenkin kuvaillut Taiteiden yötä paikallisena tapahtumana, jossa turismi on toissijainen asia. Kuitenkin samalla kyselyni osoittaa, että Taiteiden yö ei ole pelkästään *vaasalaisten* tapahtuma.

---

²⁸⁴ Nainen, 61–70.

²⁸⁵ Väite kuului: ”Taiteiden yö on muuttanut käsitystäni Vaasasta ja vaasalaisuudesta.” Tähän yli puolet ei ollut osannut vastata, viisi oli täysin eri mieltä ja vastoin kahdeksan täysin samaa mieltä.

²⁸⁶ Nainen, 26–35.

²⁸⁷ Davis 2017, 491.

Kyselyyn vastanneista 12 määritteli asuinpaikkakunnakseen joku muu kuin Vaasa. Näistä vastaajista osa oli alun perin Vaasasta kotoisin. Osa taas saattoi olla lähipaikkakunnilta; heillä oli yhteyksiä Vaasaan työpaikkakuntana tai lähikaupunkina, jossa käydään silloin tällöin. Kaikilla vastaajilla oli jonkinlainen suhde Vaasaan, eikä kaupunki ollut heille tuntematon. Vaasa voikin jollakin tasolla määrittää heidän identiteettiään. Nämä 12 henkilöä ovat myös osa yhteisöä, joka tapahtumassa muodostuu. Heidän osallistumisensa tapahtumaan voi muovata myös paikallista identiteettikäsitystä. Tässä luvussa palaan paikallisuuden määrittämiseen Vaasan Taiteiden yön kautta. Ennen muuta pohdin sitä, miten paikallisuus ja paikallinen yhteisö näkyvät tapahtumassa. Mikä on paikallisuuden rooli Vaasan Taiteiden yössä?

Ollakseen paikallisen yhteisön jatke, yhteisön on koettava tapahtuma omakseen. Niinpä esitin kyselyssä väitteen: *Taiteiden yö on suunnattu paikallisille*. Väitteeseen odotin enimmäkseen positiivisia vastauksia – ja niitä sainkin. Enemmistö, 25 vastaaja, oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Toiseksi eniten ääniä (19 kpl) sai vaihtoehto *täysin samaa mieltä*. Myös neutraaleja ja negatiivisia vastauksia tuli. Eräs vastaaja on erikseen kirjoittanut, että pitää väitettä erityisen omituisena. Hänen mielestään tapahtuman ei tulisi katsoa kulkevan Vaasan rajojen sisällä, vaan kaikki ovat tervetulleita. *Konstens natt skall absolut inte känna av kommungränser, låter helt absurt!* vastaaja on kirjoittanut.²⁸⁸ Vastaaja mainitsee olevansa täysin vaasalainen, syntynyt ja kasvanut kaupungissa. Tällä hän oletettavasti haluaa korostaa, että hänen kantansa takana ei ole ulkopaikkakuntalaisuus. Myös muutamat muut vaasalaiset kokivat, että tapahtuma ei ole suunnattu paikallisille. Vastanneista täysin eri mieltä väittämän kanssa olivat seitsemän henkilöä, joista vain kaksi oli muualta kuin Vaasasta. Jokseenkin eri mieltä olevia oli taas yhdeksän, joista myös kaksi oli muualta. Jokseenkin ja täysin sama mieltä väittämän kanssa olleista kahdeksan oli muualla asuvaa. Tämä kertonee erilaisesta suhtautumisesta paikallisuutta kohtaan ja siitä, miten vastaajat ovat asettaneet itsensä osaksi paikallista yhteisöä. Mielenkiintoista näiden perusteella olisikin selvittää, lukevatko ulkopaikkakuntalaiset itsensä osaksi paikallisia vai kokevatko he olevansa ulkopuolisia, 'ei-paikallisia'?

---

²⁸⁸ Mies, 36–45.

Paikallisylypeys kertoo paikallisuuteen suhtautumisesta ja paikallisuuden kokemisesta. Termi on nimetty eri tutkimuksissa muun muassa yhdeksi paikallisten osallistumisen innoittajaksi.²⁸⁹ Paikallisylypeys on ylpeyttä omasta paikkakunnasta, paikallisista kulttuuri-ista ja paikallisesta historiasta. Paikallisylypeys näkyy Taiteiden yössä haluna osallistua, nähdä ja kokea jotain paikallista. Se on myös halua esitellä paikallisuutta ja paikallista tuotosta. Vaasan Taiteiden yön kohdalla tulen siihen tulokseen, että paikallisiin eivät lu-keudu vain kuntarajojen sisällä elelevät, vaan paikallisia ovat pikemminkin kaikki maa-kuntalaiset – kaikki he, jotka kokevat olevansa osa joukkoa. Cantellin tutkimus (1993) tukee näkemystäni. Sen mukaan kulttuuritapahtumilla on etenkin maakunnallista ja alu-eellista merkitystä. Tapahtumiin osallistutaan usein sen takia, että se järjestetään lähis-töllä. Tällöin yleisö koostuu lähialueilta tulleista.²⁹⁰ Tällöin myös tapahtuma vaikuttaa lähialueisiin ja sen ihmisiin.

Paikallisuuden esille tuominen on Taiteiden yön kaltaisessa tapahtumassa tärkeässä roo-lissa. Paikallisylypeys voi rakentua paikallisuuden esittämiseksi ja tämä voi vahvistaa pai-kallisidentiteettiä. Näistä lähtökohdista esitin kyselyssä Taiteiden yöhön osallistuneille väitteen, että paikallisuutta tulisi tuoda enemmän esille tapahtumassa. Tämä väite jakoi näkemyksiä, mutta kuitenkin hyvin tasaisesti (ks. kuvio 9). Enemmistö vastaajista ei ollut samaa, eikä eri mieltä väitteen kanssa. Tämä voi viitata siihen, että vastaajat eivät halun-neet ottaa kantaa väitteeseen tai eivät olleet esimerkiksi ajatelleet asiaa. Kyseisen vaihto-ehdon valitseminen voi myös enteillä sitä, että enemmistö vastaajista koki paikallisuuden olevan riittävästi läsnä ja näkyvillä Taiteiden yössä. Yhden äänen vähemmän oli saanut vaihtoehto *jokseenkin samaa mieltä*. Tämä taas kertonee siitä, että paikallisuus voi olla läsnä, mutta ei tarpeeksi. Pohdinkin, minkälaista paikallisuutta haluttaisiin tuoda enem-män esille ja millä keinon.

He, jotka eivät kokeneet Vaasan Taiteiden yön olevan paikallisille suunnattu, vastasivat tasaisesti taas väitteeseen *paikallisuutta tulisi tuoda enemmän esille*. Heistä kaksi oli vas-tannut olevansa täysin samaa mieltä väitteen kanssa. He eivät koe, että tapahtuma on pel-

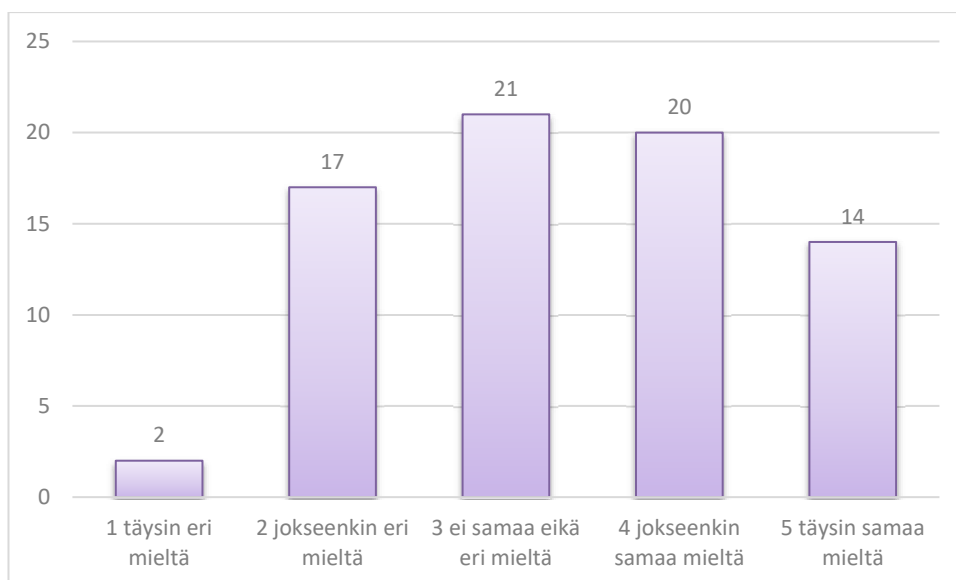
---

²⁸⁹ Ks. mm. Morgan 2008; Buch et al. 2011; Picard & Robinson 2006.

²⁹⁰ Cantell 1993, 23.

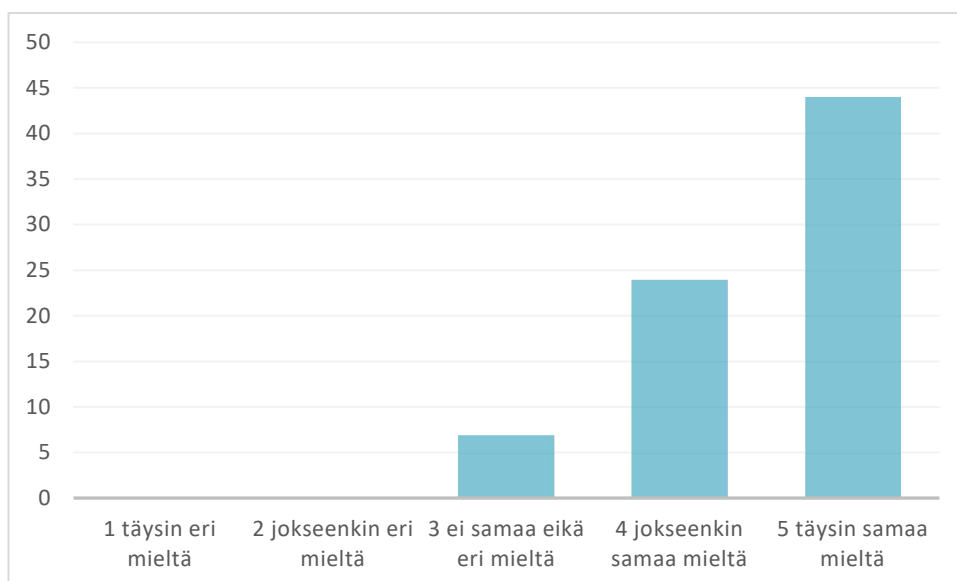

kästään paikallisille suunnattu, mutta paikallisuudesta ollaan kuitenkin ylpeitä ja sitä halutaan tuoda kaikille esille. Vaihtoehtoisesti he kokevat, että tapahtuma ei ole riittävästi paikallisille suunnattu. Tämän vuoksi he haluaisivat Taiteiden yön korostavan paikallisten roolia tapahtumassa ja tuovan paikallisuutta enemmän esille.

Kuvio 9. Väite: *Paikallisuutta tulisi tuoda tapahtumassa enemmän esille.*

Kaiken kaikkiaan vastausten hajonta osoittaa, että vastaajilla on erilaisia näkemyksiä Taiteiden yöstä. Vaikuttanee kuitenkin siltä, että vastaajat yhteisymmärryksessä kokevat, että tapahtumalla on merkitystä paikallisuudelle ja paikkakunnalle. Alla oleva taulukko kuvastaa (kuvio 10), että reilukin enemmistö uskoi tapahtuman positiiviseen rooliin. Yhtäkään kieltävää vastausta ei tullut, mikä kertoo paljon paikallisten suhtautumisesta tapahtumaa kohtaan. Toisaalta pyytäessäni, että kyselyyn vastaajat nimeäisivät Taiteiden yön positiivisia vaikutuksia kaupungille ja kaupunkilaisille, kolme vastaajaa ei uskonut näitä olevan. Kyseiset vastaajat eivät olleet myöskään samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa, jonka mukaan tapahtumalla on tärkeä merkitys paikallisille. He olivat kaikki Vaasasta kotoisin, jolloin ulkopaikkakuntalaisuus ei vaikuttanut heidän vastauksiinsa. Kyseiset vastaajat eivät välttämättä koe tapahtumaa merkittävänä osana paikallisuutta, eikä myöskään vaikuttavan paikallisidentiteettiinsä.

Kuvio 10. Väite: *Taiteiden yöllä on tärkeä merkitys Vaasalle ja vaasalaisille.*

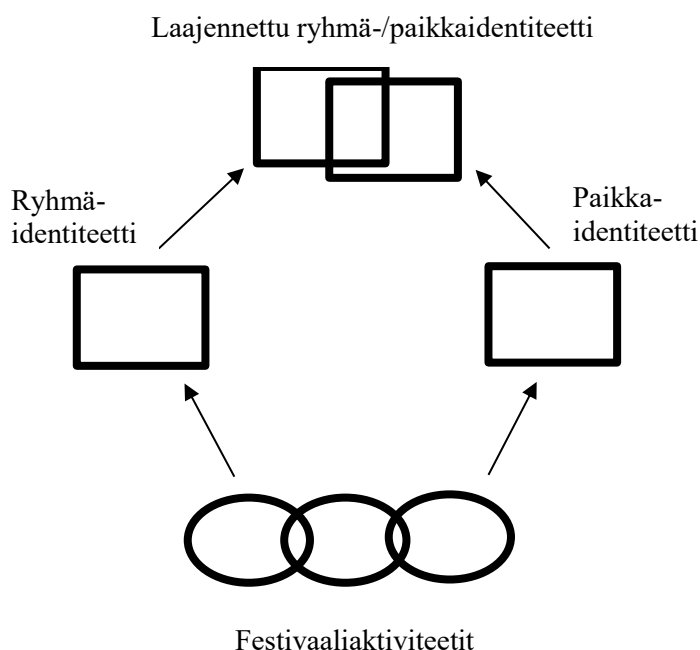
Kyselyyn vastanneista loput 72 seisovatkin vastarannalla ajatustensa ja asenteidensa kanssa. Enemmistö vastaajista koki, että tapahtuman positiivisin vaikutus oli sen lisäämä yhteisöllisyys, yhteishenki tai yhteenkuuluvuuden tunne, kukin omia termejään käyttäen. Toisin sanoen, paikalliset tapahtumaan osallistuneet uskoivat yhteisöllisyyden syntyyn – he olivat kokeneet sen. Eräs vastaaja asetti yhteisöllisyyden rinnalle vielä paikallisidentiteetin vahvistumisen.²⁹¹

Vastaajat näkivät Taiteiden yön tarjoavan hyötyjä heille itselle ja paikkakunnalle. De Bres ja Davis kirjoittavat, että nämä sosiaaliset ja kulttuuriset hyödyt (kuten uusien sosiaalisten kaavojen ja kulttuuristen muotojen sovittaminen, traditioiden ja arvojen vahvistuminen, lisääntynyt yhteisöhenki ja -ylpeys) vahvistavat ryhmäidentiteetin lisäksi paikkaidentiteettiä. Heidän mukaansa tapahtuman tuomat uudet käsitykset johtavat positiivisempaan identifiointiin paikallisten joukossa. Ne lisäävät tunnetta yhteisöllisyydestä, heimolaisuudesta ja paikallisuudesta.²⁹² De Bres ja Davis ovatkin luoneet kaavion, joka ilmentää festivaaliaktiiviteeteista kehkeytyvää ryhmä- ja paikkaidentiteetin yhdistymistä (ks. kuvio 11 alla). De Bresin ja Davisin näkemys toteutuu myös Vaasan Taiteiden yön kohdalla. Eräs vastaaja on todennut Vaasan Taiteiden yön positiiviseksi tekijäksi *me-hengen*. Tämä

²⁹¹ Mies, 18–25.

²⁹² De Bres & Davis 2001, 334.

me-henki kuvastaakin parhaiten sitä, kuinka erilaisista lähtökohdista tulevat ihmiset voivat tapahtuman aikana kokea yhteisöllisyyden ja ryhmähengen vahvistumista, edes yhden illan ajan. Alla olevan kaavion tapaan paikalliset kokevat olevansa yhtä ryhmää. Lisäksi kuvion avuin voidaan tulkita, että myös muilta paikkakunnilta tulevilla voi syntyä kokemus ryhmään kuulumisesta. Arjen kuntarajakiistat ja kuntien yhdistymiskinat jäävät tapahtumassa taakseen ja hetken ollaan yhtä samaa ryhmää.

Kuvio 11. Festivaaliaktiviteettien vaikutus identiteettiin. De Bres & Davis (2001).

Aavistamatta yhteisöllisyyden esille nousemista avoimissa kysymyksissä esitin vielä erikseen väitteen, jonka mukaan Taiteiden yö yhdistää vaasalaisia ja tapahtumaan osallistuvia. Vastaajista 43 oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 19 jokseenkin samaa mieltä. Vain kaksi vastaajaa olivat jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa. He eivät ole kokeneet ryhmäidentiteetin vahvistumista yhtä vahvasti. Yksitoista ei ollut eri eikä samaa mieltä, eivätkä he välttämättä ole osanneet arvioida yhteisöllisyyden tasoa tapahtumassa.

Tärkeää, että kaupungissa on ilmaistapahtuma, ihmiset kokoontuvat yhteen taustasta riippumatta. (Nainen 35-46.)

Tutustutaan monikulttuurisuuteen. (Nainen, 46-60.)

Yllä olevat lainaukset kertovat, että yhdessä oleminen ja tekeminen voivat lisätä Taiteiden yön kautta suvaitsevaisuutta ja avoimutta. Ne myös luonnollisesti yhdistävät paikallista monikulttuurista väkeä. Erään vastaajan mukaan tapahtuman positiivisena puolena on se, että tapahtumassa ihmisen taustalla ei ole väliä. Lisäksi taiteen kautta on mahdollista päästä lähemmäs erilaisia kulttuureita ja avartaa näkemyksiä. De Bresin ja Davisin kaavion tapaan yhteiset kulttuuritapahtuma-aktiviteetit luovat ryhmäidentiteettiä ja samalla vahvistavat myös paikallisuuden kokemista.

Monet kyselyyn vastanneista näkivät Taiteiden yöllä olevan positiivisia vaikutuksia myös itse kaupunkiin. Taiteiden yö tuo esille Vaasan potentiaalia. Se nostattaa kaupungin imagoa sekä tunnettavuutta. Vastaajien mukaan tapahtuma tuo Vaasasta esille uusia puolia, virkistää kaupunkilaisia ja elävöittää kaupungin katukuvaa. Erään vastauksen perusteella Taiteiden yö myös nostattaa Vaasan ilmettä kulttuuri- ja tapahtumakaupunkina, joka on jäänyt energiategollisuuden markkinoinnin jalkojen alle.²⁹³ Vastaajat uskovat, että tapahtuman avuin huomataan, miten hieno kaupunki Vaasa on²⁹⁴ ja sitä kautta tapahtuma tuo kaupungin parhaat puolet esiin²⁹⁵. Eräs vastaajista on taas tokaissut: *Lähikunnista kuulemma pitkät autojonot, joten tilaisuus kiinnostaa muitakin.*²⁹⁶ Uskon kotikaupungin hyötyjen heijastavan paikallisiin; heidän asenteisiinsa ja paikalliseen hyvinvointiinsa.

5.3 Haasteita ja törmäyskursseja

Olen kuvaillut vaasalaista identiteettiä monitahoiseksi ja -tulkintaiseksi kokonaisuudeksi, jonka sisällä elävät erilaiset asenteet, unohtamatta kieli- ja kulttuuri-identiteettejä. Kullekin ihmiselle paikallisuus näyttäytyy erilaisena ja se aiheuttaa törmäyskursseja ja konflik-

---

²⁹³ Nainen, 18–25.

²⁹⁴ Nainen, 61–70.

²⁹⁵ Nainen, yli 70 vuotta.

²⁹⁶ Nainen, 46–60.

teja paikallisyhteisöön. Esimerkiksi siinä, missä jotkut kyselyyn vastanneista näkivät kaksikielisyyden ja monikulttuurisuuden olennaisena osana vaasalaisuutta, osassa vastaajista näitä koskevat kysymykset herättivät närkästystä. Jotkut vastaajat kokivat vaasalaisuuden pitävän sisällään kaksikielisyyden tuomaa negatiivista kielitaistoa ja vastakkainasettelua. Lisäksi joitakin vastaajia kyllästytti monikulttuurisuus- ja kaksikielisyyssasiat. Paikallista yhteisöä voi jakaa näiden esimerkkien mukaisesti näkemykset paikallisuuden sisällöstä ja eri ryhmien asemasta osana paikallisuutta.

Cliff Hague uskoo, että konfliktit ja törmäyskurssit kuuluvat osaksi identiteettikokemusta. Haguen sanoin identiteetin luonteen on ennen kaikkea oltava sosiaalinen ja sopimuksenmukainen, jotta se toimisi.²⁹⁷ Hän kirjoittaa:

*Identity is contingent on ideas and interpretations, actions and reactions; it is something that is formed through discourses and can change and be cross-cutting, so that those who share one identity may not share others, always lurks the possibility for conflict with those others whose identity is radically different from ours.*²⁹⁸

Haguen mukaan konflikteja syntyy erityisesti heidän välille, joiden identiteetit eroavat radikaalisesti toisistaan. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erilaiset kieli- ja kulttuuri-identiteetit, jotka jakavat mielipiteitä ja ajatuksia.

Paikallisidentiteettiä haastaa Taiteiden yön kaltainen tapahtuma. Lisa Gabbertin mukaan tapahtumat, jotka ovat suunniteltu yhdistävän ihmisiä voivat olla samalla myös konflikteja herättäviä moninaisten tulkintojen kohdatessa. Kulttuuritapahtumien luonne vaikuttaa siihen, että toisille tapahtuma on hupia ja ajanvietettä. Toisille se on lähestulkoon verrattavissa uskonnollisiin seremonioihin eli tapahtumaan suhtaudutaan hyvin vakavastikin. Erilainen suhtautuminen raastaa paikallisyhteisöä.²⁹⁹ McCallin yhteisöä käsittelevä tutkimus tuokin ilmi, että samantapaiset niin positiiviset kuin konfliktiset suhtautumiset johtavat kyseenalaistuksiin tapahtuman järjestämisen motiiveista; *miksi ja kenelle*

---

²⁹⁷ Hague 2004, 7.

²⁹⁸ Hague 2004, 7.

²⁹⁹ Gabbert 2011, 30.

teemme tätä? Gabbertin mukaan tämäntapaiset kysymykset kertovat yhteisöstä, yhteisöidentiteetistä ja siitä, mikä yhteisössä koetaan yhteiseksi hyväksi.³⁰⁰ Uskon näiden kysymysten näyttävän suunnan, mihin yhteisön identiteettityö on menossa. Onko tapahtuma enää yhteisölle hyväksi vai ei?

Ann-Kristin Ekmanin toteaa, että festivaalit ovat alusta, jossa monenlaiset ihmiset eri motiiveineen ja näkemyksineen kohtaavat. Ekmanin mukaan esimerkiksi toisten innovatiivisuus ja toisten perinteisyys törmäävät kulttuuritapahtumien yhteydessä. Konflikteja voi syntyä myös tapahtuman kävijöiden ja kehittäjien välillä, eikä pelkästään paikallisen yhteisön sisällä.³⁰¹ Taiteiden yön kaltainen tapahtuma on oivakin alusta niin tapahtuman sisäisille kuin ulkopuolisillekin erotteluille. Seuraavaksi pohdinkin Vaasan Taiteiden yön ja paikallisidentiteetin välisiä haasteita ja mahdollisia törmäyskohtia. Millaisia näkemuseroja on nähtävillä Taiteiden yössä? Voiko tapahtuman sisäiset eriävyydet jakaa yhteisöä ja mikä merkitys osallistumattomuudella voi olla paikalliselle identiteetille ja tapahtuman vaikutusvallalle?

Ennen kysymyksiin palaamista haluan tuoda esille tutkimustulosten kannalta tärkeän huomion. Johdantoluvussa kerroin tehneeni kyselyn kolmella kielellä saadakseni vastauksia mahdollisemman monipuolisesti. Vain kahdeksan vastaajista oli ruotsinkielisiä, eikä yhtäkään englanninkielistä vastausta tullut. Tämän perusteella voisi olettaa, että Taiteiden yö ei ole tavoittanut kaikkia paikallisia, vähemmistöistä puhumattakaan. Uskon kuitenkin tämän viestivän kyselyyn liittyvistä puutteista. Monikulttuuristen vastaajien vähäisyys johti siihen, että osa vastaajista ei osannut vastata esittämiini kysymyksiin. Tätä he perustelivat sillä, että he eivät itse kuulu kielivähemmistöön. Se tekee esimerkiksi monikulttuurisuutta koskevien aiheiden analysoinnin epätasapainoiseksi. Englanninkielisten vastausten puuttuminen ei suoranaisesti kerro, etteikö kyselyyn olisi vastannut myös suomen tai ruotsin kieltä taitavia maahanmuuttajia. Kysely ei kuitenkaan selvitä vastaajien taustaa. Tästä johtuen en voi mennä pintaa syvemmälle tutkiakseni maahanmuuttajataustaisten suhdetta Taiteiden yöhön. Onkin pidettävä mielessä, että tässä tutkimuksessa vä-

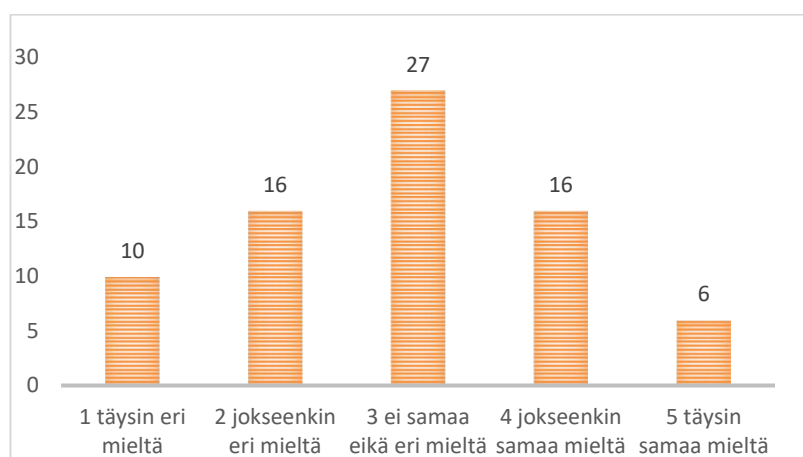
---

³⁰⁰ Gabbert 2011, 30-31.

³⁰¹ Ekman 1999, 290 & 292.

hemmistöjä koskevat näkemykset perustuvat niin sanotun enemmistöväestön näkökulmiin. Muun maussa tapahtuman sisäiset törmäyskurssit voisivat olla erilaiset, jos vastauksia olisi tullut monipuolisesti joka ryhmästä.

Eri taustaisia henkilöitä olisikin tarvittu seuraavan väitteen analysointiin. Kyselyssä pohditiin, eläkö tapahtuman sisällä selviä erotteluja perustuen kulttuuriseen ja kieliseen taustaan. Usein kuulee puhuttavan, että vähemmistöryhmien jäsenet pysyvät omiensa joukossa ja omissa ohjelmissa. Vaasassa ruotsinkielisiä ja suomenkielisiä erottavat esimerkiksi omat teatterit. Ne jakavat yhteistä kulttuurista ajanvietettä erilleen. Näistä lähtökohdista esitin väitteen, jonka mukaan Taiteiden yössä ilmenee tällaista jakautumista kieli- ja kulttuuriryhmien välillä.

Kuvio 12. Väite: *Taiteiden yössä eri kieli- ja kulttuuriryhmät ovat jakautuneet omiin ryhmiinsä.*

Enemmistöltään kyselyyn vastanneet eivät olleet samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa. Merkittävää kuitenkin on, että vastaajista suurempi määrä oli täysin eri mieltä väitteen kanssa kuin täysin samaa mieltä. Heidän mielestään erotteluja ja ryhmäytymistä ei ilmene Vaasan Taiteiden yössä. Näistä täysin eri mieltä olevista yksi oli ruotsinkielinen ja loput suomenkielisiä. Kuten tutkimuksessa on tullut esille, Taiteiden yö on tarjonnut osallistujilleen vapauden tutustua taiteeseen ja kulttuuriin ilman minkäänlaisia rajoituksia: esimerkiksi suomenkielisille vaasalaisille askel Wasa Teateriin on Taiteiden yönä pienempi kuin arkena. Toisaalta on huomioitava, että myös väitteen kanssa täysin samaa mieltä olevia löytyi. Näistä yksi oli ruotsinkielinen. Tämä todistaa näkökulmien vaihtelun, joka

ei välttämättä ole riippuvainen siitä mihin kieliryhmään kuuluu. Se kertoo ennemminkin henkilökohtaisista kokemuksista.

Tutkimustulokset osoittavat, että monikulttuurisuus ja kaksikielisyys eivät aiheuta suuria kärhämiä Vaasan Taiteiden yössä syntyneen yhteisön sisällä, eikä vaasalaisuuden moninaisuus ole tapahtuman menestyksen esteenä. Moninaisuus voi ennemminkin rikastaa tapahtumaa. Vaasan Taiteiden yön täyttää kulttuuripolitiikan määrittämän tavoitteen: se parantaa ihmisten mahdollisuuksia kohdata toisiaan ja vaihtaa ajatuksiaan taustastaan huolimatta.³⁰² Näin Taiteiden yö voi vähentää konflikteja, joita arjen identiteeteissä saattaa elää. Tapahtumassa kaikki saavat tuottaa omaa ohjelmaa ja osallistua, eikä ole asetettu rajoja kulttuurin ylläpitämiselle.³⁰³ Tästä huolimatta Taiteiden yö ei kuitenkaan ole kaikkien mieleen. Mikä on osallistumattomuuden takana ja miten se voi vaikuttaa paikallisidentiteetin kokemiseen?

Yhteisössä syntyvän osallisuuskokemuksen vastakohtana on osallistumattomuus. Ei-kävijät tai ei-osallistujat rikkovat tapahtuman osallistavuuden kaavaa. He viestivät osallistumattomuudellaan siitä, että tapahtuma ei ole heitä savuttanut, heille tarkoitettu, eikä myöskään heille tärkeä. Osallistumattomuus kertoo myös siitä, että tapahtuma ei nähdä osana paikallisuutta ja sen tulevaisuutta. Luonilan mukaan tapahtumaverkostoon kuuluu aina ryhmä, joka vaikuttaa tapahtuman menestykseen negatiivisten kokemusten kautta (kuten tapahtumasta syntyvä melu mielletään epämiellyttäväksi). Tämä ryhmä on yllättävästi tapahtuman tulevaisuuden kannalta merkittävin, sillä haitalliset kokemukset horjuttavat tapahtuman jatkuvuutta. Ne vaikuttavat vahvemmin kuin positiiviset kokemukset.³⁰⁴ Osallistumattomuus ei ole pysyvä tila, vaan se on sidoksissa yksilöiden elämänvaiheisiin, kuten työttömyyteen tai vaikka terveydentilaan.³⁰⁵ Näin ollen osallistumattomuuteen pystytään vaikuttamaan. Osallistumattomuutta tutkimalla ja syitä selvittämällä pystytään vähentämään sisäisiä konflikteja ja pohtimaan, millä tavalla tapahtuma voisi kasvattaa tulevaisuuden yhteisönsä ja taata jatkuvuutensa.

---

³⁰² Saukkonen 2010, 41.

³⁰³ Ks. Saukkonen 2010, 41–42.

³⁰⁴ Luonila 2016, 47 & 49.

³⁰⁵ Virolainen 2015, 57.

Kysyin tapahtumaan osallistuneilta, mitä he mielivät olevan syitä osallistumattomuudelle. Arvattavasti osa heistä vastasi, että asiaa pitäisi kysyä ei-osallistuneilta itseltään. Päällimmäiseksi syyksi nostettiin asia, joka päinvastoin aikaisemmin oli mainittu monien osallistumista motivoivaksi tekijäksi. Tämä oli tapahtuman ihmispaljous. Vastaajat kokivat, että niin sanottu massatapahtuma ei sovi kaikille ja tämä estää tapahtumaan osallistumista. Ihmispaljous johtaa myös siihen, että liikkuminen kaupungissa on haastavampaa. Esimerkiksi parkkipaikkojen löytäminen tapahtumapäivänä on vaikeaa, eivätkä muun muassa liikkumisrajoitteiset henkilöt pääse helpolla tapahtumien ääreen. Erään vastaajan mukaan paikallisliikenne ei ole tapahtuman aikaan tarpeeksi tehokas, mikä vaikeuttaa julkisilla kulkemista ja lisää autoliikennettä.³⁰⁶ Tapahtuman saavutettavuus voi siis karsia osallistujia.

Jotkut vastaajista uskoivat, että Vaasan Taiteiden yön ohjelma ei ole kaikkien mieleen. Siitä huolimatta, että olen kuvaillut taidetta kaikkien yhteisenä kielenä, taide ei aina puhuttele. Kulttuurin ja taiteen harrastamiseen voidaan myös liittää mielikuvia, jotka eivät kannusta osallistumaan. Erästä vastaajaa lainaten, ihminen voi olla *jostain syystä vieraantunut kulttuurista*.³⁰⁷

Yleisellä tasolla tietenkin on kysymys siitä, että sosioekonominen taso määrittelee sen, paljonko tällaisiin tapahtumiin ylipäättänsä osallistutaan. (Mies, 61–70).

Yllä oleva vastauksessa tuodaan ilmi, että osallistujien tausta vaikuttaa osallistumattomuuteen. Päivi Karhio (2003) yhtyy tähän ei-kävijöitä käsittelevässä tutkimuksessaan. Hänen mukaan niin sanottuja käymättömiä löytyy eniten alemmista sosioekonomisista ryhmistä ja maahanmuuttajien joukosta.³⁰⁸ Tässä palataan jälleen tapahtuman saavutettavuuteen. Vaikka Vaasan Taiteiden yö tarjoaa ilmaistapahtumia ja -ohjelmaa, vastauksissa puhutaan myös tapahtuman maksullisuudesta ja 'rahastamisesta'. Ottaakseen kaiken irti tapahtumasta, on löydettävä varallisuutta sen kuluttamiseen. Lisäksi taiteen ja kulttuurin yllä elää yhä korkeakulttuurin leima, mikä poissulkee lupaukset ilmaisuudesta. Virolaisen

---

³⁰⁶ Nainen, 36–45.

³⁰⁷ Nainen, 26–35.

³⁰⁸ Karhio 2003, 6. & Lindholm 2011, 52.

mukaan osallistumattomuutta selitetäänkin usein sosio-demografisten tekijöillä eli esimerkiksi matalalla koulutus- ja tulotasolla tai vaikka kulttuuriharrastusten vähäisyydellä lapsuudessa.³⁰⁹ Lisäksi maahanmuuttajien tapauksessa saattaa tuntua suuremman kynnyksen haasteelta ottaa askel kohti uutta ja vierasta kulttuuria.

Ei löydy sitä omaa juttua. Miten olisi kaupunkilaisten osallistaminen? Kokeilukulttuurista puhutaan mutta miten se näkyy? (Nainen, 61–70.)

Saavutettavuuden rinnalle nousee osallistavuus, jossa vastaajat ovat huomanneet olevan puutteita. Yllä olevassa lainauksessa vastaaja on korostanut kokeilukulttuurin mahdollisuuksia. Lisäksi joidenkin vastaajien mielestä kaupunkilaisia ei oteta tarpeeksi mukaan tapahtuman ohjelmaan. Tarkkamuiset voivatkin tässä kohta hymähtää. Aikaisemmassa luvussa totesin, että enemmistö osallistujista ei kaivannut aktiivisempaa osallistamista.³¹⁰ Jälleen kyselyn vastaajien tulkinnat kohtaavat. Toisaalta vastaukset voivat kertoa siitä, että tapahtumaan ei osallistuta, koska osallistumisen tärkeyttä ei koeta. Saate-taankin kaivata rohkeaa ja aktiivista kannustusta muilta paikallisilta, jotta tapahtumaan osallistuttaisiin.

Kannustaminen osallistumiselle voi tapahtua esimerkiksi mainonnan ja markkinoinnin kautta. Osa vastaajista koki, että Taiteiden yön markkinoinnissa on puutoksia. Tästä johtuen sana tapahtumasta ei ole levinnyt kaikille ja kaikkialle. Erään vastaajan mukaan ennakkoluulot, tietämättömyys ja kokemattomuus tapahtumasta ja sen sisällöstä vaikuttavat osallistumattomuuteen.³¹¹ Ehkä ei tiedetä, millaisesta tapahtumasta on kyse. Toisaalta eräs vastaaja uskoi osallistumattomuuteen vaikuttavan tapahtuman ohjelman toistuvuus. Tapahtumaan on yksinkertaisesti kyllästytty.³¹² Lisäksi syyksi on mainittu tapahtuman aikataulu. Arkiviikkona ei välttämättä jakseta osallistua tapahtumaan. Joillakin voi taas

---

³⁰⁹ Virolainen 2015, 57.

³¹⁰ Ks. luku 4.2, 59.

³¹¹ Nainen, 46–60.

³¹² Nainen, 18–25.

olla mielikuva tapahtumasta alkoholipainotteisena hullutteluna.³¹³ Lisäksi monet ovat todenneet, että huono sää vaikuttaa osallistumiseen. Säätä järjestäjien on mahdotonta hallita, mutta moneen muuhun he pystyisivät vaikuttamaan.

Eräs vastaaja on pohtinut, että tapahtumaan ei viitsitä osallistua ilman kaveria tai seura-laista.³¹⁴ Yksin ihmismassassa seikkaillessa voi syntyä yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden tunnetta. Tämä riippuukin ihmisestä ja asenteista. Joillekin yksin osallistuminen taas on vapauttava kokemus. Mielestäni tapahtumakulttuuri vaatiikin asennemuutosta. Miten yksin osallistumisesta saataisiin ’sallittua’? Miten rikottaisiin osallistumisen rajoja?

Mikään yhteisö tai mikään tapahtuma ei ole täydellinen. Lisa Gabbert muistuttaa, että yhteisössä esille nousevat kyseenalaistukset ja tapahtuman konfliktinen puoli eivät merkitse sitä, että yhteisö on ajautunut jonkinlaiseen kriisiin. Joskus valitukset ja konfliktit lisäävät motivaatiota. Ne herättävät tapahtumaa tukevissa jäsenissä vastarintaa: He taistelevat tapahtuman puolesta. He yhä voimakkaammin kannustavat muita osallistumaan.³¹⁵ Osallistumattomuus ei enteile yhteisön kaatumista tai paikallisidentiteettikäsityksen pirstaloitumista. Osallistumattomuus voi kuitenkin sulkea paikallisuudesta pois sitä jotain, mitä tapahtumaan osallistuneet näkevät, mitä Taiteiden yö tarjoaa. Vaasan Taiteiden yö haastaa paikallisidentiteettikäsityksiä ja kyseenalaistaa yhteisöä. Ketkä kuuluvat, ketkä näkyvät, ketkä ovat ulkopuolisia? Haaste yhteisölle voi olla sen elinvoimaisuuden kannalta parhaaksi. Se lujittaa paikallisuuden käsitystä – ja omaa identiteettiä.

---

³¹³ Nainen, 46–60.

³¹⁴ Nainen, 34–45.

³¹⁵ Gabbert 2011, 31 & 64.

6 LOPPUTULEMA

Kulttuuritapahtumat ovat paikkakuntansa tapahtumia. Menestyksekkäät tapahtumat ruokivat paikallista taloutta, viihtyvyyttä, hyvinvointia ja imagoa. Ne vaativat tuekseen paikallista väkeä, jonka usko tapahtuman tulevaisuuteen ei katoa. Tämä väki luo paikallisena yhteisönä tapahtumasta kulttuuriperintöä ja näin on käynnissä kulttuuriperintöprosessi. Prosessi ei rajoitu pelkästään kulttuuriperinnön ylläpitämiseen ja muokkaamiseen, vaan myös yhteisön identiteetti on työn alla. Tämä tutkielma käynnistyi edellä kuvailluista lähtökohdista. Tarkoituksena oli asettaa paikallinen tapahtuma kulttuuriperintöprosessin ja siinä tehdyn identiteettityön kohteeksi. Tavoitteena oli osoittaa, että kulttuuritapahtumat ovat kuin ovatkin merkittäviä yhteisöön ja paikallisidentiteettiin vaikuttavia tekijöitä, sekä osallistujiensa yhteistä kulttuuriperintöä.

Tutkimuksessa identiteettityötä tekevät Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneet. Oma vaasalaisuuteni, lämmin suhteeni Taiteiden yöhön sekä kiinnostus tapahtumatutkimusta kohtaan veivät minut näiden aihepiirien pariin. Tutkimuksessani yhdistin kulttuuriperinnön tutkimuksen ja tapahtumatutkimuksen näkökulmat. Sillä pyrin syvälliseen ymmärrykseen Vaasan Taiteiden yön roolista osana paikallisuutta ja paikallisidentiteettiä. Tutkimuksen pääkysymyksenä oli: Millä tavoin Vaasan Taiteiden yö vaikuttaa paikallisidentiteettiin? Lisäksi halusin selvittää, millaisia merkityksiä paikalliset antavat tapahtumalle. Näiden rinnalle nousi yhdeksi katsantokannaksi yhteisöllisyyden läsnäolo tapahtumassa.

Vastatakseni tutkimuskysymyksiini kartoitin tutkimuksessa Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneiden näkökantoja kyselyn avulla. Kysely järjestettiin paperi- ja verkkokyselynä Taiteiden yönä sekä sen jälkeisinä viikkoina elokuussa 2018. Toiveena oli mahdollisimman laaja vastaajajoukko nuorista vanhempiin ja naisista miehiin, Vaasan monikielistä väestöä unohtamatta. Ensimmäisenä mainittu toteutuikin kohtalaisen hyvin vastauksia tullessa kaikkien nimettyjen ikäryhmien edustajilta. Sukupuolijakauma ei ollut yhtä tasapainoinen. Miesvastaajia oli kolmetoista 75:stä vastaajasta. Toisaalta miesvastaajien vähemmistö mukaillee näkökulmaa, jonka mukaan naiset ovat kulttuuriaktiiviteeteissa aktiivisempia kuin miehet ja tämä heijastuu myös heidän vastausaktiivisuuteensa.

Myös monikielisen vastaajamäärän olisin toivonut tutkimuksen tasavertaisuuden nimissä olevan laajempi ja monipuolisempi, mitä se lopulta oli. Kokonaisvastausmäärästä ruotsinkielisiä vastauksia oli kahdeksan ja loput 67 olivat suomenkielisiä. Olin tehnyt kyselyn myös englanniksi, mutta yhtäkään englanninkielistä vastausta en saanut. Tämä ei suoranaisesti kerro, että muun muassa maahanmuuttajataustaiset eivät ole kyselyyn vastanneet. Heidän näkökantojen vähäisyys ilmenee kuitenkin tapahtuman monikulttuurisuutta koskevissa kohdissa, joissa näkökantojen hajonta oli suurta, ja jossa vastaajat ilmaisivat epävarmuuttaan. Tutkimustulokset olisivat mahdollisesti osittain erilaisia, jos eri kieli- ja kulttuuriryhmät olisivat olleet edustettuina lopullista kattavammin.

Teettämässäni kyselyssä oli avoimia ja valintavaihtoehtoisia kysymyksiä kolmen teeman alle jaoteltuina. Nämä teemat syntyivät kulttuuriperintöprosessin identiteettityömallia soveltaen. Prosessissa yhteisöt tekevät identiteettityötä osallisuuskokemuksen, jaetun historian ja menneisyyden jälkien tai symbolien yhteisöittona. Ne muodostavat kolme yhteisöä yhdistävää osa-aluetta: historioivan, monumetalisoivan ja omaksuvan identiteettityön. Tutkimuksessani näistä muovaantuivat teemat: osallistuminen (ja osallisuuskokemus), paikallisuus ja jatkuvuus. Niillä pääsin pintaa syvemmälle ja pystyin ymmärtämään Vaasan Taiteiden yön ja paikallisuuden välistä suhdetta osallistujien näkökantilta – ja mitä olennaisinta, pysyitin vastaamaan tutkimuskysymyksiini.

Tutkimuksessa keskeisin identiteettiin vaikuttava tekijä oli osallistuminen ja siitä kehkeytyvä osallisuuskokemus. Osallistumalla syntyvät siteet tapahtumaan, tapahtumalle annetaan valtuudet ja sille luodaan merkityksiä. Ensimmäisen osallistumisen jälkeen osallistutaan uudelleen tai jätetään osallistumatta. Voidaan tuntea velvollisuutta, voidaan tuntea sitoutuneisuutta, tai vastoin voidaan tuntea välinpitämättömyyttä tai irrallaan olemista. Osallistumisen motiiveja tarkastelemalla selvitin, millainen suhde osallistujilla on Taiteiden yöhön ja mikä kirvoittaa osallistumista.

Kyselyyn vastanneille Taiteiden yöhön osallistuminen oli ennen kaikkea sosiaalista toimintaa, johon oli yhdistetty merkityksiä muista ihmisistä. Osalle tapahtumaan osallistuminen oli lapsuudesta aikuisuuteen kulkeva perinne, sekä perheen tai ystäväjoukkojen välistä yhteistä ajanvietettä. Osaa houkuttelivat tuttuuden näkeminen eri yhteyksissä tai pel-

kästään ihmispaljoudessa kulkeminen. Erityistä on, että jotkut kokivat ihmisjoukkoon upoutumisen ja jotkut taas taiteeseen ja paikalliseen toimintaan tutustumisen vahvistavan yhteisöllisyyden tunnetta – ja tätä kautta myös paikallista identiteettiä. Jotkut kokivat ohjelman juhlistavan paikallisuutta. Joidenkin kohdalla paikallinen osaaminen herätti luovuuden tunnetta.

Tutkimuksessa osallisuuskokemus sitoutui paikallisuuteen. Paikallisuuden teemassa osallistuminen ilmeni erityisesti osallistumisena paikallistoimintaan ja tämän vahvistamisena. Tutkimuksessa Vaasan Taiteiden yö näyttäytyi paikallisten yhteen tuojana, yhdessä tekemisen lähteenä – perinteenä, riittinä ja karnevaalina, jossa paikallisuudesta jaettiin kertomuksia ja luotiin uusiakin sellaisia. Merkittävänä tuloksena pidänkin sitä, että tapahtumassa syntyvä kuulumisen tunne osoittautui vahvistavan paikallisuuden ja paikallisidentiteetin kokemista. Kuulumisen tunnetta edesauttoi Taiteiden yön avoimet ovet: Vastanneet kokivat, että kaikki ovat tervetulleita tapahtumaan taustastaan huolimatta. Askel yli oven kynnyksen on matala. Tapahtumaan osallistuneista osa koki, että Taiteiden yö on kuin vaasalaisuus: sekasoppa, mutta hyvä soppa, jossa kaikki menevät yhteen ja kaikki kulkevat yhdessä – niin kielet kuin kulttuurit. Taiteiden yössä vapaammin kuin arkena.

Tutkimuksen kannalta keskeiseksi elementiksi nousi Taiteiden yönä elävä arjesta poikkeaminen. Siinä missä Taiteiden yötä verrattiin paikallisuuteen, osa koki tapahtuman paikallisuuden näyttävän erilaiselta mitä arjen paikallisuus – eräällä tapaa positiivisemmalta. Tapahtuma loi mahdollisuuden arjesta karkaamiselle ja tunnelma, tuo keskieuropplaiseksi kuvailtu, toi vastaajien mukaan rentoutta ja avoimuutta paikalliseen väkeen. Tällöin unohtuivat paikallisuuteen yhdistetyt sisäänpäin kääntyneisyys ja kieliriidat. Tutkimuksessa käy myös ilmi, että Taiteiden yön kohdalla paikallisuus saa käsitteenä uuden määritteen. Tapahtumassa paikallisia eivät ole vain vaasalaiset, vaan yhteisö ulottuu kuntarajojen ulkopuolelle, ehkä ennemminkin maakuntarajoja mukailevaksi. Arjesta poikkeavuus kertoo vaasalaisuuden toisesta puolesta, tapahtuman tekemästä muutoksesta identiteettiin. Tutkimustuloksena tulkitseen, että Taiteiden yönä elolla on tapahtumakohtainen identiteetti: Taiteiden yö -identiteetti. Se herättää kuitenkin kysymyksiä: Voiko tapahtuman vaikutus paikallisidentiteettiin olla pysyvää vai onko se pinnallista, hetkistä niin kuin tapahtuma itsessään?

Osallistujat päättävät tapahtuman jatkuvuudesta ja jo pelkästään tämän perusteella valikoitui se tutkimukseni yhdeksi teemaksi. Tutkimuksen edetessä jatkuvuuden teemaan yhdistyivät tapahtuman perinteet ja rituaalinen luone asettaen menneen ja tulevaisuuden saman luvun alle. Vaasan Taiteiden yönä mennyt ja tuleva ovat samanaikaisesti läsnä ja ne ovat keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Tapahtuma on aikaan sopeutunut, urbaani, mutta sen perinteisyys ja riittämisyys, vuoden ajan vaihtumisen ja arkeen paluun juhlinta, sekä hiljaisten yhteisen tapahtumasääntöjen noudattaminen muistuttavat alkuaikojen kulttuuritapahtumia ja niiden symbolista paikallisuuden juhlintaa.

Kulttuuriperintöprosessissa asioiden keskinäiset vaikutussuhteet ja ajan mukana eläminen johtavat jatkuvuuteen tai ne voivat olla syy jatkuvuuden katkeamiselle. Tämä on tutkimuksen kannalta tärkeä huomioitava: Aina tapahtuma ei vain yhdistä. Se erottaa ja hajottaa paikallisuuden käsityksiä ja kokemuksia. Se kyseenalaistaa yhteisöä: ketkä siihen kuuluvat, ketkä näkyvät, ketkä eivät? Taiteiden yöhön osallistuneista huomattava enemmistö uskoi tapahtuman jatkuvuuteen: kyselyyn vastanneet aikoivat ja halusivat osallistua tapahtumaan tulevaisuudessakin. Tulenkin siihen tulokseen, että tuo vahva usko tapahtuman jatkuvuuteen tarvittaessa johtaa siihen, että yhteisö on valmis taistelemaan sen puolesta – niin kuin kulttuuriperintöyhteisö tekee kokiessaan kulttuuriperinnön vahvasti osana itseään.

Vaikutussuhteet vaativat, että tapahtuman on elettävä yhteisönsä mukana, jotta sen jatkuvuus toteutuisi. Se on osana jatkuvia neuvotteluja ja yhteisön kehittämistä. Taiteiden yön ulkopuolelle jää paikallisia, joita tapahtuma ei ole puhutellut, jotka kaipaavat huomioonottoa, tasa-arvoisuutta, saavutettavuutta tai muutoksia. Paikallisuus kaipaa yhtenäistämistä.

Edellä nostettujen seikkojen avulla voin vastata tutkimuskysymyksiini. Tulosten mukaan Vaasan Taiteiden yö tuottaa, vahvistaa ja muokkaa paikallisidentiteettiä, mutta se myös hajottaa sitä. Pahimmassa tapauksessa viimeksi mainittu kääntää kolme nimettyä teemaa pääläelleen. Osallistumisen katketessa jatkuvuus päättyy ja Taiteiden yön rooli ja merkitys osana paikallisuutta muuttuu. Siksi tulevaisuuden tutkimus tulisikin keskittyä hajottavan puolen problematiikkaan. Lähtökohtana voisi olla osallistumisen ja osallisuuden lisääminen ja kehittäminen. Tulisi kuunnella heitä, jotka eivät osallistu ja heitä, jotka eivät

näy. Tulisi miettiä, mitä osallisuuden tason saavuttamiseksi vaaditaan, mitä siihen kaivataan. Vastaajien mielipiteiden vaihtelevuuden nimissä voisi miettiä maahanmuuttajataustaisten paikkaa ja osallisuutta: Onko Taiteiden yö kotouttaja ja kulttuurien edistäjä? Millä keinoin nämä tavoitteet saavutetaan? Miten altavastaajien osallistumista tapahtumaan ja osallisuutta yhteisöön voitaisiin kokonaisvaltaisesti vahvistaa? Miten Taiteiden yöstä saataisiin *koko* kylän yhteinen juhla?

Tässä tutkimuksessa tarkastelin Vaasan Taiteiden yötä paikallisuuden eri kanteilta. Vaikka oma suhteeni tapahtumaan on lämmin, tarkoituksena ei ollut luoda romantisoitua ja ihannoivaa kuvaa, vaan tarkastella tapahtumaa todellisuuden silmin. Tutkimus herätti uudenlaista ymmärrystä tutkijassaan, mutta toivottavasti myös lukijoissa. Järjestämäni kyselyn vastaajilta Taiteiden yö sai osakseen positiivisuutta ja kritiikin sanaa, kehitysideoita ja astetta syvempiä pohdintoja. Lopullinen tutkimustulos asettaa tapahtuman arvokkaksiin kehyksiin: Vaasan Taiteiden yö antaa kuin antaakin pohjalaiselle identiteetille oman merkkinsä. Vaasan Taiteiden yöstä on muodostunut tapahtuma, joka tämän tutkimuksen vastaajien vihailemana on ja kuuluu vaasalaisuuteen. Se on tapahtuma, joka tuottaa, muokkaa ja vahvistaa identiteettejä, mutta myös jakaa ja hajottaa paikallista joukkoa. Se on paikallistensa näköinen tapahtuma, se on yhteisönsä kulttuuriperintöä.

Taiteiden yön syleilyssä

on helppo todeta,

että Vaasassa on

hyvä

olla, elää ja kasvaa.

(Risto Jalonen 2001, *Vaasan Taiteiden yö 10v.*)

LÄHDELUETTELO

Tutkimusaineisto

Kyselyt

Kysely Vaasan Taiteiden yöhön osallistuneille, paperiset versiot. Toteutettu Vaasan Taiteiden yönä, Vaasan kulttuuripalveluiden teltassa 9.8.2018 ja Vaasan kaupungin kirjastossa 9.8. – 14.8.2018.

Verkkokysely. Kysely oli auki aikavälillä 10.8. – 24.8.2018 ja levitettiin sosiaalisessa mediassa.

Kyselyaineisto on tutkielman toteuttajan hallussa.

Sanomalehdet

Vaasan Ikkuna

Koivumäki, Vesa 8.8.2018: *Vaasan yleisövarmin tapahtuma*. Pääkirjoitus.

Koivumäki, Vesa 9.8.2017: *Jännitys alkaa jo kohota*. Pääkirjoitus.

Koivumäki, Vesa 6.8.2014: *Harrastusten näyteikkuna*. Pääkirjoitus.

Levijoki, Elina 10.8.2016: *Taas se ilta on täällä*. Pääkirjoitus.

Levijoki, Elina 5.8.2015: *Monenlaista suomalaisuutta*. Pääkirjoitus.

Vaasan Ikkuna 16.8.2017: *Taiteiden yön suosio on vankkumaton*.

Verkkosivut

Pohjalainen 9.8.2018 *Videogallup: Mikä on Taiteiden yön kohokohta ja miksi?*
<https://www.pohjalainen.fi/tilaajalle/maakunta/videogallup-mika-on-taiteiden-yon-kohokohtasi-ja-miksi-1.2702862>

Teoston keikkatilastot 2017. <https://www.teosto.fi/keikkakartta>.

Unkuri, Juhana 13.2.2017: *Kiiltävää, Komiaa ja Kookasta – Vaasassa ei haluta nysvätä*.
 Teosto. <https://www.teosto.fi/teostory/vaasa>

Vaasan kaupungin nettisivut 9.4.2018: *Osallistamalla kohti uusia kulttuurin ja liikunnan ohjelmia*. <https://www.vaasa.fi/uutinen/osallistamalla-kohti-uusia-kulttuurin-ja-liikunnan-ohjelmia>

Viljanmaa, Toni 10.08.2017: *Vaasan Taiteiden yö tuo karnevaalien rönsyävän ilon turhan vakavaan arkeen*. Pohjalainen pääkirjoitus. <https://www.pohjalainen.fi/mielipide/paakirjoitus/paakirjoitus-vaasan-taiteiden-yo-tuo-karnevaalien-ronsyavan-ilon-turhan-vakavaan-arkeen-1.2363249>

Leiwo, Hanne 11.8.2017: *Katso tallenne: Yle mukana Vaasan Taiteiden yössä*. Yle Pohjanmaan ja Yle Österbottenin videotallentointi vuoden 2017 Vaasan Taiteiden yöstä, Leena Nyqvistin haastattelu. YLE <https://yle.fi/uutiset/3-9770473>

[Verkkosivut tarkistettu 27.2.2019.]

Tutkimuskirjallisuus

Ahonen, Sirkka; Saari, Seppo; Syrjälä, Leena & Syrjäläinen, Eija 1994: *Laadullisen tutkimuksen työtapa*. Kirjayhtymä, Helsinki.

Alasuutari, Pertti 2014: *Laadullinen tutkimus 2.0*. Vastapaino, Tampere. (5. painos.)

Arcodia, Charles & Whitford, Michelle 2006: *Festival Attendance and the Development of Social Capital*. Journal of Convention & Event Tourism Vol.8(2), 2006. 1–8.

Buch, Tina; Milne, Simon; Dickson, Geoff 2011: *Multiple Stakeholder Perspectives on Cultural Events: Auckland's Pasifika Festival*. Journal of Hospitality Marketing & Management 19 April 2011, Vol.20(3-4). 311–328.

Cantell, Timo 1992: *Valoa yössä. Taiteiden yö kaupunkikulttuurin uudistajana*. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.

Cantell, Timo 1993: *Musiikkijuhlien yleisöt. Kaustinen, Kuhmo, Viitasaari*. Taiteen keskuksimikunta, Helsinki.

Chappel, Shirley & Loades, Gregory 2006: *The Camp Oven Festival and Australian Identity*. Teoksessa *Festivals, tourism and social change. Remaking worlds*. Toim. Picard, David & Robinson, Mike 2006. Channel View Publications, Clevedon. 191–208.

Davis, Andrew 2017: *It wasn't me, it was my festival me: The effect of event stimuli on attendee identity formation*. Tourism Management Vol. 61. 484–500.

De Bres, Karen & Davis, James 2001: *Celebrating group and place identity. A case study of a new regional festival*. Tourism Geographies Vol. 3 (3). 326–337.

Deery, Margaret & Jago, Leo 2010: *Social impacts of events and the role of anti-social behaviour*. International Journal of Event and Festival Management 19 March 2010, Vol.1(1). 8–28.

Devismes, Louisa 2014: *Regional events and festivals in Europe. Revitalizing traditions and modernizing identities*. Teoksessa *Power politics and international events: Socio-cultural analyses of festivals and events*. Toim. Merkel, Udo. Routledge, London. 33–52.

Ekman, Ann-Kristin 1999: *The Revival of Cultural Celebrations in Regional Sweden. Aspects of Tradition and Transition*. Sociologia Ruralis Vol.39(3). 280–293.

Falassi, Alessandro 1987: *Festival. Definition and Morphology*. Teoksessa *Time out of time. Essays on the Festival*. Toim. Falassi, Alessandro, 1987. University of New Mexico Press, Albuquerque. 1-12.

Gabbert, Lisa 2011: *Winter carnival in a western town. Identity, change, and the good of the community*. Utah State University Press, Utah.

Gelder, Gemma & Robinson, Peter 2009: *A critical comparative study of visitor motivations for attending music festivals: A case study of Glastonbury and V festival*. Event Management, Vol.13(3). 181–196.

Getz, Donald 2010: *The Nature and Scope of Festival Studies*. International Journal of Event Management Research, Vol. 5 (1).

Grönholm, Pertti 2010: *Muistomerkkejä ja kolaroivia kertomuksia*. Teoksessa *Medeiasta pronssisoturiin. Kuka tekee menneestä historiaa?* Toim. Grönholm Pertti & Sivula, Anna, 2010. Historia mirabilis 6. Turun historiallinen yhdistys, Turku.

Hague, Cliff 2004: *Planning and Place Identity*. Teoksessa *Place identity, planning and participation*. Toim. Hague, Cliff & Jenkins, Paul 2004. Routledge, London & New York. 3–17.

Hall, Stuart 1996: *Introduction: Who Needs 'Identity'?* Teoksessa *Questions of Cultural Identity*. Toim. Hall, Stuart & du Gay, Paul, 1996. SAGE Publications. 1–17.

Hall, Stuart 1999: *Identiteetti*. Suom. Lehtonen, Mikko & Herkman, Juha. Vastapaino, Tampere.

Hautio, Minna 2016: *Tutkimuskohteena osallistava taidetoiminta*. Teoksessa *Tavoittaako taide? Kokemuksia kunta- ja aluetaitelija sekä lähiöhankeista*. Toim. Hautio, Minna 2016. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. 18–35.

Hellström, Iina 2017: *Kävijät kulttuuriperintöyhteisön identiteettityössä Leineperin ruukilla. Tapahtumat ja toiminta historiatietoisuutta vahvistamassa*. Turun yliopisto, Kulttuuriperinnön tutkimuksen pro gradu -tutkielma.

Herberts, Kjell 2015: *Vasa som språkgemenskap – tvåspråkighet på individ- och samhällsnivå*. 153 – 163. Teoksessa *Vaasa kieliyhteisönä. Näkökulmia kaksikielisen kaupungin monikielisyyteen*. Toim. Lönnroth, Harry & Laukkanen, Liisa, 2015. Vaasan yliopiston julkaisuja, Vaasa.

Hobsbawm, Eric & Ranger, Terence 1983: *The Invention of Tradition*. Cambridge University Press cop., Cambridge.

Hopkins, Nick; Reicher, Stephen D.; Khan, Sammyh S.; Tewari, Shruti; Srinivasan, Narayanan & Stevenson, Clifford 2016: *Explaining effervescence: Investigating the relationship between shared social identity and positive experience in crowds*. Cognition and Emotion Vol.30(1). 20-31.

Jalonen, Risto 2001: *Vaasan Taiteiden yö 10v*. Multiprint Oy, Vaasa.

Jenkins, Richard 2008: *Social identity*. Routledge, Lontoo.

Kainulainen, Kimmo 2005: *Kunta ja kulttuurin talous. Tulkintoja kulttuuripääoman ja festivaalien aluetaloudellisista merkityksistä*. Väitöskirja, Tampere University Press, Tampere.

Karhio, Päivi 2003: *Miten lähestyä käymättömiä? Ei-kävijyyden esitarkastelua asiantuntijahaastattelujen valossa*. Tutkimusraportti. KEHYKSEN esitutkimus. https://www.suomenkansallisgalleria.fi/wp-content/uploads/2014/04/15781_raportti1.pdf

Khan, Sammyh S.; Hopkins, Nick; Reicher, Stephen; Tewari, Shruti; Srinivasan, Narayanan & Stevenson, Clifford 2016: *How Collective Participation Impacts Social Identity. A Longitudinal Study from India*. Political Psychology vol.37(3). 309–325.

Kielitoimiston sanakirja. Rituaali. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>

Koppa: Laadullinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Lindholm, Arto 2015: *Johdanto*. Teoksessa *Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla*. Toim. Lindholm, Arto 2015, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. 14-31.

Lindholm, Arto 2011: *Ei-kävijätutkimukset*. Teoksessa *Yleisötutkimus kulttuurialan opinäytetyönä*. Toim. Lindholm, Arto; Simonvaara, Jyrki; Cantell, Timo & Mielonen, Helena 2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. 49–69.

Lindholm, Arto & Cantell, Timo 2011: *Yleisötutkimuksen menetelmät*. Teoksessa *Yleisötutkimus kulttuurialan opinäytetyönä*. Toim. Lindholm, Arto; Simonvaara, Jyrki; Cantell, Timo & Mielonen, Helena 2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. 61–79.

Luonila, Mervi 2016: *Festivaalituotannon merkitysten verkosto ja johtaminen. Tapaus-tutkimuksia suomalaisista taidefestivaaleista*. Väitöskirja Arts Management. Sibelius Akatemia, Helsinki.

MacLeod, Nicola E. 2006: *The Placeless Festival. Identity and Place in the Post-Modern Festival*. Teoksessa *Festivals, tourism and social change. Remaking worlds*. Toim. Picard, David & Robinson, Mike 2006. Channel View Publications, Clevedon. 222–237.

McCabe, Scott 2006: *The Making of Community Identity through Historic Festive Practice: The Case of Ashbourne Royal Shrovetide Football*. Teoksessa *Festivals, tourism and social change. Remaking worlds*. Toim. Picard, David & Robinson, Mike 2006. Channel View Publications, Clevedon. 99–118.

Merkel, Udo 2015: *Making Sense of Identity, Discourses in International Events, Festivals and Spectacles*. Teoksessa *Identity Discourses and Communities in International Events, Festivals and Spectacles*. Toim. Merkel, Udo 2015. Palgrave Macmillan, Lontoo, 3–33.

Misetić, Anka & Sabotić, Ines 2006: *'Days of Radunica': A Street Festival in the Croatian Town of Split*. Teoksessa *Festivals, tourism and social change. Remaking worlds*. Toim. Picard, David & Robinson, Mike 2006. Channel View Publications, Clevedon.

Morgan, Michael 2008: *What makes a Good Festival? Understanding the Event Experience*. *Event Management* 2008, Vol.12(2). 81–93.

Nyman-Kurkiala, Pia 2002: *Ruotsinkielinen ja nuori Suomessa*. Teoksessa *Moniääninen Suomi. Kieli, kulttuuri ja identiteetti*. Toim. Sirkka Laihiala-Kankainen, Sari Pietikäinen, Hannele Dufva, 2002. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopiston paino, Jyväskylä, 175–199.

Pekkanen, Anna 2014: *Identiteetin rakentuminen ja rituaalisuus merkitysten tuottajina kuluttajahiemossa. Case Reebok CrossFit 33100*. Markkinoinnin pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Tampere.

Picard David & Robinson, Mike 2006: *Remaking Worlds: Festivals, Tourism and Change*. (Chapter 1) Teoksessa *Festivals, tourism and social change. Remaking worlds*. Toim. Picard, David & Robinson, Mike 2006. Channel View Publications, Clevedon.

Pietikäinen, Sari; Dufva, Hannele & Laihiala-Kankainen, Sirkka 2002: *Kieli, kulttuuri ja identiteetti – ääniä Suomenniemeltä*. Teoksessa *Moniääninen Suomi. Kieli, kulttuuri ja identiteetti*. Toim. Sirkka Laihiala-Kankainen, Sari Pietikäinen, Hannele Dufva, 2002. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopiston paino, Jyväskylä. 9–18.

Saukkonen, Pasi 2010: *Kotouttaminen ja kulttuuripolitiikka. Tutkimus maahanmuutosta ja monikulttuurisuudesta suomalaisella taiteen ja kulttuurin kentällä*. Cupore Julkaisuja 19/2010. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö, Helsinki.

Seppänen, Marjaana 2001: *Liipolan onni. Asuinalueen sosiaalinen erilaistuminen ja merkitys asukkaille*. Helsingin yliopiston väitöskirja. Palmenia, Helsinki.

Sivula, Anna 2017: *Mitä teollinen kulttuuriperintö on?* Teoksessa *Satakunnan teollinen kulttuuriperintö*. Toim. Heikkilä, Suvi 2017. Satakunnan Historiallinen Seura, Harjavalta. 9–40.

Sivula, Anna 2015: *Tilaushistoria identiteettityönä ja kulttuuriperintöprosessina: Paikallisen historiapolitiikan tarkastelua*. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja 1. 56–69.

Smith, Laurajane 2006: *Uses of Heritage*. Routledge, London.

Tarmio, Nora 2013: ”Suomessa mä olen Suomen bosnialainen ja Bosniassa mä olen Bosnian suomalainen” *Bosnialaistaustaisten nuorten aikuisten monimuotoinen etninen ja paikallinen identiteetti uudessa asuinympäristössä*. Kansatieteen pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, Turku.

Tuomivaara, Timo 2005: *Tieteellisen tutkimuksen perusteet*. Helsingin yliopiston kurssi Y125.

Virolainen, Jutta 2015: *Kulttuuripoliittinen näkökulma osallistumiseen*. Teoksessa *Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla*. Toim. Lindholm, Arto 2015. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki. 54-62.

Waterman, Stanley 1998: *Carnivals for elites? The cultural politics of arts festivals*. *Progress in Human Geography*, Vol.22(1). 54–74.

LIITTEET

Liite 1. Ilmoittautumislomake Vaasan Taiteiden yöhön vuonna 2018.

Löytyy myös osoitteesta <https://www.vaasa.fi/lomakkeet/ilmoittautuminen-taiteiden-yohon-2018>.

ILMOITTAUTUMINEN TAITEIDEN YÖHÖN 2018

ILMOITTAUMINEN TAITEIDEN YÖHÖN 2018

Tällä lomakkeella voit ilmoittaa ohjelmasi/tapahtumasi tai ilmoittautua esiintyjäksi Vaasan Taiteiden yö-tapahtumaan 9.8.2018. Taiteiden yön tapahtumia ja esiintymisiä koordinoi kaupungin kulttuurikeskus. Kulttuurikeskus rakentaa myös joitain esiintymisareenoja sekä huolehtii tapahtuman markkinoinnista ja auttaa tarvittaessa lupa-asioiden järjestämisessä. Ilmoittautuminen sulkeutuu 29.6.2018.

Tiedustelut: 0400668197 tai taiteidenyo@vaasa.fi

Ohjelmajärjestäjän/esiintyjän nimi *

Yhteyshenkilön nimi (jos eri kuin yllä mainittu)

Yhteystiedot (osoite, puhelin) *

Huom! ilmoittautumisia ilman yhteystietoja ei oteta huomioon

Sähköpostiosoite

Ohjelman/tapahtuman nimi *

Esiintymisen/tapahtuman paikka tai toivomus esiintymispaikasta *

Toivottu esiintymisaika *

Ohjelman pituus *

Musiikkiyhtyeet: soitettava musiikkilaji

(esim. klassinen musiikki, rocki, heavy jne) Demo mukaan!

Tekniikkatarve

Muuta esitystä/ohjelmaa koskevaa tietoa

"Tapahtumajärjestäjien musiikinkäytöstä maksamat korvaukset ovat tärkeää tuloa musiikin tekijöille - kaikki musiikintekijäthän eivät esiinny itse, vaan tekevät musiikkia muiden esitettäväksi. Musiikin esittäjä (bändi, orkesteri tai dj) tekee esiintymisistään Teostolle esitysilmoituksen, jossa hän raportoi, mitä biisejä tai teoksia keikalla on soitettu. Teosto maksaa musiikinkäyttökorvaukset niille musiikintekijöille ja kustantajille, jotka ovat tehneet soitetun musiikin."

Ilmoituksen tulee tehdä kaikki, jotka soittavat tai käyttävät musiikkia esityksissään. (Mukaan lukien taustamusiikki sekä tanssiryhmät jne.) Ilmoittaminen on ilmaista.

Otathan kuvakaappauksen ilmoituksesta, ja lähetät meille tositteeksi osoitteeseen taiteidenyo@vaasa.fi.

<https://www.teosto.fi/>

Sitoudun tekemään esitysilmoituksen *

Olen lukenut ylläolevan tekstin ja sitoudun tekemään esitysilmoituksen Taiteiden yö –tapahtuman esiintymisestäni Teostolle. Ilmoittaminen on ilmaista. (rasti ruutuun)

Liite 2. Kyselylomake.

Lisätiedustelut:

Meri-Tuuli Suorsa, HuK
mtmsuo@utu.fi
Turun yliopisto

Kysely: Vaasan Taiteiden yö ja paikallinen identiteetti

Tämä kysely on osa Turun yliopiston kulttuuriperinnön tutkimuksen pro gradu -tutkielmaa. Tutkimuksessa perehdytään Vaasan Taiteiden yöhön ja siihen, millainen vaikutus tapahtumalla on vaasalaiseen identiteettiin. Kyselyssä on 20 kysymystä ja se kestää noin 10 minuuttia. Vastaukset tullaan käsittelemään anonymieina. Kyselyyn vastaamalla hyväksyt, että vastauksiasi käytetään osana pro gradun tutkimusaineistoa. Vastaathan tähdellä * merkittyihin kysymyksiin.

Kiitos vastauksestasi jo etukäteen!

Tausta

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Joku muu

2. Ikä

- alle 18
- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-60
- 61-70
- yli 70 vuotta

3. Paikkakunta *

- Vaasa
- Joku muu

Osallistuminen

4. Miksi olet osallistunut Vaasan Taiteiden yöhön? *

---

5. Mitä olet tehnyt tapahtumassa? *

---

6. Kuinka monta kertaa olet osallistunut Taiteiden yöhön? *

- Kerran
- Muutaman kerran
- Useasti

7. Onko sinulla jonkinlaisia perinteitä tapahtumassa? (Esimerkiksi kiertelet tietyissä paikoissa, osallistut tiettyihin ohjelmiin yms.)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen "kerran", voi siirtyä kysymykseen 8.

Ei

Kyllä, mitä? _____

8. Mikä on Taiteiden yössä parasta?

---

9. Oletko osallistunut tapahtumaan (voit valita useitakin vaihtoehtoja) *

yksin

perheenjäsenen /-jäsenien kanssa

ystävän/ystävien kanssa

avo-/aviopuolison tai poika-/tyttöystävän kanssa

jonkun muun kanssa

10. Oletko tutustunut tapahtumassa uusiin ihmisiin? *

Ei

Kyllä, miten? _____

11. Mikä on Taiteiden yön tarkoitus ja tavoite?

---

12. Miksi Taiteiden yöhön ei osallistuta?

Paikallisuus

13. Miten kuvailisit Vaasaa ja vaasalaisuutta? *

Mitä ominaispiirteitä ja symboleja niillä on?

---

14. Näkyvätkö nämä piirteet Taiteiden yössä? *

Ei

Kyllä, miten? _____

15. Miten Vaasan kaksikielisyys ja monikulttuurisuus on otettu huomioon tapahtumassa? *

---

16. Onko tapahtumalla positiivisia vaikutuksia vaasalaisille ja Vaasalle?

Ei

Kyllä, mitä? _____

Jatkuvuus

17. Uskotko osallistuvasi Taiteiden yöhön myös tulevaisuudessa? *

Kyllä

Ehkä

Ei, miksi? _____

18. Muuttaisitko tapahtumaa jotenkin?

Ei

Kyllä, miten? _____

19. Merkitse asteikolla yhdestä (1) viiteen (5) kuinka samaa mieltä olet väittämien kanssa. *

1=täysin eri mieltä 2= jokseenkin eri mieltä 3 =ei eri eikä samaa mieltä 4 = jokseenkin samaa mieltä 5= täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Taiteiden yö on suunnattu paikallisille.	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtuma yhdistää vaasalaisia ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta kävijöissä.	☐	☐	☐	☐	☐
Taiteiden yöllä on tärkeä merkitys Vaasalle ja vaasalaisille.	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtuma on muuttanut käsitystäni Vaasasta ja vaasalaisuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Paikallisuutta tulisi tuoda tapahtumassa enemmän esille.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaasan kaksikielisyys ja monikulttuurisuus tulisi näkyä enemmän Taiteiden yössä ja ne tulisi ottaa enemmän huomioon.	☐	☐	☐	☐	☐
Taiteiden yössä eri kieli- ja kulttuuriryhmät ovat jakautuneet omiin ryhmiinsä.	☐	☐	☐	☐	☐
Haluaisin vaikuttaa Taiteiden yöhön ja sen ohjelmaan enemmän.	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan, että tapahtuma järjestetään jatkossakin.	☐	☐	☐	☐	☐

20. Tuliko mieleesi jotain muuta? Kerro vapaasti!
